

Letno poročilo 2017

Sava Turizem d.d. in Skupina Sava Turizem

SAVA
HOTELS & RESORTS

KAZALO

1	KLJUČNI PODATKI O POSLOVANJU V LETU 2017	1
2	KORPORATIVNO UPRAVLJANJE	3
2.1	Pismo uprave	3
2.2	Poročilo nadzornega sveta	5
2.2.1	Delovanje nadzornega sveta	5
2.2.2	Način in obseg preverjanja vodenja družbe	5
2.2.3	Letno poročilo.....	8
2.2.4	Revizorjevo poročilo.....	8
2.2.5	Pripombe nadzornega sveta k letnemu poročilu za leto 2017 in k poročilu uprave o razmerjih s povezanimi družbami.....	9
2.2.6	Potrditev letnega poročila za leto 2017	9
2.3	Predstavitev in organiziranost Skupine Sava Turizem.....	10
2.3.1	Predstavitev Skupine Sava Turizem.....	10
2.3.2	Dejavnost in organiziranost matične družbe Sava Turizem d.d.	11
2.3.3	Osebna izkaznica družbe Sava Turizem d.d.....	12
2.4	Pregled pomembnejših dogodkov v letu 2017 in po koncu obračunskega obdobja.....	13
2.5	Organi vodenja in upravljanja.....	16
2.5.1	Uprava	16
2.5.2	Nadzorni svet.....	17
2.5.3	Sistem vodenja in upravljanja	18
2.5.4	Izjava o upravljanju družbe.....	19
2.5.5	Izjava o spoštovanju Kodeksa upravljanja nejavnih družb	20
2.6	Upravljanje tveganj.....	21
2.7	Finančno upravljanje	24
2.8	Podpis letnega poročila in njegovih sestavnih delov za družbo Sava Turizem d.d. in Skupino Sava Turizem za leto 2017	25
3	POSLOVNO POROČILO	26
3.1	Razvojna strategija.....	26
3.2	Značilnosti gospodarskega okolja v letu 2017 in napovedi za leto 2018.....	28
3.3	Trženje in kupci.....	29
3.4	Nabava in dobavitelji	30
3.5	Sistemi kakovosti in razvoj poslovnih procesov	31
3.6	Razvoj informacijske tehnologije	32
3.7	Naložbene aktivnosti	32
3.8	Poslovanje Skupine Sava Turizem	33
3.9	Poslovanje družbe Sava Turizem d.d.	36
3.10	Pogled v leto 2018	40

4	TRAJNOSTNO POROČILO	41
4.1	Informacije o zaposlenih.....	41
4.2	Skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu.....	44
4.3	Področje ekologije	45
4.4	Razvoj družbene skupnosti	45
5	RAČUNOVODSKI IZKAZI S POJASNILI ZA SKUPINO SAVA TURIZEM	48
5.1	Konsolidirani računovodski izkazi Skupine Sava Turizem v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU	48
5.2	Sestava Skupine Sava Turizem ter podatki o poslovanju odvisnih družb v letu 2017	52
5.3	Pojasnila k računovodskim izkazom Skupine Sava Turizem v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU	54
5.3.1	Podlaga za sestavitev računovodskih izkazov	54
5.3.2	Pomembnejše računovodske usmeritve	55
5.3.3	Določanje poštene vrednosti	67
5.3.4	Obvladovanje finančnih tveganj	68
5.3.5	Razkritja k računovodskim izkazom Skupine Sava Turizem, sestavljenimi v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU	71
5.4	Izjava uprave za Skupino Sava Turizem	91
5.5	Revizorjevo poročilo za Skupino Sava Turizem.....	92
6	RAČUNOVODSKI IZKAZI S POJASNILI ZA DRUŽBO SAVA TURIZEM D.D. V SKLADU S SLOVENSKIMI RAČUNOVODSKIMI STANDARDI.....	95
6.1	Računovodski izkazi za družbo Sava Turizem d.d. na dan 31. 12. 2017	95
6.2	Pojasnila k računovodskim izkazom za družbo Sava Turizem d.d.	101
6.2.1	Podlaga za sestavitev računovodskih izkazov	101
6.2.2	Pomembnejše računovodske usmeritve	103
6.2.3	Obvladovanje finančnih tveganj	114
6.2.4	Pojasnila posameznih postavk računovodskih izkazov	116
6.2.5	Razkritje poslov z izbranim revizorjem	134
6.3	Izjava uprave za družbo Sava Turizem d.d.	134
6.4	Poročilo neodvisnega revizorja za družbo Sava Turizem d.d.	135
6.5	Osebe za stike v Skupini Sava Turizem	138

1 Ključni podatki o poslovanju v letu 2017

Tabela 1: Ključni podatki in kazalniki za Skupino Sava Turizem¹ po MSRP

	2015 po MSRP	2016 po MSRP	2017 po MSRP	Indeks 2017/2016
POSLOVNI IZID				
Poslovni prihodki (v 000 EUR)	67.125	70.116	74.837	106,7
Prihodki iz prodaje (v 000 EUR)	65.411	68.917	73.400	106,5
Poslovni izid iz poslovanja (v 000 EUR)	6.593	7.447	7.508	100,8
Poslovni izid pred obdbdčtivijo (v 000 EUR)	1.889	1.061	5.841	550,7
Čisti poslovni izid poslovnega leta (v 000 EUR)	2.012	284	5.354	1.883,3
Kosmati denarni tok iz poslovanj (EBITDA) (v 000 EUR)	13.944	15.007	15.788	105,2
BILANCA STANJA				
Bilančna vsota (v 000 EUR)	168.218	170.518	170.791	100,2
Dolgoročna sredstva (v 000 EUR)	156.018	155.502	160.495	103,2
Kapital (v 000 EUR)	97.450	96.966	101.014	104,2
Dolgoročne finančne obveznosti (v 000 EUR)	45.827	38.303	42.790	111,7
Neto finančni dolg (v 000 EUR)	41.971	41.362	40.872	98,8
NALOŽBENE AKTIVNOSTI				
Naložbe v osnovna sredstva (v 000 EUR)	6.276	4.235	13.472	318,1
ZAPOSLENI				
Število zaposlenih na dan 31.12.	1.013	1.013	1.017	100,4
KAZALNIKI				
Dodana vrednost na zaposlenega (v 000 EUR)	21,0	21,8	22,9	104,9
Čista dobičkonosnost prihodkov	3,0%	0,4%	7,2%	
Čista dobičkonosnost kapitala	2,1%	0,3%	5,6%	
Neto finančni dolg / kapital	0,43	0,43	0,40	94,9
Neto finančni dolg / kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA)	3,01	2,76	2,59	93,9
Zadolženost / Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA)	3,59	3,45	2,95	85,6
Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti	0,79	0,59	0,59	100,0
Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA) / prihodki iz prodaje	21,3%	21,8%	21,5%	
ŠTEVILO DRUŽB V SKUPINI				
Število družb v skupini na dan 31.12.	4	5	4	

Opomba: Prikazani so podatki iz konsolidiranih izkazov Skupine Sava Turizem po Mednarodnih računovodskih standardih. Podatki za leta pred 2015 niso prikazani, ker so bili izkazi izdelani po Slovenskih računovodskih standardih. V letu 2015 so v skupino vključene družbe Sava Turizem d.d., SAVA TMC, d.o.o., Cardial d.o.o. in Sava Zdravstvo d.o.o., od leta 2016 pa še zavod SEIC, Moravske Toplice. S presečnim datumom 31. 12. 2016 je bila izvedena pripojitev družbe Sava TMC, d.o.o. k matični družbi Sava Turizem d.d.

¹ Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA) je izračunan kot seštevek dobička iz poslovanja, odpisov vrednosti in amortizacije. V letu 2017 smo spremenili metodologijo za izračun EBITDA, ki je v zgornji tabeli prilagojena tudi za predhodna leta. V preteklih letih je bila EBITDA izračunana kot seštevek dobička iz poslovanja in amortizacije (na podlagi enake metodologije izračunana EBITDA v letu 2017 znaša 14.693 tisoč EUR).

Neto finančni dolg je izračunan kot razlika med finančnimi obveznostmi in denarnimi sredstvi ter kratkoročnimi depoziti pri bankah.

Tabela 2: Ključni podatki in kazalniki za družbo Sava Turizem d.d.² po SRS

	2013	2014	2015	2016	2016 s TMC	2017	Indeks 2017/2016 s TMC
POSLOVNI IZID							
Poslovni prihodki (v 000 EUR)	63.195	63.150	66.131	68.900	68.935	73.584	106,7
Prihodki iz prodaje (v 000 EUR)	61.916	61.610	64.423	67.823	67.823	72.177	106,4
Poslovni izid iz poslovanja (v 000 EUR)	-2.474	2.535	5.699	6.405	7.367	7.530	102,2
Poslovni izid pred obdbdčitvijo (v 000 EUR)	652	474	1.472	4.587	851	5.821	683,7
Čisti poslovni izid poslovnega leta (v 000 EUR)	670	483	1.667	3.928	74	5.334	7.217,0
Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA) (v 000 EUR)	8.260	9.936	12.661	13.335	14.861	15.734	105,9
Kosmati denarni tok iz poslovanja pred najemninami (EBITDAR) (v 000 EUR)	6.481	11.251	13.849	14.715	14.861	15.734	105,9
BILANCA STANJA							
Bilančna vsota (v 000 EUR)	162.527	159.440	155.934	157.781	170.220	170.415	100,1
Dolgoročna sredstva (v 000 EUR)	145.828	144.000	143.025	142.250	155.425	160.271	103,1
Kapital (v 000 EUR)	93.483	94.388	96.121	99.278	96.858	100.886	104,2
Dolgoročne obveznosti (v 000 EUR)	43.594	35.747	36.478	33.851	38.693	43.154	111,5
Neto finančni dolg (v 000 EUR)	35.652	34.190	32.057	27.508	41.436	40.798	98,5
NALOŽBENE AKTIVNOSTI							
Naložbe v osnovna sredstva (v 000 EUR)	5.332	4.448	6.104	4.195	4.195	13.250	315,9
ZAPOSLjeni							
Število zaposlenih na dan 31.12.	939	976	1.002	1.001	1.002	1.005	100,3
KAZALNIKI							
Dodana vrednost na zaposlenega (v 000 EUR)	27,3	32,4	34,9	36,5	36,6	38,5	105,0
Čista dobičkonosnost prihodkov	1,1%	0,8%	2,5%	5,7%	0,1%	7,2%	
Čista dobičkonosnost kapitala	0,7%	0,5%	1,8%	4,1%	0,1%	5,5%	
Neto finančni dolg / kapital	0,4	0,4	0,33	0,28	0,43	0,40	94,5
Neto finančni dolg / kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA)	4,32	3,44	2,53	2,06	2,79	2,59	93,0
Zadolženost / Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA)	5,67	4,37	3,15	2,83	3,48	2,95	85,0
Koeficient kratkoročne pokritosti kratkoročnih obveznosti	1,4	0,9	1,05	1,21	0,63	0,73	116,4
Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA) / prihodki iz prodaje	13,3%	16,1%	19,7%	19,7%	21,9%	21,8%	
FIZIČNI PODATKI							
Število nočitev	1.070.467	1.071.760	1.112.075	1.133.457	1.133.457	1.174.208	103,6
Zasedenost kapacitet (v %)	56,7%	58,4%	60,4%	61,6%	61,6%	63,5%	
Penzionski prihodki na prodano sobo (v EUR)	77,4	77,9	79,1	82,1	82,1	86,3	105,1
Penzionski prihodki na razpoložljivo sobo (v EUR)	44,1	45,5	47,8	50,6	50,6	54,8	108,3
Penzionski prihodki na nočitev (v EUR)	40,8	41,0	41,8	43,3	43,3	45,6	105,2
Penzionski in izvenpenzijski prihodki na razpoložljivo sobo (v EUR)	76,9	77,1	81,3	85,8	85,8	91,9	107,2
Tržni delež po številu nočitev v hotelih & apartmajih (SSNZ)	26,6%	27,2%	27,7%	27,1%	27,1%	26,4%	

Opomba: Prikazani so podatki družbe Sava Turizem d.d. na podlagi finančnih izkazov po Slovenskih računovodskih standardih. V drugi polovici leta 2013 je bila na hčerinsko družbo Sava Golf d.o.o. izvedena izčlenitev dejavnosti golfa na Bledu. Izčlenitev je bila vpisana v sodni register s presečnim datumom 31. 7. 2013. Družba Sava Golf d.o.o. je bila 16. 12. 2013 prodana. Izkaz poslovnega izida družbe Sava Turizem d.d. zato vključuje podatke dejavnosti golfa na Bledu do 31. 7. 2013, od 1. 8. 2013 dalje do prodaje družbe pa so bili upoštevani podatki v konsolidiranih izkazih. **S presečnim datumom 31. 12. 2016 je bila izvedena pripojitev družbe Sava TMC, d.o.o. k matični družbi Sava Turizem d.d. Zgoraj so zato za leto 2016 prikazani revidirani podatki 2016 za Sava Turizem d.d. in preračunani konsolidirani podatki, ki za to leto vključujejo družbo Sava TMC, d.o.o., da je zagotovljena primerljivost z letom 2017.**

2

Kosmati denarni tok iz poslovanja (EBITDA) je izračunan kot seštevek dobička iz poslovanja, odpisov vrednosti in amortizacije. V letu 2017 smo spremenili metodologijo za izračun EBITDA, ki je v zgornji tabeli prilagojena tudi za predhodna leta. V preteklih letih je bila EBITDA izračunana kot seštevek dobička iz poslovanja in amortizacije (na podlagi enake metodologije izračunana EBITDA v letu 2017 znaša 14.638 tisoč EUR).

Neto finančni dolg je izračunan kot razlika med finančnimi obveznostmi in denarnimi sredstvi ter kratkoročnimi depoziti pri bankah.

2 Korporativno upravljanje

2.1 Pismo uprave

Spoštovani delničarji, sodelavci in poslovni partnerji Skupine Sava Turizem,

za Skupino Sava Turizem je še eno od niza uspešnih poslovnih let, v katerem smo v ugodnih gospodarskih razmerah sledili strateškim smernicam ter nadaljevali izvedbo intenzivnega investicijskega cikla, ki bo izveden v naslednjih dveh do treh letih. S prenovo infrastrukture, z lansiranjem novih produktov z unikatno lokalno zgodbo in dvigom kvalitete storitve želimo tako dvigniti nivo ponudbe še na višji nivo in nagovoriti kakovostno in cenovno zahtevne goste.

Investicije v letu 2017 so bile usmerjene predvsem v naši dve največji in strateško najpomembnejši destinaciji, Sava Hoteli Bled in Terme 3000 – Moravske Toplice. Na Bledu smo v celoti prenovili sobe hotela Golf in pričeli obnovo infrastrukture kampa Bled. Na destinaciji Terme 3000 – Moravske Toplice pa smo izvedli celovito rekonstrukcijo notranjega termalnega kopališča, izgradnjo povezovalnega hodnika med notranjim kopališčem in hotelom Termal, zaključili pa smo tudi prvo fazo izgradnje bungalov hiš – Prekmurska vas Ajda. Nekatere pričete strateške investicije se bodo realizirale tudi v naslednjih letih, ko nadaljujemo večje investicijske projekte predvsem na obeh največjih destinacijah. Na preostalih destinacijah bodo investicije usmerjene predvsem v zagotavljanje ustreznih standardov, vzdrževanje obstoječega stanja kvalitete in nivoja prihodkov. Naš diagnostični center Cardial je izvedel obsežnejšo prenovo dodatno najetih prostorov, s čimer je zagotovil pogoje za nadaljnje povečanje obsega poslovanja.

Na prodajnem področju so bile aktivnosti v letu 2017 usmerjene v zagotavljanje rasti prodaje z doseganjem višje povprečne iztržene cene namestitvenih kapacitet in višjo izvenpenzijsko potrošnjo naših gostov. S povečevanjem prodaje, predvsem tujim gostom, smo uresničili in presegli zastavljene prodajne cilje, ki so bili zopet rekordni. Tako v panonskem termalnem delu kot na Bledu smo ustvarili še višje število prenočitev kot v letu 2016, predvsem pa smo uspeli povečati iztržene cene in s tem kljub intenzivnim investicijskim aktivnostim realizirati povečanje prihodkov od prodaje za 6,5 odstotka glede na predhodno leto, pri čemer beležimo 63,5-odstotno zasedenost kapacitet.

V panonskem termalnem delu smo lani ustvarili za 1,3 odstotka več prenočitev v primerjavi s preteklim letom. V primerjavi s preostalimi člani Skupnosti slovenskih naravnih zdravilišč se nam je zaradi manjšega števila razpoložljivih sob iz naslova prenove bungalovov Prekmurska vas Ajda v Moravskih Toplicah tržni delež hotelskih in apartmajskih nočitev znižal za 0,7-odstotne točke glede na preteklo leto, vendar pa beležimo visoko rast iztrženih cen, kar je vplivalo na rast prihodkov. Na Bledu smo zabeležili 7,6-odstotno povečanje nočitev v hotelih glede na preteklo leto, pri tem pa se je iztržena cena povečala za 5,0 odstotka. Velik porast nočitev na Bledu izkazuje tudi kamp, kjer se je število nočitev glede na preteklo leto povečalo za 12,1 odstotka.

Pozitivne trende izkazuje tudi dejavnost zdravstva, kjer se je število zdravstvenih nočitev na letnem nivoju povečalo za 12,7 odstotka. Povečanje beležimo predvsem v Termah Ptuj, kjer smo v začetku

leta 2016 prenovili prostore, namenjene zdravstvu, in v Termah 3000 – Moravske Toplice, kjer smo nadomestili izpad v preteklem letu zaradi težav v UKC Maribor.

Opažamo, da gostje čedalje bolj iščejo lokalna in personalizirana doživetja na najvišji ravni, in skupaj z lokalnimi skupnostmi jim želimo prav to ponuditi. Kljub obstoječi visoki ravni kakovosti, ki jo ponujamo, se bomo v prihodnje trudili to še preseči.

Na področju financiranja smo v letu 2017 dosegli pomembne premike. V maju smo izvedli refinanciranje obstoječih obveznosti do bank s poplačilom celotnih obveznosti do bank upnic ter DUTB in najemom dolgoročnega sindiciranega posojila v skupni višini 56,6 milijona evrov, ki ga bo mogoče črpati postopno, skladno z investicijskim ciklom. Zadolženost skupine smo tako glede na predhodno leto znižali za 5 milijonov evrov.

Skupina je v letu 2017 nadaljevala stroškovno učinkovito poslovanje. Poslovno leto smo zaključili z dobičkom iz poslovanja v višini 7,5 milijona evrov, čistim dobičkom 5,4 milijona evrov in EBITDA v višini 15,8 milijona evrov.

Poleg vlaganj v nova in izboljšana doživetja za naše goste smo se v preteklem letu posvetili tudi zagotovitvi virov za povečanje zadovoljstva in usposobljenosti naših zaposlenih. S partnerji smo pridobili nepovratna sredstva in izvedli številna usposabljanja in delavnice za ključne kadre na področju gostinstva in hotelirstva.

Konec leta smo s sindikati dosegli dogovor o povečanju izhodiščnih plač za zaposlene v 3. in 4. tarifnem razredu z veljavnostjo od januarja 2018 dalje.

Ponosna sva na sodelavce, ki so s svojim angažmajem dosegli številne nagrade Bled – najboljša sladoleдна destinacija na svetu, restavracija Prestige v hotelu Livada Prestige – slovenska restavracija, priporočena s strani Trip Advisorja, Terme 3000 – Moravske Toplice – najboljše veliko termalno kopališče v Sloveniji, ter številne nagrade na Gostinsko-turističnem zboru, s katerimi so ponesli sloves odličnosti po Sloveniji in pripomogli k večji prepoznavnosti Slovenije in naših destinacij po svetu.

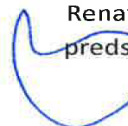
Za Skupino Sava Turizem so tudi v prihodnje primarni cilji ohranitev vodilnega položaja med ponudniki turističnih storitev v Sloveniji, krepitev imidža blagovne znamke Sava Hotels & Resorts, dodajanje novih vsebin in produktov, zadovoljitev vseh potreb gostov, pospešeno trženje produktov, ki prinašajo višjo dodano vrednost, odlično sodelovanje s poslovnimi partnerji in lokalnimi skupnostmi ter ne nazadnje ohraniti zadovoljne in motivirane zaposlene. V letu 2017 je bila sprejeta Strategija trajnostne rasti slovenskega turizma 2017–2021, ki jo družba upošteva pri svojih nadaljnjih načrtih. Veseli nas, da bo izvedba te strategije okrepila položaj dejavnosti turizma in prepoznavnost Slovenije kot turistične destinacije v svetu.

Zahvaljujemo se članom nadzornega sveta in poslovnim partnerjem za izkazano zaupanje ter podporo, predvsem pa vsem sodelavcem za požrtvovalno in zavzeto delo.

Borut Simonič
član uprave

Renata Balažič
predsednica uprave

2.2 Poročilo nadzornega sveta

Poročilo nadzornega sveta o delu nadzornega sveta v letu 2017, o preveritvi letnega poročila družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2017 z mnenjem nadzornega sveta o revidiranem letnem poročilu družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2017 ter o preveritvi poročila uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2017 z mnenjem nadzornega sveta o revidiranem poročilu uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2017.

2.2.1 Delovanje nadzornega sveta

Nadzorni svet družbe Sava Turizem d.d. deluje v šestčlanski sestavi: štiri člani so predstavniki delničarjev, dva sta predstavnika zaposlenih.

Predstavniki delničarjev v nadzornem svetu so bili do 20. 3. 2017 predsednik nadzornega sveta Miran Kraševac, namestnik predsednika Matej Narat in član Aleš Aberšek, Milan Marinič pa je 23. 12. 2016 podal odstopno izjavo z mesta člana nadzornega sveta. Od dne 21. 3. 2017 dalje so interese delničarjev v nadzornem svetu zastopali predsednik Klemen Boštjančič, namestnik predsednika Aleš Škoberne ter člana Tina Pelcar Burgar in Matej Narat.

Interese zaposlenih v nadzornem svetu sta v letu 2017 zastopala Anton Vidic in Tomislav Sabo.

V okviru nadzornega sveta delujejo tri komisije: revizijska komisija, komisija za optimizacijo poslovanja Save Turizma ter kadrovska komisija.

Z dnem 21. 3. 2017 je bila oblikovana štiričlanska sestava revizijske komisije s predsednico Tino Pelcar Burgar, namestnikom predsednika Matejem Naratom ter članoma Alešem Škobernetom in Gregorjem Rovanskim. Komisija je prvo sejo v letu 2017 sklicala v aprilu.

Komisijo za optimizacijo poslovanja Save Turizma je nadzorni svet ustanovil 20. 6. 2017 in za njene člane imenoval Klemena Boštjančiča, Aleša Škoberneto, Tino Pelcar Burgar in Mateja Narata.

Kadrovska komisija je bila ustanovljena 12. 10. 2017. Njeni člani so Klemen Boštjančič, Aleš Škoberne, Tina Pelcar Burgar in Matej Narat.

2.2.2 Način in obseg preverjanja vodenja družbe

Vodenje družbe Sava Turizem d.d. je v letu 2017 preverjal nadzorni svet družbe skupaj z revizijsko komisijo nadzornega sveta.

Nadzorni svet

V letu 2017 je bilo 12 sej nadzornega sveta, od teh štiri korespondenčne.

V tem obdobju je nadzorni svet sprejel Poročilo nadzornega sveta družbe Sava Turizem d.d. o delu nadzornega sveta v letu 2016, o preveritvi letnega poročila družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2016 z mnenjem nadzornega sveta o revidiranem letnem poročilu družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2016 ter o preveritvi poročila uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2016 z mnenjem nadzornega sveta o revidiranem poročilu uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2016.

Potrdil je Letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2016 z revizorjevim mnenjem ter Poročilo uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2016 z revizorjevim mnenjem. Seznanil se je z bilančnim dobičkom na dan 31. 12. 2016 ter podal pozitivno mnenje k njegovi razporeditvi. Skupščini delničarjev je med drugim predlagal imenovanje revizorja računovodskih izkazov družbe za leto 2017, podelitev razrešnice upravi in nadzornemu svetu družbe za leto 2016 ter razporeditev bilančnega dobička na dan 31. 12. 2016. Podal je soglasje k ustanovitvi sklada lastnih delnic ter soglasje upravi družbe za nakup lastnih delnic v skladu s pooblastilom, danim s strani skupščine družbe.

Seznanil se je z nastopom znakov insolventnosti družbe Sava TMC, d.o.o. in s predlogi ukrepov posloводства za odpravo le-teh ter podal soglasje k njeni poenostavljeni pripojitvi k družbi Sava Turizem d.d. Podal je soglasje k refinanciranju celotnih dolgov družb Sava Turizem d.d. in Sava TMC, d.o.o., h kateremu sta družbi pristopili zaradi zagotovitve virov ustrezne ročnosti, ugodnejših cenovnih pogojev ter zagotovitve dodatnih virov za intenzivnejšo investicijsko dejavnost.

Podrobneje se je posvečal področju investicij, nepremičninskemu portfelju skupine in pripravi smernic razvoja skupine za naslednje petletno obdobje.

Sprejel je poslovni načrt družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2018.

Na sejah je redno obravnaval poročila o poslovanju skupine ter preverjal uresničevanje poslovnega načrta in zavez, dogovorjenih z reprogramom kreditov. Pregledoval je sprejete organizacijske predpise. Redno je obravnaval poročila o sodnih sporih ter zaprosila uprave družbe za izdajo soglasij v njegovi pristojnosti. Pozorno je spremljal aktivnosti na področju sodelovanja z zunanjimi izvajalci storitev čiščenja.

V letu 2017 je ustanovil dve novi komisiji, in sicer v juniju komisijo za optimizacijo poslovanja Save Turizma in v oktobru kadrovske komisijo.

V marcu 2017 je imenoval člane in predsednika revizijske komisije nadzornega sveta. Tekoče delo revizijske komisije je spremljal na rednih sejah, predvsem na področju notranjih kontrolnih mehanizmov, zunanje revizije, upravljanja terjatev, uresničevanja priporočil notranje revizije ter uvedbe novega poročevalskega sistema. Seznanil se je s poročilom revizijske komisije o delu revizijske komisije v letu 2016 ter s poročilom notranje revizije o delu notranje revizije v letu 2016.

Revizijska komisija nadzornega sveta

Revizijska komisija nadzornega sveta družbe je leta 2017 izvedla štiri seje.

Na sejah se je redno posvečala predvsem delovanju notranjih kontrolnih mehanizmov, zunanji reviziji, upravljanju terjatev ter uresničevanju priporočil notranje revizije. Redno je spremljala tudi sprejete organizacijske predpise, poročila o tekočih sodnih sporih družbe ter podana soglasja predsednika nadzornega sveta. Preverila je vpliv sprememb davčne zakonodaje in računovodskih standardov na poročanje skupine. Sestala se je z zunanjim revizorjem in se seznanila s postopkom predrevizije in revizije. Posebno pozornost je namenila poročilom notranje revizije o pregledu

sistema obvladovanja tveganj in uresničevanju priporočil in ukrepov iz tega naslova ter se seznanila s poročilom notranje revizije o delu notranje revizije v letu 2016.

Seznanila se je z Letnim poročilom družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2016 in poročilom uprave o razmerjih s povezanimi družbami ter izdala pritrdilno mnenje k revizorjevemu mnenju k Letnemu poročilu družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2016. Predlagala je izbiro revizorja računovodskih izkazov za leto 2017.

Komisija nadzornega sveta za optimizacijo poslovanja Save Turizma

Komisija za optimizacijo poslovanja Save Turizma je leta 2017 izvedla pet sej. Obravnavala je pričetek postopka priprave strateškega načrta ter izboljšanja in optimizacije poslovanja skupine za naslednje petletno obdobje, s poudarkom na strateških investicijah. V tem okviru je obravnavala tudi investicijski del predloga poslovnega načrta za leto 2018.

Kadrovska komisija nadzornega sveta

Kadrovska komisija je v letu 2017 izvedla eno sejo, na kateri je obravnavala osnutek pravilnika o nagrajevanju uspešnosti uprave.

Poročanje uprave

Nadzornemu svetu je v poslovnem letu 2017 ustrezno opravljanje nadzorne funkcije omogočilo tudi poročanje uprave.

Uprava je nadzornemu svetu podala Letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2016 z revizorjevim mnenjem in Poročilo uprave o razmerjih s povezanimi družbami za leto 2016 z revizorjevim mnenjem.

V letnem poročilu so najprej predstavljeni podatki o družbi in skupini, pomembnejši dogodki in dosežki leta, bilanca stanja in poročilo o upravljanju tveganj. Poslovni del poročila zajema informacije in podatke o prodajnih prihodkih in trženju, nabavi, kadrih in informatiki. V poslovnem delu poročila je prikazana tudi analiza uspešnosti poslovanja. V računovodskem delu poročila so zajeti računovodski izkazi s pojasnili in razkritji.

Nadzorni svet ocenjuje, da je bilo poslovanje družbe v letu 2017 uspešno. Družba je presegla pričakovane prodajne rezultate, uspešno uresničila zastavljene investicijske projekte, zagotovila ugodnejše dolgoročne vire financiranja ter presegla planiran finančni rezultat tako v družbi kot na nivoju skupine. Zaradi navedenega nadzorni svet meni, da je bilo delo uprave v letu 2017 dobro in uspešno.

2.2.3 Letno poročilo

Nadzorni svet družbe Sava Turizem d.d. je preveril Letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2017.

Ugotovil je, da je bilo letno poročilo izdelano v zakonitem roku. Na podlagi zagotovil uprave in zunanjega revizorja je ugotovil, da poročilo vsebuje vse obligatorne sestavine, ki jih predpisuje veljavni Zakon o gospodarskih družbah.

Letno poročilo obsega bilanco stanja, izkaz poslovnega izida, priloge s pojasnili k vsem izkazom, izkaz finančnega izida, izkaz gibanja kapitala in poslovno poročilo. Vse minimalne sestavine, ki jih za sestavo posameznih izkazov in poročil predpisuje zakonodaja, so vsebovane v poročilu.

Pojasnila računovodskih izkazov vsebujejo vse informacije, ki jih predpisuje ZGD-1 v 69. členu. Poslovno poročilo vsebuje tudi pričakovani razvoj družbe v letu 2018.

Skupščina družbe je na seji dne 30. 5. 2017 za revizorja za leto 2017 imenovala revizijsko hišo Deloitte Revizija d.o.o. iz Ljubljane. Revizor je izdelal revizijsko poročilo dne 23. 3. 2018 in ga dne 23. 3. 2018 izročil družbi.

Uprava družbe je osnutek letnega poročila skupaj s poročilom o razmerjih s povezanimi družbami članom nadzornega sveta poslala dne 21. 3. 2018, končno revidirano letno poročilo s poročilom o razmerjih s povezanimi družbami in revizorjevimi mnenji glede letnega poročila skupaj s poročilom o razmerjih s povezanimi družbami pa je članom nadzornega sveta poslala dne 26. 3. 2018. S tem ugotavljamo, da so bila zakonska določila spoštovana. Nadzorni svet je letno poročilo za leto 2017 skupaj s poročilom o razmerjih s povezanimi družbami obravnaval in ju potrdil na svoji seji dne 27. 3. 2018.

Bilančni dobiček/izguba

Bilančni dobiček družbe na dan 31. 12. 2017 znaša 7.910.479,99 EUR.

Nadzorni svet družbe se strinja s predlogom uprave, da se bilančni dobiček družbe v višini 1.210.389,42 EUR razdeli za dividende, preostanek v višini 6.700.090,57 EUR pa ostane nerazporejen.

2.2.4 Revizorjevo poročilo

Nadzorni svet je pregledal revizorjevo poročilo in mnenje za leto 2017, ki je pozitivno. Nadzorni svet je pregledal revizorjevo mnenje o poročilu uprave o razmerjih s povezanimi družbami, ki je pozitivno. Ugotavlja, da je revizor opravil svojo nalogo skladno z zakoni in pravili poslovne prakse.

Nadzorni svet na revizorjevo poročilo o izkazih za leto 2017 in na revizorjevo poročilo o razmerjih s povezanimi družbami nima pripomb.

2.2.5 Pripombe nadzornega sveta k letnemu poročilu za leto 2017 in k poročilu uprave o razmerjih s povezanimi družbami

Nadzorni svet je preveril letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2017 in nima pripomb, ki bi ga zadrževale pri sprejemu odločitve glede potrditve. Nadzorni svet je preveril poročilo uprave o razmerjih s povezanimi družbami in na poročilo nima pripomb.

2.2.6 Potrditev letnega poročila za leto 2017

Nadzorni svet potrjuje letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2017.

Ljubljana, 27. 3. 2018

Predsednik nadzornega sveta
Klemen Boštjančič

2.3 Predstavitev in organiziranost Skupine Sava Turizem

2.3.1 Predstavitev Skupine Sava Turizem

Skupina Sava Turizem deluje v dejavnostih turizem in zdravstvo. Nosilno družbo v dejavnosti turizem predstavlja **matična družba Sava Turizem d.d.**, ki je največja ponudnica turističnih storitev v Sloveniji. Skupino Sava Turizem na dan 31. 12. 2017 poleg matične družbe sestavljajo naslednje odvisne družbe:

- **Cardial d.o.o.**, ki izvaja zdravstveno dejavnost. Družba Cardial d.o.o. je diagnostični center s koncesijo na področju kardiologije ter samoplačniškimi ambulantami. Izvaja tudi managerske zdravstvene preglede. Družba Sava Turizem d.d. je postala lastnica družbe Cardial d.o.o. z nakupom družbe v februarju leta 2014. Nakup je bil opravljen z namenom doseganja sinergističnih učinkov z destinacijami, ki v Savi Turizem izvajajo zdravstveno dejavnost. Družba Sava Turizem d.d. je lastnica 85-odstotnega deleža v družbi Cardial d.o.o., vendar je dejansko 100-odstotna lastnica, saj ima družba Cardial 15-odstotni lastni delež.
- **Zavod SEIC, Srednjeevropski izobraževalni center, Moravske Toplice**, ki je bil ustanovljen z vpisom v sodni register dne 25. 8. 2016 z ustanovnim kapitalom 2.000 EUR. Dejavnost Zavoda, ki bo deloval kot konzorcij referenčnih slovenskih izobraževalnih institucij, bo usmerjena na dvig usposobljenosti kadrov v hotelirstvu in zdravstvu. Zasebni zavod SEIC sta ustanovili družbi Sava Turizem d.d. in družba Cardial d.o.o. in imata vsaka 50-odstotni lastniški delež.
- **Sava Zdravstvo d.o.o.**, v mirovanju. Družba je bila ustanovljena dne 24. 4. 2013 in je od ustanovitve dalje v mirovanju. Družba je v 100-odstotni lasti matične družbe.

Z 31. 12. 2016 je bila k matični družbi Sava Turizem d.d. pripojena odvisna **družba SAVA TMC, podjetje za upravljanje dejavnosti turizem, d.o.o.**, ki je izvajala oddajo poslovnih prostorov, ki jih za izvajanje poslovne dejavnosti uporablja družba Sava Turizem d.d. na Bledu (štirje hoteli in pripadajoča zemljišča) in zemljišča na Ptuju, v Lendavi in Banovcih.

Poleg navedenih družb ima družba Sava Turizem d.d. na dan 31. 12. 2017 deleže še v naslednjih pridruženih družbah: BLS Sinergije 30 %, Gorenjska banka 0,13 %.

Slika 1: Sestava Skupine Sava Turizem na dan 31. 12. 2017

2.3.2 Dejavnost in organiziranost matične družbe Sava Turizem d.d.

Družba Sava Turizem d.d. je del poslovne skupine Sava in v okviru le-te pokriva dejavnost turizma. Je največje slovensko turistično podjetje, ki pod skupno blagovno znamko Sava Hotels & Resorts združuje šest turističnih destinacij:

- Sava Hoteli Bled (SHB)
- Terme 3000 – Moravske Toplice
- Zdravilišče Radenci
- Terme Ptuj
- Terme Lendava
- Terme Banovci

V nadaljevanju je tabela nastanitvenih kapacitet, števila gostinskih lokalov, dvoran in centrov dobrega počutja na posamezni destinaciji:

Tabela 3: Nastanitvene in preostale kapacitete destinacij

DESTINACIJA	NASTANITVENE ZMOGLJIVOSTI	KATEGORIJA OBJEKTA	ŠTEVILO SOB, APARTMAJEV IN KAMP PROSTOROV	GOSTINSKE ENOTE	DVORANE	CENTRI DOBREGA POČUTJA	ŠTEVILO BAZENOV, VODNIH PARKOV
SHB	GH Toplice Hotel Park Hotel Golf Hotel Savica Hotel Jadran Hotel Trst Kamp	***** **** **** *** *** *** *****	87 sob 217 sob 150 sob 102 sobi 44 sob 27 sob 263 kamp prostorov	18	20	3 + glamping savna	3
Terme 3000 - Moravske Toplice	Hotel Livada Hotel Ajda Hotel Termal Apartmaji Prekmurska vas Bungalovi in depandanse Prekmurska vas Ajda Kamp	***** **** **** **** *** **** ****	122 sob 157 sob 136 sob 37 apartmajev 35 bungalovov, 13 depandans 23 v letu 2017 v celoti prenovljenih prekmurskih hišk 430 kamp prostorov	12	7	2	3 + vodni park
Zdravilišče Radenci	Hotel Radin Hotel Izvir	**** ****	269 sob 128 sob	6	6	1	vodni park
Terme Ptuj	GH Primus Bunalovi in apartmaji Kamp	**** *** ****	118 sob 20 sob 126 kamp prostorov	12	5	2	1 + vodni park
Terme Lendava	Hotel Lipa Apartmaji Lipov gaj Kamp	*** *** ***	120 sob 84 sob 90 kamp prostorov	5	2	1	vodni park
Terme Banovci	Hotel Zeleni gaj Hotel Village Zeleni gaj 2 Kampa	*** *** ***	24 sob 42 sob 140 kamp prostorov	3	1	1	vodni park

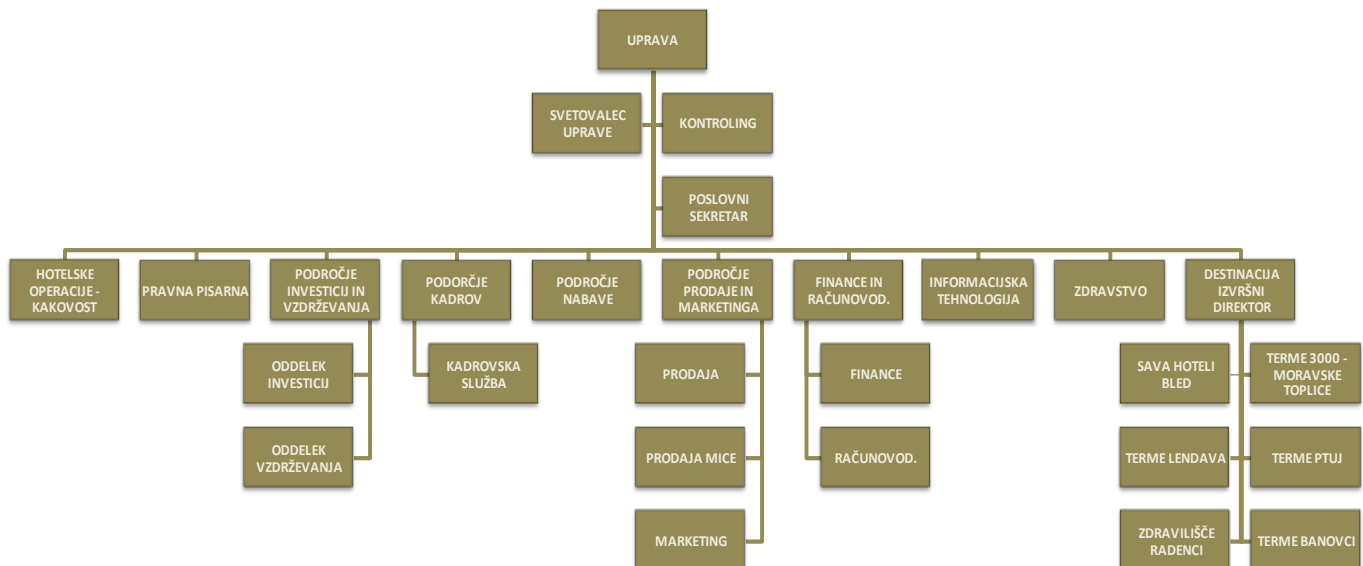
Na vseh destinacijah razpolagamo z več notranjimi in zunanjimi bazeni. V Termah 3000 – Moravske Toplice in Termah Ptuj imamo tudi dva večja termalna kompleksa. V Termah 3000 – Moravske Toplice pa gostom nudimo tudi igranje golfa na golf igrišču Livada.

Ključni produkti družbe so počitnice, srečanja, konference in dogodki (MICE), velnes, zdravstvo, termalni parki, kampiranje in golf.

Družbo je v letu 2017 vodila dvočlanska uprava. V družbi so centralizirano organizirane naslednje poslovne funkcije: prodaja in marketing, hotelske operacije in kakovost, nabava, investicije z vzdrževanjem, kadri z razvojem kadrov, pravo, kontroling, finance in računovodstvo ter IT-področje. Osnovna dejavnost se izvaja na destinacijah Sava Hoteli Bled, Terme Ptuj, Zdravilišče Radenci, Terme Banovci, Terme 3000 – Moravske Toplice in Terme Lendava. Destinacije so organizirane po naslednjih

dejavnostih: hotelirstvo, gostinstvo, kopališča, zdravstvo, wellness, kamp in golf. Vodijo jih izvršni direktorji destinacij oziroma direktorji s pooblastilom izvršnega direktorja. Opisana oblika organiziranosti se uporablja od 1. 3. 2012 s spremembo v 2014, ko je prišlo do reorganizacije področja zdravstva.

Slika 2: Organigram družbe Sava Turizem d.d. na dan 31. 12. 2017

2.3.3 Osebna izkaznica družbe Sava Turizem d.d.

Podjetje: Sava Turizem d.d.
 Sedež družbe: Dunajska 152
 1000 Ljubljana, Slovenija
 telefon: 04 206 60 21
 telefaks: 04 206 60 29
 e-naslov: sava-hotels-resorts@sava.si
www.sava-hotels-resorts.com

Matična številka: 5301971
 ID-številka za DDV: SI53667409
 Številka reg. vložka: 199001039

Ključne registrirane dejavnosti:

- H 55.100 Dejavnost hotelov in podobnih obratov
- H 55.220 Dejavnost kampov
- H 55.239 Druge nastanitve za krajši čas
- H 55.301 Dejavnost restavracij in gostiln
- H 55.302 Dejavnost okrepčevalnic, samopostrežnih restavracij

H 55.303 Dejavnost slaščičarn, kavarn
H 55.400 Točenje pijač
I 63.300 Dejavnost potovalnih agencij in organizatorjev
potovanj; s turizmom povezane dejavnosti
O 92.610 Obratovanje športnih objektov
O 93.040 Dejavnost salonov za nego telesa

Datum vpisa v register: 11. 12. 1989
Osnovni kapital družbe
na dan 31. 12. 2017: 39.684.899,19 EUR
Število delnic
na dan 31. 12. 2017: 39.684.899 navadnih imenskih kosovnih delnic
Lastniška struktura: 99,91 % Sava, d.d.
0,09 % manjšinski delničarji
Predsednica uprave: Renata Balažic
Član uprave: Borut Simonič
Predsednik nadzornega sveta: Klemen Boštjančič

2.4 Pregled pomembnejših dogodkov v letu 2017 in po koncu obračunskega obdobja

JANUAR

- Zaradi prenove 150 sob in suit se za dva meseca zapre Hotel Golf na Bledu.

MAREC

- Odstop nadzornikov Mirana Krašovca in Aleša Aberška z dnem 20. 3. 2017 in sklic skupščine z imenovanjem novih nadzornikov. Novi nadzorniki so z dnem 21. 3. 2017 postali: Aleš Škoberne, Tina Pelcar Burgar in Klemen Boštjančič.
- Bralci revije Readers Digest Terme 3000 – Moravske Toplice izberejo za najbolj zaupanja vredno blagovno znamko med slovenskimi termami in zdravilišči v letu 2017.

APRIL

- Ponovno odprtje Hotela Golf na Bledu s popolnoma prenovljenimi 150 sobami in suitami. Prenovljene sobe obujajo bogato naravno, kulturno in zgodovinsko izročilo Bleda in Gorenjske in pripovedujejo pet zgodb: zgodbo kranjske čebele, avtohtone slovenske čebelje pasme, tradicionalnih gorenjskih vezenin, lectovega srca ter koncept zdravilstva Arnolda Riklija. Prenovljeni hotel bo postal prostor, kjer se bodo bogata izročila preteklosti spretno prepletala s sodobno skrbjo za zdravje in dobro počutje.

MAJ

- A la carte restavracija Prestige v Hotelu Livada Prestige v Termah 3000 – Moravske Toplice prejme nagrado The Slovenian Restaurant Recommended/Dinners by Trip Advisor.

- Izvedba refinanciranja in poplačila vseh finančnih obveznosti do bank upnic in DUTB. Družba se je dogovorila za ugodnejše pogoje financiranja in ročnost 12 let ter dodatne vire za investiranje.

JUNIJ

- Terme Lendava zadnji dan šolskega leta s tradicionalnim dogodkom *Dan odprtih vrat Term Lendava* tudi uradno vstopijo v poletje. Igre na vodi, zabava z maskotami, lokalna kulinarika, predstavitev zdravstvenih dejavnosti in vrsta drugih vodnih in obvodnih aktivnosti so zaznamovale tudi uradno odprtje prenovljenega 50-metrskega zunanjega plavalnega bazena.
- S presečnim datumom 31. 12. 2016 je matični družbi Sava Turizem d.d. pripojena odvisna družba Sava TMC, d.o.o. Vpis v sodni register je bil izveden v juniju.

JULIJ

- Terme 3000 – Moravske Toplice in Terme Ptuj na enodnevnem kopanju skupaj gostijo 100 otrok iz družin z manj priložnostmi. Akcijo na ravni Sava Hotels & Resorts izvajamo v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje, in sicer v okviru dejavnosti na področju družbene odgovornosti.
- V Termah 3000 – Moravske Toplice vrata odpre prenovljeno notranje termalno kopališče, ki je postalo moderen, svež, svetel in gostom prijazen prostor. Spodnji del je namenjen živahnim in aktivnim, v njem se bodo odlično počutile družine. Gostje se lahko pred živžavom umaknejo v natur bazen in se potopijo v črno termo-mineralno vodo, pred tem pa se lahko sprehodijo še po bosonogi poti. Zgornji del notranjega kopališča je namenjen počitku in sprostitvi. Ljubiteljem savn so na voljo finska savna z lesom iz bora cemprina, parna savna s programi z eteričnimi olji in slanico, infrardeča savna s steno iz himalajske soli ter ledeni vodnjak z bazenom za osvežitev in sprostitev. Ajdova počivalnica nudi edinstven počitek na blazinah, polnjenih z ajdovimi luščinami. V koticu kromoterapije goste štiri osnovne barve – bela, modra, zelena in rdeča – očistijo, sprostijo, harmonizirajo in poživijo.
- V Termah 3000 – Moravske Toplice je hkrati s prenovo notranjega kopališča zaživel tudi Prekmurski most – pokrit in ogrevan hodnik, ki notranje kopališče povezuje s Hotelom Termal. S postanki na štirih točkah lahko gostje že pred vstopom v bazen spoznajo Prekmurje v malem – skrivnostno Muro, prekmurska žita, zelišča in med. Vsaka izmed štirih postojank ponuja tudi sprostitev in hkrati poživitev s kromoterapijo, in sicer z barvami, ki v sebi zrcalijo Prekmurje: rumeno (med), modro (Mura), zeleno (zelišča) in rdečo (žita).

AVGUST

- Blejska sladoglednica se je s sladolednim okusom z imenom Sladogled pridružila mednarodnemu tekmovanju za najboljšo sladoledno destinacijo »Soolnua World Ice Cream Index 2017«, ki ga že nekaj let zapored organizira marketinška agencija SoolNua iz Irske, in na tekmovanju tudi zmagala. Bled je tako s pomočjo Sladogleda postal najboljša sladoledna destinacija na svetu v letu 2017. Tekmovanje promovira spoznavanje kongresnih destinacij skozi sladoledno zgodbo.
- Terme Lendava so na enodnevnih vodnih doživetjih gostile 42 otrok iz družin z manj priložnostmi iz Prekmurja. Terme so jim enodnevno kopanje omogočile v sodelovanju z Društvom prijateljev mladine iz Murske Sobote, in sicer v sklopu dejavnosti na področju družbene odgovornosti.
- Družba Sava Turizem je v okviru svojih dejavnosti na področju družbene odgovornosti letošnje poletje polepšala tudi 12 družinam z manj priložnostmi. K temu so v prvi vrsti pripomogli zvesti gostje Sava Hotels & Resorts, člani programa zvestobe Ambassador Sava Hotels & Resorts. Od

julija do konca avgusta je namreč potekala akcija "Dobrodelni Ambasador", v okviru katere so člani programa zvestobe Ambasador Sava Hotels & Resorts s slovenskega, avstrijskega, nemškega ter italijanskega in balkanskih trgov v dober namen podarjali kapljice, ki so jih zbrali z bivanjem na destinacijah Sava Hotels & Resorts in koriščenjem različnih storitev. Letos so se člani našega programa zvestobe Ambasador Sava Hotels & Resorts resnično izkazali in zbrali največ kapljic v zadnjih treh letih. Zbranih kapljic je bilo toliko, da smo lahko dvanajstim družinam z manj priložnostmi omogočili poletne počitnice v naših termah po izbiri. Zbrane kapljice so bile pretvorjene v brezplačne nočitve za 12 družin z manj priložnostmi in podarjene Zvezi prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje.

- Popolnoma prenovljene hiške v Prekmurski vasi Ajda v Termah 3000 – Moravske Toplice so sprejele prve goste. Hiške ponujajo čisto novo, pristno doživetje Prekmurja, navdahnile pa so jih tipične prekmurske hiške, cimprače. Nove hiške so krite s trstiko in obogatene z lesom, ki jim daje naravno zračnost ter toplino, za razliko od cimprač pa se ponašajo z velikimi steklenimi okni, ki vanje prinašajo veliko svetlobe. Hiške so v neposredni bližini kopališkega kompleksa Terme 3000, v prvi fazi pa je bilo prenovljenih 6 hišk s 23 bivalnimi enotami.

SEPTEMBER

- V Zdravilišču Radenci so tudi letos obeležili svetovni dan srca. V sodelovanju s partnerji so že sedmo leto zapored v Zdravilišču Radenci organizirali dogodek, ki so ga ob 135-letnici zdravilišča poimenovali Ob 135-letnici Zdravilišča Radenci delam s srcem. Dogodek je zajemal vrsto najrazličnejših dejavnosti za zdravo srce, prek katerih so promovirali zdrav način življenja.
- Grand Hotel Toplice na Bledu je gostil otvoritveni sprejem že 12. Blejskega strateškega foruma. Več kot 600 uglednim gostom, predstavnikom politike, diplomacije, gospodarstva in nevladnih organizacij iz 70 držav sta svoje kulinarične kreacije predstavila chef Simon Bertoncelj, vodja kuhinje v Grand Hotelu Toplice, in gostujoča chefinja Ana Roš iz Hiše Franko.
- Slaščičarska ekipa Term Lendava je prejela zlato priznanje v pripravi prekmurske gibanice na ocenjevanju Društva za promocijo in zaščito prekmurskih dobrot.
- Grand Hotel Primus v Termah Ptuj je praznoval 10. obletnico svojega delovanja. 10-letnico so počastili s kampanjo Primusovih 10 za nov polet: v brošuri so gostom predstavili 10 razlogov, zakaj v Terme Ptuj, ter jim podarili posebne ugodnosti na 10 izbranih storitev oz. dejavnosti v Grand Hotelu Primus s področja wellnesa, lepote, vodnih doživetij in kulinarike.

OKTOBER

- Terme 3000 – Moravske Toplice prejmejo naziv najboljše veliko termalno kopališče v Sloveniji. Tako so izbrali in odločili kopalke in kopalci ter poslušalci in poslušalke Radia Slovenija, ki so celo poletje v okviru akcije Naj kopališče izbirali najboljša, najbolj urejena in za kopanje najprijetnejša kopališča v Sloveniji. Z uspešno uvrstitvijo se lahko pohvali še ena izmed destinacij Sava Hotels & Resorts, in sicer Zdravilišče Radenci, ki se je v kategoriji malih termalnih kopališč uvrstilo na drugo mesto.
- Na 64. Gostinsko-turističnem zboru (GTZ) Slovenija, ki je potekal od 17. do 18. oktobra v Kranjski Gori, so zaposleni v Sava Hotels & Resorts prejeli številne nagrade:
 - ✓ Sava Hoteli Bled: zlato, srebrno in bronasto priznanje na ekipnem tekmovanju v pripravi in postrežbi menija, bronasto priznanje v tekmovanju hotelskih receptorjev
 - ✓ Terme Ptuj: zlato priznanje v pripravi in postrežbi kave, dve zlati priznanji v razstavi pogrinjka, srebrno priznanje v poznavanju in točenju piva

- ✓ Terme Banovci: dve srebrni priznanji v razstavi pogrinjka, srebrno priznanje v poznavanju in točenju piva
- ✓ Zdravilišče Radenci: dve zlati priznanji v razstavi pogrinjka, zlato priznanje na tekmovanju hotelskih receptorjev, dve zlati priznanji v poznavanju in točenju piva, dve zlati priznanji v mešanju pijač, bronasto priznanje v pripravi in postrežbi kave, zlato, srebrno in bronasto priznanje v pripravi jedi v kotličku
- ✓ Terme 3000 – Moravske Toplice: tri srebrna priznanja v pripravi golaža, srebrno priznanje v pripravi in postrežbi kave, zlato priznanje v poznavanju in točenju piva
- ✓ Terme Lendava: zlato priznanje v pripravi in postrežbi kave, zlato priznanje v poznavanju in točenju piva, bronasto priznanje na razstavi slašičarskih izdelkov.

NOVEMBER

- Glamping Gozdne vile na Bledu se je na razglasitvi najboljših slovenskih in hrvaških kampov v letu 2017 uvrstil na visoko 3. mesto v kategoriji najboljše glamping naselje.

DECEMBER

- Sava Hoteli Bled in Slovenske železnice so tudi letos izpeljali skupen projekt *S pravljичnim vlakom na Bled!* Pravljični vlak je iz Nove Gorice na Bled vozil prve tri konce tedna v decembru vsako soboto in nedeljo, nato pa še 23., 25. in 26. decembra. Med vožnjo, ki je bila za otroke do 12. leta starosti brezplačna, je vsak otrok od Muce Copatarice in pomočnika škrata prejel darilce, ki je vključevalo tudi kupone za brezplačna doživetja na Bledu, ki so jih lahko izkoristili v času nekajurnega obiska na Bledu.

DOGODKI PO KONCU OBRAČUNSKEGA OBDOBJA

- Januar 2018: Zaradi prenove skupnih prostorov (hotelske avle z barom, recepcije, hodnikov ter dela konferenčnih dvoran) se za dva meseca zapre Hotel Golf na Bledu.

2.5 Organi vodenja in upravljanja

2.5.1 Uprava

Družbo Sava Turizem d.d. vodi dvočlanska uprava.

Sestava uprave na dan 31. 12. 2017:

Renata Balažic, predsednica uprave

- univerzitetna diplomirana ekonomistka
- odgovorna za prodajo, marketing in odnose z javnostmi

Borut Simonič, član uprave

- magister organizacijskih ved (upravljanje procesov podjetja) in univerzitetni diplomirani ekonomist (organizacija in upravljanje)
- odgovoren za finance, investicije in vzdrževanje, pravno podporo, računovodstvo in kontroling, nabavo, informacijsko tehnologijo, hotelsko-gostinske operacije in izvajanje kadrovske funkcije

2.5.2 Nadzorni svet

Nadzorni svet družbe Sava Turizem d.d. deluje v šestčlanski sestavi: štirje člani so predstavniki delničarjev, dva sta predstavnika zaposlenih.

Predstavniki delničarjev v nadzornem svetu so bili do 20. 3. 2017 predsednik nadzornega sveta Miran Kraševac, namestnik predsednika Matej Narat in član Aleš Aberšek, Milan Marinič pa je 23. 12. 2016 podal odstopno izjavo z mesta člana nadzornega sveta. Od dne 21. 3. 2017 dalje interese delničarjev v nadzornem svetu zastopajo predsednik Klemen Boštjančič, namestnik predsednika Aleš Škoberne ter člana Tina Pelcar Burgar in Matej Narat.

Interese zaposlenih v nadzornem svetu sta v letu 2017 zastopala Anton Vidic in Tomislav Sabo.

V okviru nadzornega sveta delujejo tudi revizijska komisija, komisija za optimizacijo poslovanja Save Turizma in kadrovska komisija.

Sestava nadzornega sveta na dan 31. 12. 2017:

Klemen Boštjančič, predsednik nadzornega sveta – predstavnik delničarjev

- univ. dipl. ekonomist
- lastnik in direktor družbe Brio svetovalni center, d.o.o.

Aleš Škoberne, namestnik predsednika nadzornega sveta – predstavnik delničarjev

- univ. dipl. ekonomist
- izvršni direktor družbe Elements Skladi, d.d.

Tina Pelcar Burgar, članica nadzornega sveta – predstavnica delničarjev

- univ. dipl. iur.
- višja upravljavka na Slovenskem državnem holdingu, d.d.

Matej Narat, član nadzornega sveta – predstavnik delničarjev

- magister ekonomskih znanosti
- zaposlen v družbi Sava, d.d. kot svetovalec izvršnega direktorja

Anton Vidic, član nadzornega sveta – predstavnik zaposlenih

- zaposlen kot vodja prodaje trga v družbi Sava Turizem d.d.

Tomislav Sabo, član nadzornega sveta – predstavnik zaposlenih

- zaposlen kot receptor v družbi Sava Turizem d.d.

Sestava revizijske komisije nadzornega sveta na dan 31. 12. 2017:

- Tina Pelcar Burgar, predsednica komisije
- Matej Narat, član komisije
- Aleš Škoberne, član komisije

- Gregor Rovanšek, član komisije
 - MBA, magister poslovnih ved
 - izvršni direktor družbe Sava, d.d.
 - preizkušeni notranji revizor

Sestava komisije nadzornega sveta za optimizacijo poslovanja Save Turizma na dan 31. 12. 2017:

- Matej Narat, predsednik komisije
- Klemen Boštjančič, član komisije
- Tina Pelcar Burgar, članica komisije
- Aleš Škoberne, član komisije

Sestava kadrovske komisije nadzornega sveta na dan 31. 12. 2017:

- Klemen Boštjančič, predsednik komisije
- Tina Pelcar Burgar, članica komisije
- Matej Narat, član komisije
- Aleš Škoberne, član komisije

2.5.3 Sistem vodenja in upravljanja

Sistem vodenja in upravljanja družbe temelji na določilih Zakona o gospodarskih družbah in drugih zakonskih predpisih. Upravljanje družbe Sava Turizem d.d. poteka po dvotirnem sistemu, za katerega je značilno, da družbo vodi uprava, njeno delovanje pa nadzoruje nadzorni svet.

V začetku januarja 2012 je bila na skupščini družbe sprejeta sprememba statuta, na podlagi katere se je število članov nadzornega sveta povečalo na šest: štirje zastopajo interese delničarjev, dva pa interese zaposlenih. Na izredni skupščini v marcu so bili v nadzorni svet za dobo štirih let imenovani novi zastopniki interesov delničarjev. Nadzorni svet je imenoval tričlansko revizijsko komisijo.

Družbo vodi uprava, ki jo imenuje nadzorni svet. Uprava družbe Sava Turizem d.d. je bila v letu 2017 dvočlanska, in sicer predsednica Renata Balažič in član Borut Simonič, ki sta 1. 10. 2016 nastopila petletni mandat.

Uprava poroča nadzornemu svetu družbe skladno z zakonom, statutom in poslovníkom o delu nadzornega sveta ter se z njim posvetuje o pomembnih vprašanjih. Uprava v proces odločanja vključuje tudi ključne sodelavce, kadar je njihovo sodelovanje potrebno za kakovosten in učinkovit postopek odločanja.

Delničarji uresničujejo svoje pravice na zasedanjih skupščine delničarjev. Skupščina družbe praviloma zaseda najmanj enkrat letno. V letu 2017 je redna skupščina zasedala v maju.

Za zunanjega revizorja za leto 2017 je bila imenovana revizijska družba Deloitte Revizija d.o.o.

Družba širšo javnost tekoče obvešča o poslovanju družbe, uvedbi novih produktov, dosežkih zaposlenih ter dogodkih in prireditvah na destinacijah družbe. Vse informacije so medijem in drugim interesnim skupinam na voljo tudi na spletni strani družbe www.sava-hotels-resorts.com.

2.5.4 Izjava o upravljanju družbe

Sistem vodenja in upravljanja Save Turizem d.d. zagotavlja usmerjanje in omogoča nadzor nad družbo in njenimi odvisnimi družbami. Določa razdelitev pravic in odgovornosti med organi upravljanja; postavlja pravila in postopke za odločanje glede korporativnih zadev družbe; zagotavlja okvir za postavljanje, doseganje in spremljanje uresničevanja poslovnih ciljev ter uveljavlja vrednote, načela in standarde poštenega ter odgovornega odločanja in ravnanja v vseh vidikih našega poslovanja.

Sistem vodenja in upravljanja je sredstvo za doseganje dolgoročnih strateških ciljev Skupine Sava Turizem in način, s katerim uprava in nadzorni svet Save Turizma d.d. izvajata odgovornost do delničarjev in drugih deležnikov družbe. Vodstveni in nadzorni organi Save Turizma d.d. ter njenih odvisnih družb se zavzemajo za sodobna načela vodenja in upravljanja ter čim večjo skladnost z naprednimi domačimi in tujimi praksami.

Pojasnila v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah

Družba Sava Turizem d.d. na osnovi 5. odstavka 70. člena Zakona o gospodarskih družbah, ki določa minimalne vsebine Izjave o upravljanju, podaja naslednja pojasnila:

1. Opis glavnih značilnosti sistemov notranjih kontrol in upravljanja tveganj v družbi v povezavi s postopkom računovodskega poročanja

Sistem notranjih kontrol in upravljanja tveganj v zvezi z računovodskim poročanjem Save Turizma d.d. zajema politike in postopke, ki omogočajo pravočasno, resnično in pošteno poročanje o finančnem stanju, gibanju sredstev in obveznosti ter poslovnem izidu Save Turizma d.d. in Skupine Sava Turizem. Sistem notranjih kontrol je predstavljen v letnem poročilu Skupine Sava Turizem in družbe Sava Turizem d.d. za leto 2017 v poglavju: Sistem vodenja in upravljanja.

2. Pomembno neposredno in posredno lastništvo vrednostnih papirjev družbe v smislu doseganja kvalificiranega deleža, kot ga določa zakon, ki ureja prevzeme

Podatkov o doseganju kvalificiranega deleža družba ne poroča, ker je nejavna delniška družba in delnice ne kotirajo na borzi. Imetniki kvalificiranih deležev družbe Sava Turizem d.d., ki jih določa Zakon o prevzemih, so na dan 31. 12. 2017: Sava, d.d. Ljubljana (kvalificiran delež: 99,91 % oziroma 39.650.619 delnic); preostali mali delničarji (0,09 odstotka oziroma 34.280 delnic).

3. Pojasnila o vsakem imetniku vrednostnih papirjev, ki zagotavljajo posebne kontrolne pravice

Večinski delničar družbe Save Turizem d.d., družba Sava, d.d., nima posebnih kontrolnih pravic.

4. Pojasnila o vseh omejitvah glasovalnih pravic

Delničarji družbe Sava Turizem d.d. nimajo omejitev za izvajanje glasovalnih pravic.

5. Pravila družbe o imenovanju ter zamenjavi članov organov vodenja ali nadzora in spremembah statuta

Pravila družbe glede imenovanja ter zamenjave članov organov vodenja ali nadzora ter spremembe statuta povzemajo določila veljavne zakonodaje.

6. Pooblastila članov poslovodstva, zlasti pooblastila za izdajo ali nakup lastnih delnic

Družba Sava Turizem d.d. je v letu 2017 imela pooblastilo za nakup največ 376.585 lastnih delnic, pri čemer skupni delež delnic, pridobljen na podlagi pooblastila skupščine, ne sme presežati 0,95 % osnovnega kapitala družbe. Družba lahko pridobiva delnice po ceni, ki ne bo višja od knjigovodske

vrednosti delnice na dan 31. 12. 2016 in v skladu z veljavnimi predpisi za katerikoli namen, razen za namen trgovanja.

7. Delovanje skupščine družbe in njene ključne pristojnosti

Skupščina delničarjev se je v letu 2017 sestala dvakrat, prvič zaradi menjave članov NS, druga seja NS v maju pa je bila redna letna seja. Pristojnosti skupščine in pravice delničarjev so navedene v zakonu in se uveljavljajo na način, kakršnega določata poslovnik skupščine in predsedujoči skupščine.

8. Podatki o sestavi in delovanju organov vodenja ali nadzora ter njihovih komisij

Celovita predstavitev organov vodenja in nadzora ter njihovih komisij je opisana v poglavjih: Organi vodenja in upravljanja; Poročilo nadzornega sveta; Sistem vodenja in upravljanja.

9. Politika raznolikosti

Politiko raznolikosti je kot samostojen dokument uprava družbe sprejela v marcu 2018. Politika raznolikosti sestave organov vodenja in nadzora opredeljuje zaveze družb glede raznolikosti sestave organov vodenja in nadzora družb. Zaveze družb glede raznolikosti se izvajajo v zvezi z zastopanostjo v organih vodenja in nadzora z vidikov, kot so spol, starost in izobrazba.

S politiko raznolikosti družba postavlja okvire, ki omogočajo in spodbujajo raznoliko sestavo organov vodenja in nadzora, pri čemer vsak organ zase deluje kot ustrezna homogena celota.

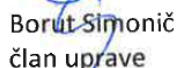
Cilj politike je doseči večjo raznolikost in s tem večjo učinkovitost organov vodenja in nadzora kot celote, kar bo vplivalo na uspešnost poslovanja in večanje poslovnega ugleda posamezne družbe in poslovne skupine.

2.5.5 Izjava o spoštovanju Kodeksa upravljanja nejavnih družb

Družba Sava Turizem d.d. in Skupina Sava Turizem pri svojem delu spoštujeta določila Zakona o gospodarskih družbah in preostalo zakonodajo, ki se nanaša na korporativno upravljanje. V letu 2017 družba Sava Turizem d.d. ni uporabljala Kodeksa upravljanja nejavnih delniških družb, temveč ima uveljavljeno lastno poslovno prakso korporativnega upravljanja, ki je opisana v točki 2.5.3. Sistem vodenja in upravljanja. Matična družba Sava, d.d. je v letu 2017 sprejela Kodeks korporativnega upravljanja družbe s kapitalsko naložbo države. Sava Turizem je zato v letu 2018 pričela aktivnosti za uvedbo temeljnih načel Kodeksa korporativnega upravljanja družbe s kapitalsko naložbo države v svoje poslovanje.

Uprava in nadzorni svet Save Turizma d.d.

Renata Balazič
predsednica uprave

Borut Simonič
član uprave

Klemen Boštjančič
predsednik nadzornega sveta

Ljubljana, 27. 3. 2017

2.6 Upravljanje tveganj

Upravljanju tveganj namenjamo v družbah Skupine Sava Turizem veliko pozornost. S spremljanjem gospodarskih razmer doma in v tujini, sprotnim prepoznavanjem tveganj in pravočasnimi ukrepi smo se leta 2017 učinkovito odzivali na zahtevne gospodarske razmere. Velik del pozornosti smo posvetili obvladovanju tveganj na področju prodaje, tveganjem, povezanim s plačilno sposobnostjo naših kupcev in kadrovskim tveganjem.

Tveganja razvrščamo v štiri večje skupine: strateška, finančna, operativna in naključna.

STRATEŠKA TVEGANJA

Strateška tveganja so tveganja, ki pomembno vplivajo na dolgoročno poslovanje družbe in so povezana s prihodnjimi pričakovanji na podlagi znanih dejstev iz preteklega oziroma sedanjega poslovanja. Med njimi so najpomembnejša tveganja povezana z uresničevanjem razvojne strategije. Sem uvrščamo predvsem tržna tveganja, pa tudi tveganja sprememb cen vhodnih surovin, materialov in energentov ter tveganja na področju kadrov. Pomembna so tudi zakonodajna in pravna tveganja ter tveganja zaradi vplivov, ki jih ima na naše poslovanje okolje.

V okviru opredelitve tržnih tveganj v družbi Sava Turizem d.d. spremljamo kupca, njegove navade, gospodarsko okolje in konkurenco. Ocenjujemo, da potrošniki ohranjajo pridobljene navade iz časa recesije – varčevanje, tehtanje med različnimi ponudniki, iskanje ugodnih ponudb, pogajanja za cene. Še vedno se zvišuje delež potrošnikov v segmentu cenovne občutljivosti. Posledično večina naših konkurentov nadaljuje cenovno vojno na domačem trgu, ki se ji v Sava Turizmu poskušamo izogniti in goste pridobiti predvsem z doživetji na naših destinacijah. Temu prilagajamo naše marketinške ter prodajne strategije in taktike ter ponudbe prilagajamo obnašanju gostov in partnerjev ter glede na razmere na trgu in aktivnosti konkurence.

Dolgoročno napovedani trendi, ki jih imamo v mislih pri razvoju ponudbe in pri naših aktivnostih za goste so skrb zase, vračanje k naravi, trajnostni turizem, aktivno preživljanje prostega časa, gostje, ki želijo okusiti življenje domačinov, lokalno, sveže in sezonsko, pojavlja se segment »foodijev«, personalizirane počitnice, gostje so stalno »priklopljeni« ter iskanje zgodb in ne postelj.

Za družbo Sava Turizem d.d., ki je vpeta tudi v mednarodne gospodarske tokove, je v okviru tržnih tveganj pomembno tudi obvladovanje tveganja upada prodaje kot posledice lokalnih in mednarodnih gospodarskih gibanj. Tveganja pri konkurenčnosti storitev zmanjšujemo z usmeritvijo na nove trge in kupce, z visoko kakovostjo storitve ter inovativnimi pristopi na trgu.

Priložnosti zato vidimo v:

- investiranju in razvoju produktov in infrastrukture, kar je potrebno za ohranjanje tržne pozicije in bolj doživljajsko bogato ponudbo;
- investiranju in prenovah nastanitvenih zmogljivosti višje kategorije, ki bodo omogočile prestop v višji dohodkovni segment obiskovalcev, ponujale osnovo za dvig cen in s tem boljše poslovne rezultate na osnovi povečane turistične potrošnje obiskovalcev;
- pridobivanju novih močnih strateških partnerjev;
- usmeritvi v specializirano oz. ponekod celo nišno ponudbo oz. produkte;

- relevantni prilagoditvi ponudbe in komunikacije posameznim ciljnim skupinam;
- prilagoditvi zakonodaje in predpisov v korist razvoja dejavnosti turizem;
- izboljšanju podobe slovenskega turizma.

Nevarnosti vidimo v:

- poslovni strategiji konkurence, ki ne temelji na razlikovanju, ampak na cenah;
- nespodbudnem in nekonkurenčnem poslovnem okolju;
- neuresničitvi napovedanih gospodarskih rasti v Sloveniji in na ključnih emitivnih trgih;
- morebitnih dodatnih spremembah pogojev na področju davkov in dajatev;
- krčenju programov in sredstev ZZS, omejitvi napotovanja na zdraviliško rehabilitacijo;
- premalo motiviranem in tudi izobraženem kadru ter potrebi po večjih vložkih v ljudi za 5* storitev;
- ne dovolj učinkoviti organiziranosti in upravljanju destinacij (potreba po okrepitvi vertikalnih in horizontalnih povezav, bolj profesionalna vloga lokalnih turističnih organizacij);
- slabi dostopnosti do zdravilišč z vidika letalskih povezav zaradi težav domačega letalskega prevoznika in slabe železniške mreže; naše destinacije so večinoma dostopne le preko cestnih povezav;
- potrebi po ureditvi vizumskega sistema;
- nadaljnji begunski krizi in nadaljnjih terorističnih napadih, ki lahko imajo negativne učinke na gospodarstvo in zastoj na področju turistične dejavnosti.

Pomembno tveganje, ki ga mora družba vseskozi spremljati in obvladovati, je tudi vpliv sezone na celotno poslovanje.

FINANČNA TVEGANJA IN DAVČNA TVEGANJA

Finančna služba je vpeta v delovanje družbe tako na operativni kot na strateški ravni.

Na področju kreditnih tveganj posebno pozornost posvečamo usklajevanju terjatev po ročnosti z obveznim in pravočasnim pridobivanjem ustreznih oblik zavarovanj. Stalno spremljamo plačilne sposobnosti svojih zdajšnjih in potencialnih kupcev. Vzpostavljena sta sistema sprotne spremljanja stanja odprtih in zapadlih terjatev ter redna in sprotna izterjava. Pri zmanjševanju izpostavljenosti plačilnemu tveganju si pomagamo z bonitetnim sistemom ocen kupcev in nadzorom nad slabimi plačniki. Plačilno tveganje omejujemo tudi s poslovanjem na podlagi zahtevanih vnaprejšnjih plačil in ustreznih zavarovanj.

Obrestno tveganje izvira iz možnosti povišanja obrestne mere in je v veliki meri odvisno od gibanja ključne obrestne mere Evropske centralne banke (ECB). Spremembam ključne obrestne mere sledijo tudi spremembe višine evropskih medbančnih obrestnih mer (Euribor), ki so bile v zadnjih dveh letih na zgodovinsko nizki ravni. Ocenjujemo, da medbančne obrestne mere (Euribor) v letu 2018 še ne bodo naraščale.

Valutno tveganje je zanemarljivo, saj je pretežni del prometa družbe opravljen v evrih. Izpostavljenost inflacijskim tveganjem je zaradi vključenosti Slovenije v evrsko območje manjša.

Likvidnostno tveganje obvladujemo z letnim, drsečim četrletnim in mesečnim izdelovanjem likvidnostnih načrtov ter sprotim spremljanjem uresničenih denarnih tokov, likvidnostne rezerve in sprejemanjem ustreznih preventivnih ukrepov. V letu 2017 je bilo z namenom zagotovitve finančnih virov ustrezne ročnosti izvedeno refinanciranje obstoječih posojil (podrobneje opisano v poglavju 2.7. Finančno upravljanje).

Davčno tveganje obvladujemo s sprotim spremljanjem sprememb in novosti v davčni zakonodaji ter posvetovanjem z davčnimi svetovalci. Poseben poudarek na davčnem področju je zagotavljanje ustreznih evidenc.

Transakcije med povezanimi družbami se izvajajo po tržnih pogojih z doslednim spoštovanjem sklenjenih medsebojnih poslovnih pogodb, ki imajo ustrezno argumentacijo pri določitvi cenovne politike.

OPERATIVNA TVEGANJA

Operativna tveganja pomenijo možnosti izgube zaradi neustreznosti ali nepravilnega izvajanja notranjih procesov in standardov kakovosti in zunanjih dogodkov ali dejanj. Obvladujemo jih z rednim spremljanjem in prepoznavanjem tveganj v okolju in znotraj družb ter s hitrim prilagajanjem in sprejemanjem ukrepov glede na spreminjajoče se razmere.

V okviru operativnih tveganj redno in sprotno napovedujemo prodajo v prihodnjem obdobju ter mesečno spremljamo učinkovitost poslovanja in odstopanje od plana, kar nam omogoča učinkovito stroškovno prilagajanje. Redno opravljamo kontrolo prihodkov, EBITDA, pribitkov gostinske dejavnosti po posameznih enotah in na ravni dejavnosti in družbe ter izvajamo številne druge kontrole, ki pripomorejo k preprečevanju odtujitev sredstev in materiala.

V družbi Sava Turizem d.d. deluje oddelek hotelske operacije in kakovost, ki spremljata operativno poslovanje ter opravlja kontrolo kakovosti hotelsko gostinskih storitev in kakovost storitev zunanjih izvajalcev.

V naši dejavnosti je pomembno upravljanje človeških virov, zato posvečamo posebno pozornost skrbi za varnost in zdravje pri delu in izboljševanju delovnih razmer. Skrbimo tudi za izobraževanje in usposabljanje zaposlenih ter njihovo splošno zadovoljstvo. Ugotavljamo, da je na trgu dela vedno bolj prisotno tveganje pomanjkanja ustreznega kadra v gostinstvu, kar se v zadnjih letih povečuje. Z različnimi ukrepi na področju iskanja kadrov poizkušamo tveganje zniževati.

Tveganja na področju informacijske tehnologije zmanjšujemo z nenehnim izboljševanjem in nadgradnjo programske in strojne opreme. Veliko pozornosti posvečamo zagotavljanju stabilnosti, varnosti in zanesljivosti storitev informacijske tehnologije.

Na nabavnem področju s centralizirano nabavo zagotavljamo enotne in stroškovno najugodnejše cene vhodnih materialov in storitev vsem destinacijam znotraj družbe. S ključnimi dobavitelji se trudimo vzpostavljati dolgoročne partnerske odnose. Redno in sistematično pregledovanje ponudbe in cen na trgu pa nam omogoča, da se izognemo nepričakovanim spremembam v razpoložljivosti in kakovosti vhodnih materialov ter storitev. Cena, kakovost in plačilni pogoji so ključni pri izbiri

dobaviteljev. Števila dobaviteljev ne povečujemo, ker na ta način dosežemo boljše pogoje in racionalizacijo poslovanja.

Premoženjska in z njimi povezana tveganja prenašamo na zavarovalnice. Da bi jih zmanjšali, imamo sklenjena zavarovanja za tveganja, ki bi lahko negativno vplivala na premoženje in osebe v družbi. Sklenjena imamo premoženjska zavarovanja, požarna zavarovanja, protipotresno zavarovanje, zavarovanje odgovornosti.

Operativna tveganja obvladujemo tudi preko odvetniških družb, saj se pomembni pravni dogovori, pogodbe, poslovni dogodki pregledajo s strani odvetnika, nato pa se podpišejo oz. procesirajo v družbi.

NAKLJUČNA TVEGANJA

Pojavijo se nenapovedano in so posledica nenadnih dogodkov, kot so naravne in ekološke katastrofe, požari, nenadne spremembe v politiki, pandemije ipd. Pred požarnimi tveganji se zavarujemo z obveščanjem in usposabljanjem zaposlenih v primeru požara ter rednim nadzorom, vzdrževanjem in preizkušanjem naprav za gašenje, odkrivanje in javljanje požara.

Tveganje sprememb lokalnega okolja, ki lahko vplivajo na poslovanje, zmanjšujemo s krepitvijo sodelovanja z lokalnimi skupnostmi.

Aktivni smo na področju varovanja naravnega okolja in rabe energije, kjer skrbimo za stalne izboljšave z namenom zmanjšanja rabe naravnih virov in energentov, zmanjšanja nastajanja odpadkov in izboljševanja sistema ločenega zbiranja in oddajanja odpadkov ter izboljšanja kakovosti bazenskih in odpadnih voda.

2.7 Finančno upravljanje

Skupina Sava Turizem je zaradi zagotovitve virov ustrezne ročnosti, ugodnejših cenovnih pogojev ter zagotovitve dodatnih virov za intenzivnejšo investicijsko dejavnost pristopila k refinanciranju obstoječih posojil in pričela nadgradnjo strateško pomembnih produktov na največjih destinacijah. V letu 2017 sta družbi Sava Turizem d.d. in Sava TMC, d.o.o. pri bankah upnicah najeli dolgoročni sindiciran kredit v višini 56.560 tisoč EUR s črpanjem v dveh tranšah. Tranša A predstavlja del posojila, ki je bil namenjen poplačilu obstoječih kreditov bank in skladov v višini 45.560 tisoč EUR in sta ga družbi črpali v mesecu maju 2017, tranša B pa predstavlja del kredita v višini 11 milijonov EUR, ki je namenjen financiranju investicij. V letu 2017 je družba Sava Turizem črpala 2 milijona EUR odobrenih kreditnih sredstev, namenjenih za investicijsko dejavnost, preostalih 9 milijonov EUR bo črpala v letu 2018 sukcesivno, glede na dinamiko izvedenih investicijskih del. Družba Cardial d.o.o. je v preteklem letu zaradi širitve zdravstvene dejavnosti najela dolgoročni finančni lizing v višini 94 tisoč EUR za nakup medicinske opreme.

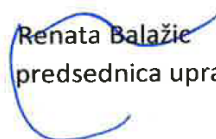
V letu 2017 je Skupina zagotavljala dobro likvidnost in redno poravnava finančne obveznosti iz naslova sklenjenih posojilnih in lizing pogodb. Prav tako družba redno poravnava obveznosti do svojih dobaviteljev.

Skupina je v letu 2017 z izvedbo refinanciranja poplačala za 52.789 tisoč EUR glavnice bančnih kreditov, posojil javnih skladov in lizing obrokov ter 1.622 tisoč EUR obresti. S tem je v celoti poplačala posojila in obresti do tedanjih bank upnic, DUTB in delno do skladov.

2.8 Podpis letnega poročila in njegovih sestavnih delov za družbo Sava Turizem d.d. in Skupino Sava Turizem za leto 2017

Predsednica in član uprave družbe Sava Turizem d.d. sva seznanjena z vsebino sestavnih delov letnega poročila družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem za leto 2017 in s celotnim letnim poročilom družbe Sava Turizem d.d. in konsolidiranim letnim poročilom Skupine Sava Turizem za leto 2017. Z njim se strinjava in to potrjujema s svojim podpisom.

Borut Simonič
član uprave

Renata Balazic
predsednica uprave

3 POSLOVNO POROČILO

3.1 Razvojna strategija

Država je v letu 2017 sprejela Strategijo trajnostne rasti slovenskega turizma za obdobje 2017–2021. Ocenjujemo, da bo uresničitev predvidenih aktivnosti ključnih razvojnih politik pozitivno vplivala na nadaljnji razvoj družbe oziroma Skupine Sava Turizem in njene rezultate.

V okviru strategije je predvidena prenova obstoječih hotelskih zmogljivosti, kamor se je Sava Turizem že usmerila, in že izvajamo večje investicijske projekte, ki smo jih pričeli v letu 2017 in jih bomo nadaljevali v prihodnjih letih in na podlagi katerih pričakujemo znatne prihodkovne učinke predvsem v obdobju od 2019 dalje. Družba izvaja intenzivna vlaganja v posodobitev kapacitet, kar je nujno zaradi obnove in nadgradnje ponudbe/produktov, najprej v dveh največjih in najpomembnejših destinacijah (SHB in T3000 – Moravske Toplice), nato pa tudi na preostalih destinacijah.

Ključni za uresničitev strategije na državni ravni in za uresničitev planiranih rezultatov poslovanja Skupine Sava Turizem so uspešna izvedba naslednjih dejavnikov oz. pogojev:

- vzpostavitev novih letalskih povezav (po zgledu Hrvaške);
- večje in hitrejše investicije v nastanitvene zmogljivosti (nove investicije in prenove), ki bodo omogočile prestop v višji dohodkovni segment obiskovalcev in ponujale osnovo za dvig cen ter s tem boljše poslovne rezultate na osnovi povečane turistične potrošnje obiskovalcev;
- izboljšanje kakovosti celotne turistične infrastrukture in turističnih produktov;
- prilagoditve zakonodaje in predpisov v korist razvoja sektorja turizem;
- izboljšanje marketinške in komunikacijske strategije slovenskega turizma;
- razvoj prometne infrastrukture;
- fleksibilnejša vizna politika.

V družbi Sava Turizem razmeram v turizmu prilagajamo marketinške ter prodajne strategije in taktike ter ponudbe prilagajamo glede na obnašanje gostov in partnerjev, glede na razmere na trgu in aktivnosti konkurenčnih ponudnikov. Družba bo nadaljevala izvajanje prenovljene trženjske strategije in prodajne politike za povečanje prodaje ter zviševanje kakovosti ob iztrženi ceni.

Zasedenost zmogljivosti in povprečno iztrženo ceno namestitvenih kapacitet bomo povečali s fleksibilno cenovno politiko in nadgradnjo produktov. Nadaljevali bomo usmeritev na ključne produkte posameznih destinacij, spodbujali bomo inovacijsko kulturo, krepili povezovanje s partnerji na področju trženja in z nadgradnjo programa zvestobe nagrajevali zvestobo gostov. Nadaljevali bomo postopni razvoj novih tržišč, kot so Francija na segmentu Leisure in Mice, ter na Bližnjem vzhodu s športnim produktom.

Dolgoročno napovedani trendi, ki jih imamo v mislih pri razvoju ponudbe in pri naših aktivnostih za goste, so skladni s strategijo turizma v Sloveniji: skrb zase, vračanje k naravi, trajnostni turizem, aktivno preživljanje prostega časa, gostje želijo okusiti življenje domačinov, lokalno, sveže, segment »foodijev«, personalizirane počitnice ter iskanje zgodb.

Cilji družbe so :

- povečati produktivnost obstoječih resursov in povečati dodatno vrednost na gosta; poleg zniževanja stroškov se usmerjamo v dodatno zviševanje iztržene cene na gosta in povečanje zasedenosti;
- povečati konkurenčnost produktov v smeri krepitve zdraviliškega turizma, medico-velnesa ter delati na nadgradnji wellnesa, in sicer za povečanje razlikovanja in dodane vrednosti;
- sistematično delo na kakovosti ponudbe in storitev kot osnovi odlične izkušnje gosta in večje konkurenčnosti zdraviliškega produkta;
- ciljno nagovarjanje trgov po produktih in ciljnih skupinah in fokusiranje na povečanje deleža tujih gostov.

Dolgoročni cilji družbe so povečanje števila prenočitev, višje iztržene cene, višja zasedenost zmogljivosti, vrhunska kakovost in pestrost ponudbe, visoko usposobljeni in motivirani sodelavci ter poenoteni in uveljavljeni procesi, ob tem pa razvoj trajnostnega turizma v vseh segmentih poslovanja.

Nadaljevali bomo tudi profiliranje in razvoj posameznih strateških destinacij in selektivno dezinvestirali nestrategiške objekte oziroma lokacije. Vlagali bomo v uveljavitev prenovljenih in novih blagovnih znamk. Skladno s prenovljeno strategijo zdravstva bomo okrepili investicije v razvoj produktov in trženje zdravstvene medico-velnes dejavnosti ter na tem področju povečali tržni delež doma. Naš cilj je uvrstitev med dva največja ponudnika zdraviliškega zdravljenja v Sloveniji. V tujini pa bomo z dopolnjeno ponudbo postopno osvajali nove trge. Destinacijsko selektivno bomo nadalje razvijali področje kongresne dejavnosti.

S centralizirano, kakovostno in zanesljivo oskrbo destinacij bomo zagotovili dosledno izvajanje standardov poslovanja, optimizirali model zaposlovanja (skladno s sezonsko naravo poslovanja) in prilagodili sistem nagrajevanja. Nadaljevali bomo izboljševanje stroškovne učinkovitosti, predvsem na področju porabe energentov in učinkovitosti delovnih procesov, pa tudi izločanje neučinkovitih poslovnih procesov ter zapiranje objektov med najnižjo sezono. Sinergije bomo iskali tudi znotraj področja dejavnosti turizma v poslovni skupini Sava.

Spreminjajoče se razmere v širšem okolju in panogi zahtevajo tekoče poglobljeno spremljanje izvajanja strategije. Z izvajanjem začrtane strategije, poglobljenim notranjim nadziranjem in analizo poslovanja želimo tudi v prihodnje ostati vodilni ponudnik turističnih storitev v Sloveniji, ob tem pa zagotavljati donosno in stabilno finančno poslovanje.

V Skupini Sava Turizem deluje diagnostični center Cardial d.o.o., ki bo kot eden od ključnih stebrov zdravstvene dejavnosti skupine v razširjenih prostorih še naprej opravljal svojo osnovno zdravstveno dejavnost diagnosticiranja s koncesijo na področju kardiologije ter samoplačniškimi ambulantami. Družba sodeluje z destinacijami, ki izvajajo zdravstveno dejavnost družbe Sava Turizem d.d.

Zavod SEIC je bil ustanovljen z namenom dviga usposobljenosti kadrov v hotelirstvu in zdravstvu. Leto 2018 predstavlja leto vzpostavitve delovanja, standardov in postopkov ter prioritarnih izvedb notranjih usposabljanj in strokovnih dogodkov. Pomembna naloga zavoda je tudi krepitev vloge Kompetenčnega centra Trajnostni turizem, kajti prav SEIC želi postati in zagotoviti trajnostno rabo

projektnih rezultatov v okviru vzpostavljenega nacionalnega training centra za kakovostna usposabljanja v gostinsko-turistični dejavnosti, znotraj katere želimo članstvo v prihodnje še okrepiti.

3.2 Značilnosti gospodarskega okolja v letu 2017 in napovedi za leto 2018

Slovenski turizem v letu 2017 beleži ponovno rekordne številke – na letni ravni smo dosegli skoraj 12 milijonov prenočitev, kar je 11 % več prenočitev turistov kot v istem obdobju prejšnjega leta.

K rasti turističnega povpraševanja je pripomoglo izboljšanje splošne gospodarske klime. Povečevanje gospodarske rasti in zasebne potrošnje sta pomembna indikatorja povečevanja splošne blaginje. Višja zasebna potrošnja ob povečanju razpoložljivega dohodka in izboljšanju razpoloženja potrošnikov prinaša večjo verjetnost za turistična potovanja. Višja rast BDP je tudi znak večje gospodarske aktivnosti, ker povečuje verjetnost poslovnih potovanj.

Mednarodne institucije pričakujejo ohranjanje dosedanjega tempa gospodarske rasti slovenskega in evrskega gospodarskega območja. Ključna dejavnika rasti bosta izvoz in zasebna potrošnja.

Po napovedih UMAR-ja se bo v Sloveniji v naslednjih dveh letih nadaljevala visoka gospodarska rast, ki se bo gibala med 3 % in 4 %.

Napovedi gospodarskih kazalnikov za leto 2018 so turizmu naklonjene. Pri tem je treba poudariti, da največje rasti beležijo gorske in mestne občine z Ljubljano. V zadnjih letih največji delež povečanja nočitev predstavljajo gostje z nižjo kupno močjo, ki prenočujejo v mladinskih hotelih in zasebnih sobah. Podoben trend povečevanja števila nočitev v cenejših namestitvenih kapacitetah pričakujemo tudi v naslednjih letih.

Za naše termalne destinacije in hotele na Bledu lahko trdimo, da so razmere ugodne predvsem na trgih bližnjih evropskih držav, negativno pa vplivajo na goste na čezmorskih trgih. Zato še vedno obstaja tveganje, da bodo naši azijski in ameriški partnerji preusmerili programe zunaj Evrope, zaznavamo že zamike v podpisovanju pogodb, napovedujejo se manjše skupine, kot je bilo pri teh partnerjih običajno v preteklih letih, kar bomo nadomestili s pospešenimi aktivnostmi na preostalih trgih.

V družbi Sava Turizem d.d. ocenjujemo, da se še vedno zvišuje delež potrošnikov v segmentu cenovne občutljivosti. Posledično večina naših konkurentov nadaljuje cenovno vojno na domačem trgu, ki se ji v Sava Turizmu d.d. poskušamo izogniti in goste pridobiti predvsem z doživetji na naših destinacijah. Temu prilagajamo naše marketinške ter prodajne strategije in taktike ter ponudbe prilagajamo glede na obnašanje gostov in partnerjev, glede na razmere na trgu in aktivnosti konkurence. Nenehno stremimo k izboljšanju storitev in nadgradnji ponudb ter z organizacijo raznolikih družabnih dogodkov, ki ustvarjajo lokalno doživetje.

Glede na pričakovane tržne razmere bomo vsa sredstva, vire sredstev in kadrovske vire usmerili v povečanje konkurenčne prednosti obstoječih kapacitet in s tem ohranitvi vodilne vloge v slovenskem

turizmu. Poseben poudarek v letu 2018 in v naslednjih letih bomo posvetili potrebnim investicijam, ki bodo odražale aktualne izzive časa, spremembe v poslovnem okolju in pričakovane donosnosti naložb. Načrtovane investicije za leto 2018 znašajo 15 milijonov EUR.

3.3 Trženje in kupci

Situacija na ključnih trgih, na katerih delujemo, je bila v letu 2017 relativno stabilna v primerjavi s preteklimi leti. Vsekakor pa je bilo leto 2017 v prodajnem in marketinškem smislu precej naporno. Od nas je zahtevalo konstantno spremljanje trga, potrošnikov, partnerjev, konkurence, hitro reagiranje, prilagajanje, diferenciranje in nadzor.

V prid dobrim rezultatom in poslovanju sta šli makroekonomski dejstvi, da je Slovenija v primerjavi s preostalimi evropskimi državami zaznana kot zelo varna država in da smo na mednarodnih trgih prejeli kar nekaj nazivov »naj« in je tudi to delno pripomoglo k višjih prodajnim rezultatom. Na mikroekonomski ravni pa so dobri rezultati posledica dejstva, da smo si na podlagi analiz trga in obnašanja gostov, potrošnikov in partnerjev zastavili odlične prodajne in marketinške strategije, ki so podpirale poslovne cilje.

Pri naših gostih in gospodarskih subjektih še vedno opažamo ohranitev navad iz časa krize, ki so se, kot posledica strahu, v veliki večini obdržale take, kot so bile na vrhuncu kriznega obdobja. Povprečni potrošniki še vedno preudarno trošijo za luksuzne dobrine, kot so počitnice in oddihi, veliko raziskujejo, tehtajo med različnimi ponudniki, iščejo ugodne ponudbe, se pogajajo za cene ter se odločajo vedno bolj v zadnjem trenutku. Precej potrošnikov se je premaknilo v segment cenovne občutljivosti zaradi občutka varnosti, kar pogostokrat povzroči prave cenovne vojne. Na drugi strani pa opažamo, da so gostje z višjo kupno močjo »sprostili« svoje finance.

Pozicija Sava Hotels & Resorts je usmerjena v skrb za zdravje in odlično počutje naših gostov ter nudenje avtentičnih lokalnih doživetij naših letovišč in destinacij, ki prepričajo in navdušujejo. Rdeča nit naše komunikacije so naravne zdravilne termalne mineralne vode, na katerih smo zgradili naše programe za zdravje in odlično počutje, ob čemer smo vzeli tudi vse najboljše iz lokalnega okolja in to vključili v našo zgodbo. Na tej osnovi razvijamo vse naše produkte in storitve. Vsaka izmed naših šestih destinacij je edinstvena in se razlikuje od druge: ima svoje ciljne skupine, segmente, produkte in zgodbe, temu pa seveda sledijo prodajni in marketinški cilji in strategije.

Marketing v družbi Sava Turizem je zastavljen tako, da podpira in omogoča poslovne cilje ter je osredotočen na individualne goste. Zasedujemo tri marketinške cilje, iz katerih izhajajo letni kvantitativni kazalniki: povišati število individualnih gostov, pripomoči k višji vrednosti na gosta in pripomoči k ustvarjanju navdušenih gostov, ki se vračajo in postanejo naši ambasadorji. Generalna marketinška strategija je bila fokusirana na utrjevanje pozicije na trgu, obdržanje obstoječih gostov (člani programa zvestobe Ambasador Sava Hotels & Resorts, za katere želimo, da se vračajo, da čim več potrošijo in postanejo naši ambasadorji blagovne znamke ter obstoječi gostje, ki jih želimo pretvoriti v člane), čim bolj ciljano pridobivanje novih potencialnih gostov na ključnih trgih z diferenciranimi komunikacijskimi strategijami in taktikami, ustvarjanje kakovostnega obiska in

poviševanje prihodkov na lastni spletni strani, optimizacijo marketinških materialov za doseganje ciljev, idejam za razvoj produktov in storitev, podporo prodaji za doseganje prodajnih ciljev ter na pomoč destinacijam pri poveševanju potrošnje gostov med bivanjem.

V skladu s strateškimi usmeritvami in razmerami na trgu smo v letu 2017 posebno pozornost posvetili izvedbi smotrnih in učinkovitih prodajnih aktivnosti. Prodajne aktivnosti so bile usmerjene v zagotavljanje rasti prodaje na individualnem trgu z uporabo sodobnih direktnih in digitalnih poti za pospeševanje prodaje, širitev partnerske mreže in rast prodaje v tujini in postopnim razvojem novih tržišč ter nadaljnjo rast prodaje preko online rezervacijskih sistemov. Poudarek smo dajali tudi povečanju prodaje Mice segmenta in v skladu s trendi na trgu, ki so usmerjeni v skrb za zdravje in dobro počutje iskali dodatne priložnosti pri prodaji preventivnih zdravstvenih ter medico-wellness produktov in aktivno tržili športne priprave in gostili športnike iz različnih držav. Delovali smo povezano in pozornost namenili razvoju kakovostnih in inovativnih turističnih produktov za različne ciljne skupine, ki so ključni elementi konkurenčnosti in nam zagotavljajo pogoje za naslavljanje turistov z višjo kupno močjo ter posledično doseganje višjih prihodkov.

Z namenom predstavitve in pospeševanja prodaje smo se udeležili pomembnih domačih in mednarodnih turističnih sejmov in borz. Sodelovali pa smo tudi na različnih dogodkih v sodelovanju z veleposlaništvu RS in Slovensko turistično organizacijo, s partnerji na ključnih trgih pa izvajali predstavitve in hišne sejme z namenom pridobivanja dodatnih gostov in prodaje aktualnih ponudb. Da bi potencialni in obstoječi partnerji še bolje spoznali naše destinacije in produkte, smo izvajali predstavitve t. i. »študijskim skupinam«, ki so prihajale z različnih tujih trgov (Evrope, Azije, Amerike itd.).

Tudi v letu 2017 smo sledili nadgradnji cenovne politike iz preteklih let. Vpliv investicij in obnov, izvedenih v letu 2017 in načrtovanih v letu 2018, vgrajujemo v cene posameznih objektov skladno z investicijskimi elaborati ter z uravnavanjem strukture segmentov in trgov. Skozi leto 2017 smo v obdobjih nižjega povpraševanja in dnevnih cen med tednom izvajali aktivnosti pospeševanja prodaje za določene trge in segmente, v obdobjih z višjim povpraševanjem in med vikendi pa smo trgu nudili ponudbe v višjih cenovnih okvirjih. Na področju organiziranega trga se je zasedoval cilj zadržanja prodajnih pogojev ob višjih prodajnih cenah. Izvajala se je fleksibilna cenovna politika s ciljem povečevanja zasedenosti in prihodkov na razpoložljivo sobo. Redni proces Revenue managementa se je izvajal z dnevnimi, tedenskimi in mesečnimi aktivnostmi.

3.4 Nabava in dobavitelji

Z aktivnim upravljanjem dobaviteljev nam je že šesto leto zapored tudi v letu 2017 uspelo ohraniti trend padajočih povprečnih cen nabavljenih materialov kljub konstantnim cenovnim pritiskom.

Največji prihranki v letu 2017 so bili realizirani pri mesu, sadju, zelenjavi, kruhu in pecivu, testeninah ter potrošnem materialu.

Z zakupom ustreznih količin zemeljskega plina v pravem trenutku smo ohranili ugodno ceno zemeljskega plina tudi za prihodnje leto navkljub splošni podražitvi energentov na trgu.

Izvedli smo številne aktivnosti s ciljem izboljšanja operativnega procesa nabave predvsem na destinacijah. Slednje je bilo izvedeno s prenovo organizacijskih predpisov, izdajo usmeritev in navodil ter uvedbo novih informacijskih rešitev evidenc in kontrole.

3.5 Sistemi kakovosti in razvoj poslovnih procesov

Za sistem vodenja kakovosti so notranje presoje in kontrolni pregledi uspešen način ugotavljanja stopenj skladnosti z zahtevami točk standarda ISO 9001, internimi pravili/standardi, zakonodajnimi zahtevami ter izpolnjevanjem specifičnih zahtev v zvezi z odjemalci. Odkrivanje priložnosti za izboljšanje, zmanjšanje tveganj in odpravo neskladnosti obravnavamo z analizo temeljnega vzroka ter pripravo in izvajanjem načrtov korektivnih in preventivnih ukrepov.

V letu 2017 so potekale notranje presoje in dodatni notranji kontrolni pregledi (po kriterijih kakovosti storitev in varnosti živil ter naročanja in prevzema živil) z namenom ugotoviti:

- ali se predpisane zahteve in postopki upoštevajo v praksi, glede na izdano dokumentacijo in standarde;
- ali uvedeni sistem kakovosti učinkovito podpira doseganje poslovnih ciljev;
- ali je tehnično in higiensko stanje ustrezno ter sta zagotovljeni urejenost in varnost;
- ali se uvedeni ukrepi ustrezno izvajajo ter so učinkoviti;
- kje in kako je mogoče izboljšati sistem in storitve kakovosti.

Ugotavljamo, da družba razvija sistem vodenja kakovosti in zagotavlja dovolj učinkovito rabo virov, hkrati pa dopušča veliko možnosti za izboljšanje. Uprava družbe pravočasno sprejema odločitve za spremembe in inovacije v družbi. Procesni so določeni in prilagojeni posebnostim naše družbe. Skrbniki procesov s proaktivnim vodenjem uspešno in učinkovito dosegajo zastavljene cilje. Zaposleni, ki so povezani s posameznimi procesi, so ustrezno usposobljeni za naloge in aktivnosti, ki jih izvajajo. Vodje se zavedajo pomembnosti nenehnega izboljševanja in k temu tudi uspešno usmerjajo svoje podrejene. Dokumentacija sistema vodenja kakovosti pomeni v družbi osnovo za izobraževanje novozaposlenih sodelavcev in je predmet stalnega preverjanja in posodabljanja.

Junija in oktobra 2017 je potekala zunanja »obnovitvena in prehodna« presoja sistema vodenja kakovosti po standardu ISO 9001:2015 s strani presojevalcev certifikacijske hiše SIQ. Presojani so bili proces vodenja, temeljni procesi na vseh šestih destinacijah, in sicer: Zdravilišče Radenci, Terme 3000 – Moravske Toplice, Terme Lendava, Terme Ptuj, Terme Banovci in Sava Hoteli Bled in podporni procesi (marketing, področje kadrov, nabava, tehnična dejavnost, vodenje zdravstva in sistem vodenja kakovosti). Zunanji presojevalci so ugotovili, da je naš sistem vodenja kakovosti skladen z zahtevami presojanega standarda ISO 9001:2015, zapisali niz pozitivnih ugotovitev, prejeli smo certifikat po novem standardu ISO 9001:2015 z veljavnostjo treh let.

V Zdravilišču Radenci smo v mesecu februarja 2017 na področju zdravstvene dejavnosti imeli presojo po mednarodnem akreditacijskem standardu za zdravstvene organizacije AACI.

Na področju povratnih informacij gostov nadaljujemo enotno spremljanje zadovoljstva le-teh (anketni vprašalniki, knjige vtisov, ustne in pisne informacije gostov, spletni portali). S poenoteno metodologijo spremljanja vseh povratnih informacij smo uspešno zaznali dejavnike, ki vplivajo na

zadovoljstvo in nezadovoljstvo gostov, ter potrebne izboljšave v ponudbi hotelskih storitev, ki jih sproti analiziramo, ocenjujemo in izvajamo.

Družba zagotavlja skladnost sistema vodenja varnosti živil (sistema HACCP) z zakonodajnimi zahtevami in interno dokumentacijo, kar dokazujejo rezultati izvedenih notranjih nadzorov živilskih obratov in rezultati zunanjih pregledov ter izvedenih analiz živil, pitne vode in brisov za snažnost s strani Nacionalnega laboratorija za zdravje, okolje in hrano ter zdravstvene inšpekcije. V primerjavi s predhodnim letom se je stanje na področju zagotavljanja higiene v obratih izboljšalo. Zaposleni v stiku z živili so bili ustrezno usposobljeni za varnost živil in preprečevanje tveganja pri živilih. Sistem vodenja varnosti živil je ustrezno dokumentiran, vodijo se zapisi, ki zagotavljajo dokazila za učinkovitost sistema. Družba stalno spremlja zakonodajo in jo uvaja v procese.

3.6 Razvoj informacijske tehnologije

Z izbranim poslovnim modelom zunanjega izvajanja storitev IKT-infrastrukture smo vzpostavili informacijsko-komunikacijsko infrastrukturo, ki je prilagojena našim poslovnim ciljem in dopušča prožnost obsega poslovanja in števila uporabnikov ter stroškovno učinkovitost, višje razpoložljivosti informacijskih storitev, boljšo varnost podatkov, manjšo porabo energije, povečanje zadovoljstva uporabnikov in optimizacijo materialnih ter človeških virov. Nadgradili smo namensko informacijsko infrastrukturo za hotelski informacijski sistem in strežniško gručo ter izvedli prvo fazo prenove poslovnega omrežja na dveh lokacijah. Izvedli smo postopek izbora dobavitelja standardne računalniške opreme in prenosnikov. Izvedli smo različne ukrepe za zaščito podatkov.

Skladno z zastavljeno strategijo smo nadaljevali izgradnjo poslovnih informacijskih storitev. Vzpostavili smo mobilne davčne blagajne za vse destinacije. Nadgradili smo hotelski informacijski sistem s funkcionalnostmi, ki bodo zagotovile kvalitetnejše podatke o gostih in s tem prilagojeno komunikacijo z gosti, in prenovili del sistema šifrantov z namenom kvalitetnejšega poslovnega poročanja. Na nekaterih lokacijah smo izvedli posodobitve opreme za hotelske in bazenske kontrole pristopa. Na področju informacijskih storitev za goste smo nadgradili brezžično omrežje za goste v več objektih.

3.7 Naložbene aktivnosti

V letu 2017 so bile izvedene investicije v višini 13,5 milijona EUR, od tega v družbi Sava Turizem d.d. v višini 13,3 milijona EUR, preostalo pa v družbi Cardial d.o.o. Vse naložbene aktivnosti investicij in vzdrževanja objektov ter opreme so bile usmerjene v zagotavljanje nemotene rabe objektov ter delovanje trenutnih zmogljivosti na destinacijah. Poleg navedenega smo izvedli nekatere večje investicijske projekte ter aktivnosti, in sicer na področju energijske učinkovitosti, ekologije ter predvsem izboljšanja zadovoljstva gostov, čemur bo tudi v naslednjih letih posvečena največja pozornost.

Investicije, usmerjene v energijsko učinkovitost

Glavne investicije na področju povečanja energijske učinkovitosti so bile izvedene na destinacijah Terme 3000 – Moravske Toplice, kjer smo s predelavo in indirektno rabo termalne vode dosegli prihranke pri količini načrpane termalne vode ter obratovalnih stroškov, v Termah Ptuj ter Termah 3000 – Moravske Toplice s sanacijo energetske varčne zunanje razsvetljave, izvedbo temeljite toplotne izolacije strehe Terme 3000 – Moravske Toplice ter dokončanjem sistema ultrafiltracije za zagotavljanje prihranka porabe pitne vode ter energije destinacije Zdravilišče Radenci.

Investicije, usmerjene v ekološke varnostne zahteve

Aktivnosti so bile usmerjene predvsem v zagotavljanje varnosti ter kakovosti kopalnih voda ter preostale infrastrukture na naših destinacijah. Izpolnili smo vse zahteve upravnih organov in posodobili sisteme priprave bazenske vode ter vzdrževanja bazenov. Večje investicije so bile usmerjene v zagotavljanje standarda odpadnih voda (čistilna naprava Banovci) in kakovost kopalne vode (pričetek celovite prenove filtrskih sistemov kopališča Terme 3000 – Moravske Toplice).

Aktivnosti, usmerjene v zadovoljstvo gostov, ter uvajanje novih vsebin na destinacijah

Največji projekti družbe Sava Turizem d.d. v letu 2017 so celovita rekonstrukcija kopališča T3000 ter izgradnja povezovalnega hodnika med objekti, izvedena 1. faza izgradnje novih bungalov enot naselja Prekmurska vas Ajda ter prenova sob hotela Golf na Bledu. Celovito smo prenovili tudi olimpijski bazen letnega kopališča Term Lendava in del infrastrukture kampa Bled.

3.8 Poslovanje Skupine Sava Turizem

S presečnim datumom 31. 12. 2016 je bila k matični družbi Sava Turizem d.d. pripojena družba Sava TMC, d.o.o., ki je imela v lasti nekatera zemljišča v Lendavi in Banovcih ter poslovne prostore s pripadajočimi zemljišči na Bledu in jih je oddajala v najem matični družbi za opravljanje dejavnosti. Poleg matične družbe sta v letu 2017 v skupini delovali še družba Cardial d.o.o. in Zavod SEIC. Slednji je realiziral le prihodke članarin in zagonske stroške, poslovati pa bo začel v letu 2018. Družba Cardial je v letu 2017 izvedla investicije v širitev prostorov in dejavnosti, zaradi katerih v letu 2018 pričakujemo povečanje obsega poslovanja in finančnega rezultata. Zaradi dobrega poslovanja matične družbe Sava Turizem d.d. je skupina tudi v letu 2017 dosegala nadpovprečne in rekordne uspehe.

POSLOVNI REZULTAT

Poslovni prihodki skupine v letu 2017 so bili realizirani v višini 74.837 tisoč EUR. Od tega so bili prihodki od prodaje realizirani v višini 73.400 tisoč EUR in so presegli realizirane v lanskem letu za 4.483 tisoč EUR oziroma 6,5 %. Visoka rast prihodkov je posledica ugodne gospodarske klime, izrednega porasta turizma, ugodnih vremenskih razmer v glavni sezoni in aktivnega trženja.

Poslovni izid iz poslovanja je dosežen v višini 7.508 tisoč EUR in je višji od realiziranega v lanskem letu za 61 tisoč EUR (0,8 %).

Čisti poslovni izid je dosežen v višini 5.354 tisoč EUR in je znatno višji od uresničenega v preteklem letu zaradi slabitve regresne terjatve do Save, d.d. v družbi Sava TMC, d.o.o. v letu 2016, poleg tega

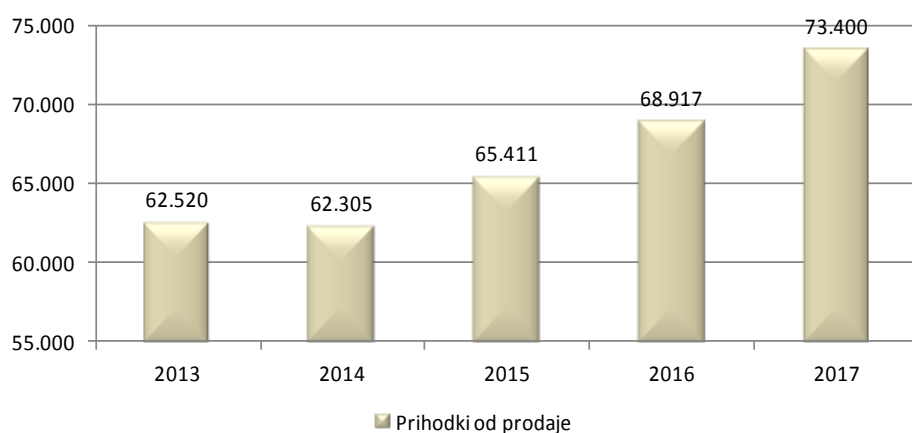
pa je čisti dobiček višji tudi iz naslova nižjih finančnih odhodkov, ki so posledica refinanciranja posojil v maju 2017 pod ugodnejšimi pogoji od dotedanjih in nižje zadolženosti.

EBITDA skupine je dosežena v višini 15.788 tisoč EUR in je za 782 tisoč EUR oz. 5,2 % višja kot realizirana v enakem obdobju lani.

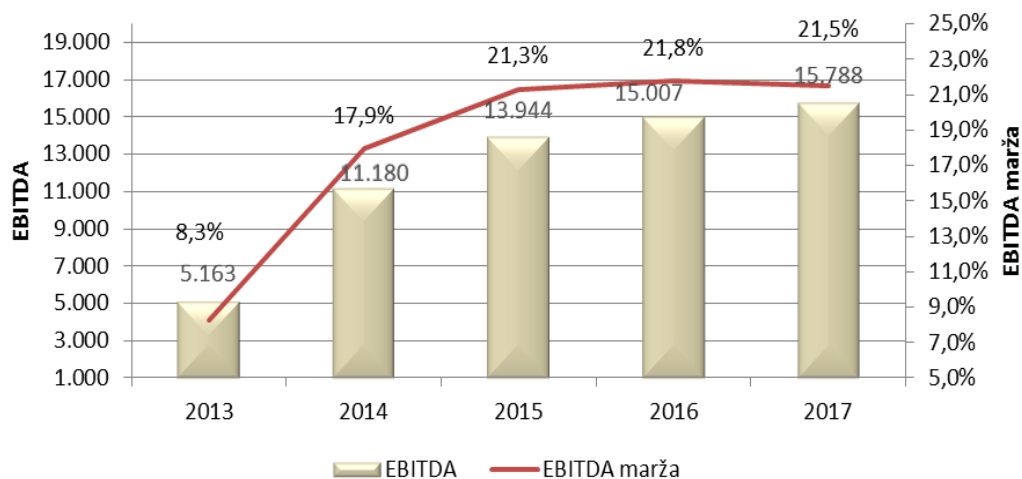
Na poslovni izid iz poslovanja je vplivala slabitev opredmetenih osnovnih sredstev na destinacijah Terme Lendava, Terme Banovci ter slabitev naložbene nepremičnine Hotela Stela v Ljutomeru v skupni višini 947 tisoč EUR.

V nadaljevanju prikazujemo gibanje poglavitnih razvojnih kazalnikov Skupine Sava Turizem v zadnjih petih letih.

Slika 3: Gibanje prihodkov od prodaje po letih

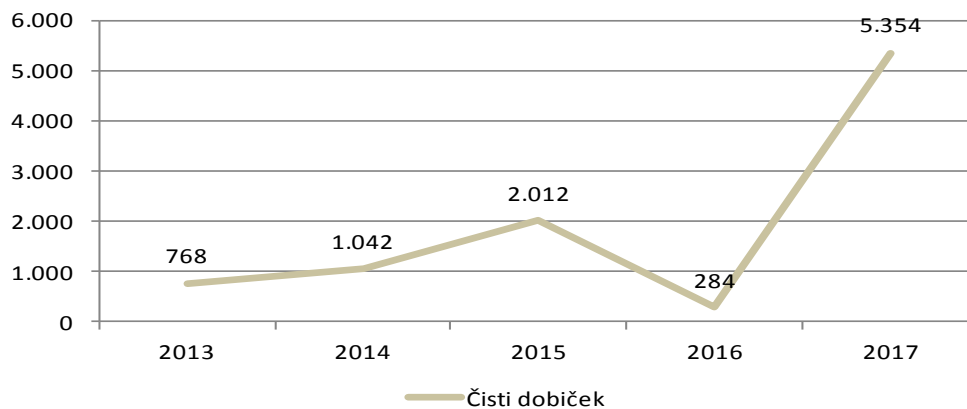

Slika 4: Gibanje EBITDA in EBITDA marže po letih³

³ V letih 2015 in 2016 je EBITDA in EBITDA marža preračunana iz podatkov poslovanja po Slovenskih računovodskih standardih, od leta 2015 dalje pa iz podatkov poslovanja po Mednarodnih standardih računovodskega poročanja (MSRP). Razlika med obema metodologijama je minimalna in se nanaša predvsem na izredne prihodke in odhodke, ki se po MSRP izkazujejo med rednimi prihodki in odhodki iz poslovanja.

Slika 5: Gibanje čistega dobička po letih

Nizek čisti dobiček skupine v letu 2016 je posledica slabitve regresne terjatve do Save, d.d. v družbi Sava TMC, d.o.o. v višini 4.375 tisoč EUR.

SREDSTVA/VIRI SREDSTEV

Vrednost sredstev Skupine Sava Turizem je na dan 31. 12. 2017 znašala 170.791 tisoč EUR in se je glede na konec leta 2016 povečala za 272 tisoč EUR.

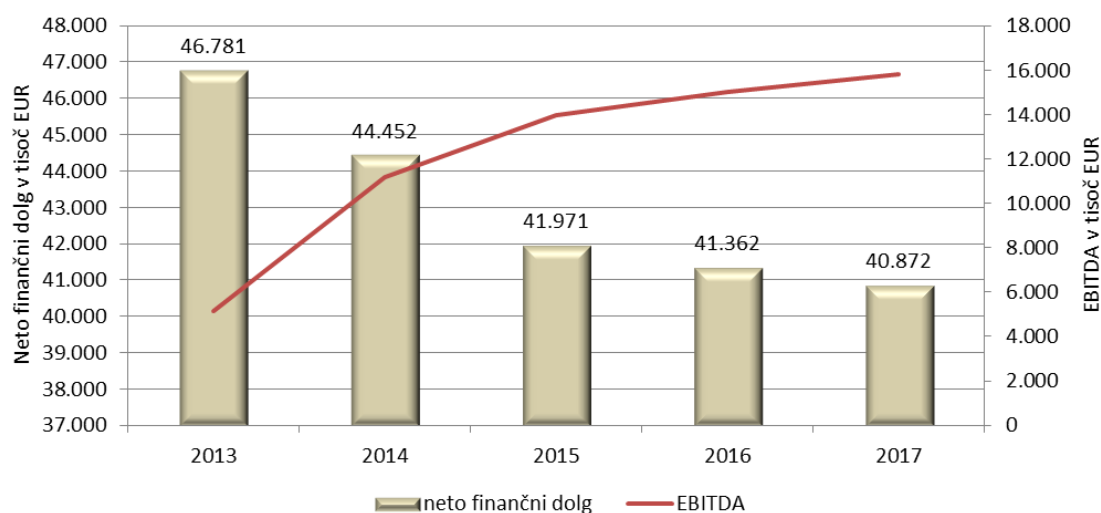
Skupina Sava Turizem ob koncu leta razpolaga z dolgoročnimi sredstvi v višini 160.495 tisoč EUR in kratkoročnimi sredstvi v višini 10.295 tisoč EUR. Pokritost dolgoročnih sredstev z dolgoročnimi viri je ob koncu leta znašala 95,6 %.

Družba Sava Turizem d.d. in takrat še samostojna družba Sava TMC, d.o.o., ki je bila v juniju pripojena matični družbi Sava Turizem d.d. s presečnim datumom 31. 12. 2016, sta najeli sindicirano posojilo z ročnostjo 12 let v skupni višini 56,6 milijona EUR. Dne 10. 5. 2017 je bilo črpanih 45,6 milijona EUR, razlika pa se bo črpala postopno, glede na investicijske aktivnosti in denarni tok.

Zadolženost skupine se je s poplačilom celotnih obveznosti do bank in DUTB ter z refinanciranjem v nekoliko nižjem znesku v maju 2017 znižala. Zadolženost na ravni skupine se je glede na 31. 12. 2016 znižala za 5.136 tisoč EUR. Del kreditov je skupina ob refinanciranju poplačala iz lastnih virov.

Neto finančni dolg, izračunan kot razlika med finančnimi obveznostmi in denarnimi sredstvi ter kratkoročnimi depoziti, pa konec leta znaša 40.872 tisoč EUR in je glede na leto 2016 nižji za 1,2 %. Koeficient neto finančnih dolgov/EBITDA Skupine Sava Turizem se je tako z 2,76 v letu 2016 znižal na 2,59 v letu 2017. S spodnjega grafa je razvidno gibanje neto finančnega dolga ob rasti kosmatega denarnega toka iz poslovanja.

Slika 6: Gibanje neto finančnega dolga in EBITDA po letih

3.9 Poslovanje družbe Sava Turizem d.d.⁴

Družba Sava Turizem d.d. je v letu 2017 ustvarila 73.584 tisoč EUR poslovnih prihodkov, od tega 72.177 tisoč EUR prihodkov od prodaje, kar je za 4,354 milijona EUR več kot v letu 2016. Na stroškovnem področju smo prišli do točke, ko nadaljnja optimizacija, ki smo jo izvajali v preteklih letih, ni več možna v pomembnem obsegu. Kljub temu smo dosegli poslovni izid iz poslovanja v višini 7.530 tisoč EUR, ki je za 2,2 % višji od lani, in EBITDA v višini 15.734 tisoč EUR, ki je za 5,9 % višja od uresničene v lanskem letu. Na poslovni izid sta vplivali že omenjena slabitev opredmetenih osnovnih sredstev v višini 947 tisoč EUR na destinacijah Terme Lendava in Terme Banovci ter slabitev naložbene nepremičnine Hotela Stela v Ljutomeru.

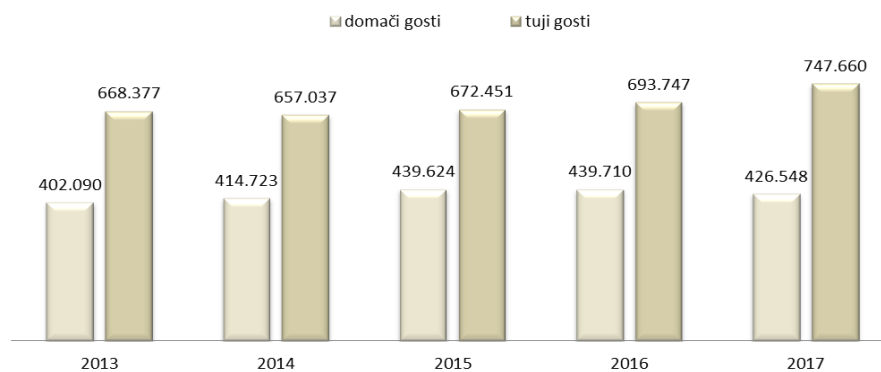
Čisti dobiček družbe znaša 5.334 tisoč EUR, dobičkonosnost kapitala pa 5,5 %.

Družba je v letu 2017 ustvarila 1.174 tisoč prenočitev, kar je 3,6 % več kot v letu 2016. Bolj kot za povečevanje prenočitev smo v letu 2017 delali za izboljšanje iztržene cene na nočitev.

V strukturi prenočitev predstavljajo 36,3 % prenočitev domačih gostov, 63,7 % pa prenočitve tujih gostov. Glede na leto 2016 so porastle predvsem prenočitve tujih gostov, in sicer za 7,8 %, medtem ko so se prenočitve domačih gostov za 3 % znižale. Spodaj prikazujemo število prenočitev domačih in tujih gostov po letih.

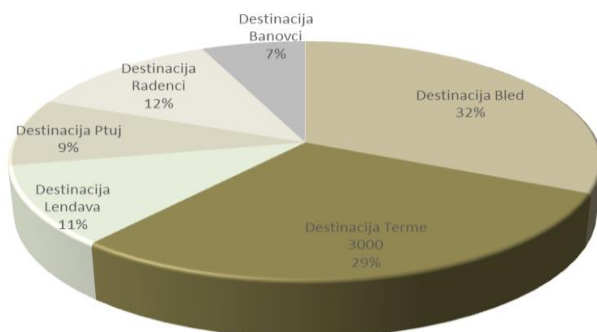
⁴ Zaradi pripojitve družbe Sava TMC, d.o.o. k družbi Sava Turizem d.d. s presečnim datumom 31. 12. 2016 so podatki za Sava Turizem d.d. za leto 2016 v tem poglavju prilagojeni (konsolidacija podatkov Sava TMC, d.o.o.), s čimer je zagotovljena primerljivost med izkazi v obeh letih.

Slika 7: Gibanje domačih in tujih prenočitev po letih

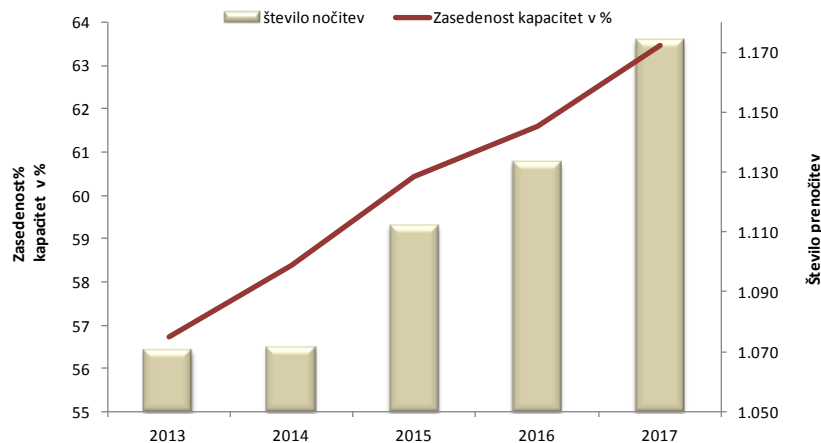
Struktura prenočitev po destinacijah kaže, da sta v letu 2017 61,2 % prenočitev realizirali destinaciji Sava hoteli Bled in Terme 3000 – Moravske Toplice, 12,4 % jih je uresničilo Zdravilišče Radenci, destinacija Lendava 10,8 %, preostali dve destinaciji skupaj pa sta v strukturi vseh prenočitev realizirali 15,7 % prenočitev. Destinacija Sava Hoteli Bled je uresničila 8,9 % prenočitev več v primerjavi z letom 2016, panonske terme pa 1,3 % več kot lani. Nižje povečanje rasti prenočitev v panonskih termah je predvsem posledica manj doseženih prenočitev v Termah 3000 – Moravske Toplice, kjer je bila izvedena celovita rekonstrukcija kopališča T3000, izgradnja povezovalnega hodnika med objekti in kjer še vedno poteka večfazna prenova oziroma postavitev novega naselja bungalovov Prekmurska vas Ajda.

Slika 8: Struktura nočitev po destinacijah

V letu 2017 so bile kapacitete hotelov in apartmajev zasedene v povprečju 63,5 %. Pri tem na destinaciji Bled obratovanje kapacitet prilagajamo številu gostov. Iztržena cena na nočitev se je tako na Bledu kot v panonskih termah povečala za 5,2 %.

Slika 9: Zasedenost kapacitet

Nadaljnje pozitivne trende izkazuje v letu 2017 tudi dejavnost zdravstva. V družbi Sava Turizem d.d. so bile zdravstvene nočitve v letu 2017 višje za 12,7 % glede na leto prej. Prihodki zdravstva vključno z zdravstvenimi nočitvami pa so dosegli 9.041 tisoč EUR in so za 5,2 % višji kot leto prej. Družba Cardial d.o.o. je v letu 2017 realizirala 1.214 tisoč EUR prihodkov, kar je za 4,5 % več kot leto poprej.

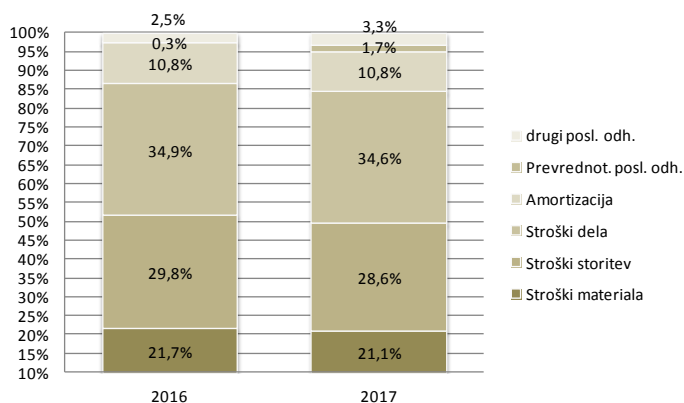
STROŠKI

Optimizacija stroškov v preteklih letih je dosegla mejo, ko nadaljnje zniževanje stroškov ni bilo več tako visoko. V družbi so se neposredni stroški materiala in storitev povečevali večinoma skladno z rastjo prodaje. Nekoliko bolj so se povečali predvsem stroški dela, in sicer iz naslova večjega števila izplačanih presežnih ur v letu 2017 ter večjega povprečnega števila zaposlenih. Povečanje je posledica povečanja obsega prodaje. V naslednjem letu pričakujemo še nadaljnjo rast stroškov dela. Glede na porast presežnih ur in neizkoriščenih dopustov na presek leta smo ob koncu leta oblikovali tudi ustrezne rezervacije za nadure in neizkoriščene dopuste.

Poleg stroškov dela povečanje izkazujejo tudi stroški študentskega dela, stroški čiščenja, stroški vzdrževanja, stroški bančnih storitev (iz naslova refinanciranja posojil), stroški izobraževanja ter stroški, ki so vezani na povečanje prometa, kot so stroški zabav in športnih prireditev, marketinga, stroški blagovne znamke, urejanja okolice ter stroški koncesije za uporabo termalne vode.

Ob povečanju prihodkov od prodaje za 6,4 % so se stroški skupaj s prevrednotovalnimi poslovnimi odhodki povečali za 5,7 % in so znašali 66.054 tisoč EUR.

Slika 10: Struktura stroškov

V strukturi stroškov so stroški materiala in storitev ter stroški dela nekoliko nižji. Enak delež v strukturi stroškov kljub povečanju zaradi investicijskih vlaganj izkazuje strošek amortizacije. Povečanje v strukturi pa izkazujejo stroški prevrednotenja zaradi slabitve osnovnih sredstev in drugi poslovni prihodki zaradi višjih koncesij za vodo.

REZULTAT POSLOVANJA

Družba je dosegla dobiček iz poslovanja v višini 7.530 tisoč EUR, realizirana EBITDA pa znaša 15.734 tisoč EUR, kar je za 873 tisoč EUR več kot leto prej. Celotni dobiček je bil dosežen v višini 5.821 tisoč EUR, čisti dobiček po plačilu davkov pa v višini 5.334 tisoč EUR. Družba je tako presegla vse dosežene rezultate v zadnjih petih letih in plan za leto 2017.

SREDSTVA/VIRI SREDSTEV

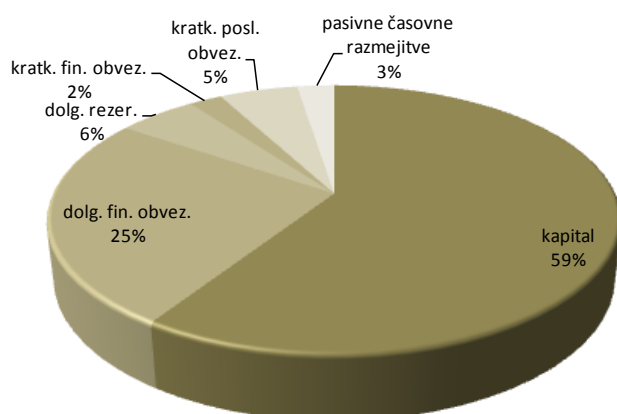
Vrednost sredstev družbe Sava Turizem d.d. je na dan 31. 12. 2017 znašala 170.415 tisoč EUR in se je glede na konec leta 2016 povečala za 0,1 %.

Družba je ob koncu leta razpolagala z dolgoročnimi sredstvi v višini 160.271 tisoč EUR. Na stanje dolgoročnih sredstev je ob koncu leta vplivala tudi slabitev opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin v višini 947 tisoč EUR na destinacijah Terme Lendava in Terme Banovci ter slabitev naložbene nepremičnine Hotela Stela v Ljutomeru.

Kratkoročna sredstva družbe ob koncu leta znašajo 9.433 tisoč EUR.

V okviru virov sredstev se je povečal delež dolgoročnih finančnih obveznosti. Struktura finančnih obveznosti se je spremenila po refinanciranju kreditov v maju 2017. Razmerje dolgoročnih in kratkoročnih finančnih virov je bilo od koncu leta 2016 74:26, ob koncu leta 2017 pa je znašalo 92:8. V strukturi virov sredstev znašajo dolgoročni viri 89,9 %, kratkoročni pa 10,1 %. Pokritost dolgoročnih sredstev z dolgoročnimi viri konec leta znaša 95,6 %.

Slika 11: Struktura virov sredstev

Zadolženost družbe Sava Turizem d.d. na dan 31. 12. 2017 znaša 46.474 tisoč EUR, neto finančni dolg, izračunan kot razlika med finančnimi obveznostmi in denarnimi sredstvi ter kratkoročnimi depoziti, pa znaša 40.798 tisoč EUR in je glede na leto 2016 nižji za 1,5 %. Koefficient neto finančni dolg/EBITDA družbe Sava Turizem d.d. se je iz 2,79 v letu 2016 znižal na 2,59 v letu 2017.

3.10 Pogled v leto 2018

Leto 2018 bo Skupina Sava Turizem nadaljevala v letu 2017 začeti obsežnejši investicijski cikel, s katerim želimo že precej iztrošene strateške kapacitete obnoviti in nadgraditi. Večji obseg investicij bo izveden na strateških destinacijah SHB in Terme 3000 – Moravske Toplice, kjer smo pretežno investirali že v letu 2017, na preostalih destinacijah pa bodo investicije usmerjene predvsem v zagotavljanje ustreznih standardov in vzdrževanje obstoječega stanja.

Skladno s profiliranjem posameznih strateških destinacij so in bodo nadaljnje investicije na destinaciji SHB usmerjene v izbrane produkte z zgodbo lokalnih značilnosti, neokrnjene narave in trajnostne note. Ob prenovi infrastrukture, lansiranjem novih produktov z unikatno lokalno zgodbo in dvigu kvalitete storitve se usmerjamo v kakovostno in cenovno zahtevnejše goste, zahtevnejši MICE segment in zahtevnejši velneški segment gostov s ciljem spremembe strukture gostov v višji cenovni razred.

V Termah 3000 – Moravske Toplice z izvedenimi in planiranimi investicijami nadgrajujemo kakovost produktov destinacije, ki je močno prepoznavna na slovenskem in germanskih trgih. Dodatno bomo z nadaljnjim dvigom kvalitete storitev in izboljševanjem gostinske ponudbe postopno še naprej spreminjali strukturo gostov v korist višjih cenovnih razredov. Krepili bomo produkte po katerih povpraševanja narašča; zdravje in dobro počutje (medico preventiva, wellness, vodna doživetja), gastronomija s poudarkom na lokalnosti, bivanje v naravi (doživetje lokalnega podeželja).

Na prodajnem področju bomo napore prvenstveno usmerili v nadgradnjo tržno atraktivnih produktov, kjer se napovedujejo trendi rasti povpraševanja, in v dvig kakovosti storitve z namenom nadaljnega spreminjanja strukture gostov, s ciljem povečanja deleža gostov iz višjih cenovnih segmentov. Poudarek bo tako na razvoju celostnih proizvodov in storitev, ki vodijo v butična doživetja, ob vključevanju in upoštevanju ohranjanja naravnih in kulturnih danosti. Še naprej bomo razvijali program zvestobe ter kakovostne lokalne ponudbe. Nadaljnjo rast koncesijske zdravstvene dejavnosti planiramo predvsem v Zdravilišču Radenci, medtem ko bomo na Ptuju in v Termah 3000 – Moravskih Toplicah krepili predvsem samoplačniške zdravstvene in medico-wellness storitve.

Na področju marketinga zasledujemo tri ključne cilje: povečevanje števila individualnih gostov, personalizacijo v komunikaciji z namenom večje dodane vrednosti za gosta in krepitev blagovnih znamk Save Turizma. Poudarek bo na digitalnemu marketingu in izvajanju marketinških projektov, ki nas pozicionirajo kot tržnega vodjo v dejavnosti hotelirstva kot tudi na marketinškem področju.

Na kadrovskem področju bodo aktivnosti usmerjene v pospešeno izobraževanje in usposabljanje kadrov, ki so dnevno v stiku s gosti, kadrovske okrepitve na največjih dveh destinacijah ter povečevanje zadovoljstva zaposlenih.

Tudi za leto 2018 smo si zadali ambiciozne cilje. Predpostavljamo, da bomo z izvedbo investicijskih projektov minimalno posegali v delovanje in razpoložljivost kapacitet na posamezni destinaciji in s tem minimizirali izpad prihodkov.

Na področju stroškovnih ukrepov bomo delovali v smeri nadaljnega optimiziranja internih procesov. Večjih dodatnih prihrankov v letu 2018 ne pričakujemo. Zvišanje pričakujemo na neposrednih variabilnih stroških, vezanih na prodajo, ter stroških dela in koncesij za vodo.

Na finančnem področju so se v skupini v letu 2017 izvedli pomembni premiki. Skladno z odobreno kvoto črpanja posojil načrtujemo v letu 2018 nadaljnje črpanje posojil za izvedbo predvidenih investicijskih aktivnosti.

4 TRAJNOSTNO POROČILO

4.1 Informacije o zaposlenih

Na kadrovskem področju so leto 2017 zaznamovale aktivnosti izobraževanja in usposabljanja kadrov, ki so dnevno v stiku s gosti, kadrovsko okrepitev na največjih dveh destinacijah ter povečevanje zadovoljstva zaposlenih.

ŠTEVILO ZAPOSLENIH

V Skupini Sava Turizem je bilo na dan 31. 12. 2017 zaposlenih 1017 sodelavcev; od tega za določen čas 155 in za nedoločen čas 862.

V družbi Sava Turizem d.d. je bilo konec leta zaposlenih 1005 sodelavcev, v družbi Cardial d.o.o. enajst sodelavcev in v zavodu SEIC ena sodelavka.

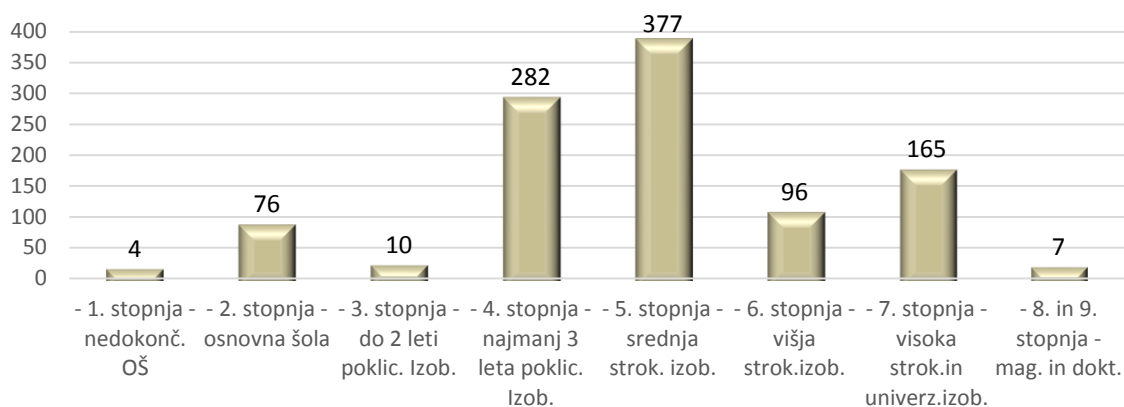
IZOBRAZBENA STRUKTURA ZAPOSLENIH

V skupini je največ zaposlenih s 4. in 5. stopnjo izobrazbe, skupaj 64,8 %. Zaposlenih z manj kot 4. stopnjo je 8,8 %. Zaposlenih z več kot 5. stopnjo izobrazbe je 26,4 %. Primerjava strukture zaposlenih po izobrazbi v skupini za leti 2017 in 2016 je prikazana v spodnji preglednici.

Tabela 4: Izobrazbena struktura zaposlenih

Stopnja izobrazbe	Leto 2017		Leto 2016	
	Št.zap.	Povp.št. zap. glede na dejansko opravljene ure	Št.zap.	Povp.št. zap. glede na dejansko opravljene ure
- 1. stopnja - nedokončana osnovna šola	4	3	4	5
- 2. stopnja - osnovna šola	76	58	89	60
- 3. stopnja - do 2 leti poklicnega izobraževanja	10	7	14	9
- 4. stopnja - najmanj 3 leta poklicnega izobraževanja	282	228	275	249
- 5. stopnja - srednja strokovna izobrazba	377	300	382	281
- 6. stopnja - višja strokovna izobrazba	96	77	84	90
- 7. stopnja - visoka strokovna in univerzitetna izobrazba	165	130	158	117
- 8. in 9. stopnja - magisterij in doktorat	7	4	7	5
SKUPAJ	1.017	808,07	1.013	814,24

Slika 12: Število zaposlenih po strokovni izobrazbi

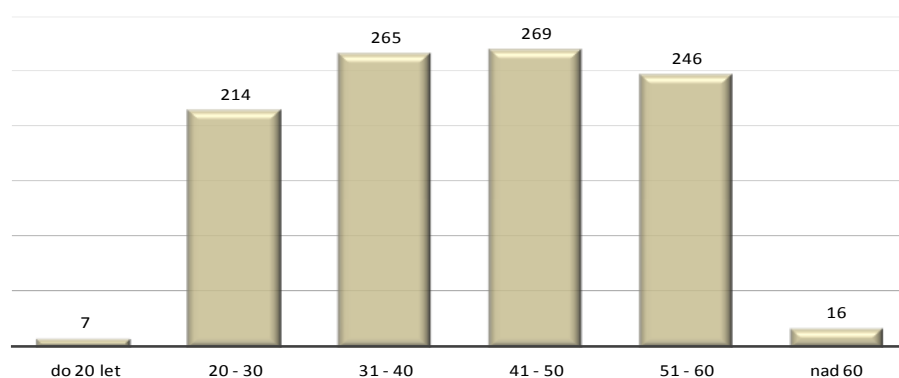
STAROSTNA STRUKTURA ZAPOSLENIH

Največ zaposlenih je starih od 41 do 50 let – 26,5 %; sledijo jim zaposleni v starostnem razredu od 31 do 40 let – 26,1 % in od 51 do 60 let – 24,2 %.

Tabela 5: Starostna struktura zaposlenih

Starost	Leto 2017		Leto 2016	
	Št.zap.	Povp.št. zap. glede na dejansko opravljene ure	Št.zap.	Povp.št. zap. glede na dejansko opravljene ure
do 20 let	7	2	10	6
20 - 30	214	158	188	151
31 - 40	265	212	273	220
41 - 50	269	231	285	238
51 - 60	246	193	250	195
nad 60	16	12	7	5
SKUPAJ	1.017	808,07	1.013	814,24

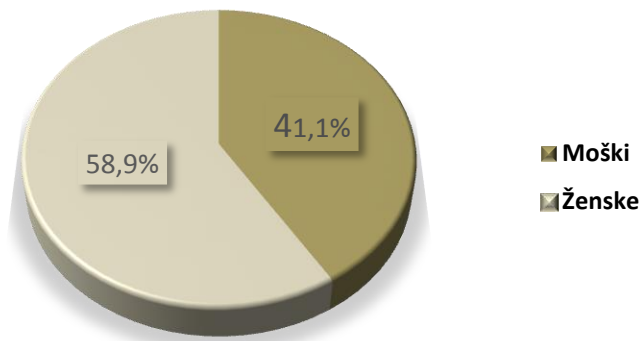
Slika 13: Število zaposlenih po starosti

STRUKTURA ZAPOSLENIH PO SPOLU

Med zaposlenimi v Skupini Sava Turizem je bilo konec leta zaposlenih 418 moških in 599 žensk.

Slika 14: Struktura zaposlenih po spolu

USPOSABLJANJE IN IZOBRAŽEVANJE

Za dvig kompetentnosti zaposlenih smo v letu 2017 izvajali različne aktivnosti. Predvsem smo se osredotočili na usposabljanje in izobraževanje delavcev, kar dokazujemo s povečanim finančnim vložkom v izvedbo kakovostnih usposabljanj in izobraževanj naših delavcev. Stroški usposabljanja in izobraževanja so v letu 2017 skupno znašali 142.535 EUR, kar je v povprečju 141,82 EUR na zaposlenega, medtem ko so v letu 2016 znašali stroški usposabljanja in izobraževanja skupno 51.540 EUR oziroma v povprečju 51,50 EUR na zaposlenega.

Večino ključnih izobraževanj v letu 2017 smo izpeljali v okviru Kompetenčnega centra Turizem (v nadaljevanju KOC Turizem), ki je namenjen celovitemu razvoju znanj in kompetenc za dvig kakovosti, inovativnosti, produktivnosti in konkurenčnosti storitev v panogi turizma. Projekt KOC Turizem delno financirata Evropska unija, in sicer iz Evropskega socialnega sklada v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike za obdobje 2014–2020, ter Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Eden od ciljev projekta je doseči znotraj partnerstva vsaj 3000 vključitev v usposabljanja v letih 2017 in 2018 in vzpostaviti program usposabljanj, ki se bodo izvajal tudi po zaključku projekta in tako zagotavljal trajnost rezultatov.

V prvem letu izvajanja projekta, torej v 2017, smo se osredotočili predvsem na razvoj splošnih kompetenc naših delavcev in dali večji poudarek razvoju mehkih veščin. Tako smo za vse direktorje in vodje izvedli sistematično usposabljanje iz večin sodobnega vodenja. Usposabljanje je vključevalo naslednje tematike: poslanstvo sodobnega vodje, Brand Management, timsko delo in antivrtičkanje, Change Management in Coaching. Vse receptorje naše družbe smo popeljali skozi šest modulov, s katerimi razvijamo splošne kompetence receptorjev (demonstracija in simulacija uporabe pravil poslovnega bontona v praksi, kako zgraditi odličnost odnosa do strank, profesionalna komunikacija s strankami, proaktivna prodajna komunikacija pri delu s strankami, učinkovita proaktivno svetovalna prodaja, metode in tehnike dodatne prodaje – navzkrižna in up prodaja). Tudi celo prodajno ekipo smo z usposabljanji v okviru projekta motivirali za nadaljnje uspešno delo v skladu s sodobnimi prodajnimi prijemi in trendi v prodaji. Za sodelavce s področja bookinga smo izvedli trening s področja uspešne telefonske komunikacije.

Več kot 100 sodelavcev se je udeležilo usposabljanja o obvladovanju stresa in obvladovanju časa. Preko projekta smo poslali na usposabljanja izven naše družbe kar nekaj sodelavcev, ki so se udeležili tečajev in uporabnih strokovnih delavnic z namenom dviga strokovnih kompetenc.

V okviru internih usposabljanj v letu 2017 je bil največji poudarek na internem izobraževanju s področja varnosti in zdravja pri delu in varnosti živil po načelih HACCP. Obnovili smo vse zakonsko zahtevane licence za delovna mesta, ki to zahtevajo. Nekatere vodje so se v letu 2017 prav posebej angažirali pri prenosu strokovnih znanj na sodelavce in so zanje pripravili krajša izobraževanja z različnimi tematikami (izobraževanje o vinih, žganih pijačah, osnove slovenskega jezika za delavce iz tujine, etični kodeks idr.).

Naši zaposleni so se tudi v letu 2017 udeležili Gostinsko-turističnega zbora, kjer smo osvojili 31 odličij (16 x zlato odličje, 10 x srebrno odličje in 5 x bronasto odličje), kar dokazuje, da imamo v družbi izredno kakovosten kader, ki se lahko kosa s konkurenco. Vodstvena ekipa sodelavcev iz Sava Hoteli Bled se je udeležila strokovne ekskurzije v Avstrijo – v Ischgl, vodstveni delavci iz Zdravilišča Radenci pa so se udeležili strokovne ekskurzije v kraj Karlovy Vary na Češkem.

Naši sodelavci s področja zdravstva in wellnesa so se udeleževali simpozijev, konferenc, delavnic in obveznih letnih izobraževanj za ohranjanje potrebnih točk v zdravstvu in zaradi spremljanja vseh potrebnih novosti. Vsem fizioterapevtom pripravnikom, ki so v letu 2017 zaključili pripravništvo v naši družbi, smo financirali stroške strokovnega izpita za zdravstvene delavce.

4.2 Skrb za varnost in zdravje zaposlenih pri delu

Z zagotavljanjem varnosti in zdravja pri delu ter preventivnim delovanjem si nenehno prizadevamo za izboljšanje sistematičnega delovanja na tem področju. Z izvajanjem preventivnih ukrepov iz ocene tveganja skrbimo, da se tveganje ne poveča. V letu 2017 smo prvič izvedli tudi določene meritve na področju elektromagnetnih in optičnih sevanj ter nevarnih snovi na delovnih mestih. Vsi rezultati meritev so bili v okviru mejnih vrednosti ali celo pod mejo zaznavnosti.

V letu 2017 je bilo skupno 28 poškodb, torej nekaj več kot prejšnja leta, vendar se nam zmanjšuje povprečno število dni na eno poškodbo, kar pomeni, da so poškodbe lažje.

Na področju Promocije zdravja na delovnih mestih se beleži vedno večja udeležba na maratonih. Ob 135. obletnici Zdravilišča Radenci pa so bile organizirane številne dejavnosti za zaposlene v mesecu septembru (ciljana vodena vadba, pohodi po sledih mineralnih vrelcev, fitnes, savnanje).

SKRB ZA VARNOST GOSTOV

Skrbi za varnost gostov posvečamo še posebno pozornost. S stalnim pregledovanjem, nadzorom in odpravljanjem možnih tveganj že nekaj let stalno zmanjšujemo število nezgod pri gostih. Največji napredek je na področju kopališč, kjer se je število nezgod najbolj zmanjšalo. Posebno skrb namenjamo seveda najmlajšim gostom – otrokom. Tako na otroških igriščih ni prišlo do nobenega nezaželenega dogodka.

4.3 Področje ekologije

Področje ekologije, varstva okolja in rabe energije postaja iz leta v leto pomembnejše tako zaradi varovanja okolja kot tudi obvladovanja in zniževanja stroškov za rabo energije in naravnih virov. Bistveno je predvsem, da pri novih investicijah in sanacijah nekaterih objektov upoštevajo nove smernice in rešitve, ki preprečujejo oz. znižujejo emisije v okolje. Taki ukrepi se izvajajo za ogrevanje objektov, kjer smo prešli na daljinsko ogrevanje (SHB, Radenci), na preostalih destinacijah pa se v te namene rabi termalna voda.

Raba energentov in naravnih virov ostaja približno na enaki ravni kot leta 2016.

Na področju rabe naravnih virov – termalne vode pa se izvajajo ukrepi za optimizirano rabo vode, kar pomeni kaskadno izkoriščanje zaradi zniževanja stroškov plačila koncesnin. V ta namen se v prihodnje planira vgradnja dodatnih toplotnih menjalnikov za višji izkoristek termalne vode. Takojšnje ukrepanje zagotavljamo z rednim mesečnim spremljanjem vseh količinskih in stroškovnih parametrov.

Prav tako se na področju bazenskih vod nadaljujejo vlaganja v filtracijo kopalne vode, s katero se izboljšajo pogoji za filtracijo in se dokazujejo z ustreznimi vzorci kopalnih vod. V letu 2017 se je skupno znižalo število MKB neskladnih vzorcev za približno 5 %.

V sklopu izvajanja aktivnosti na področju komunalnih odpadkov so se absolutne količine odpeljanih odpadkov na deponijo v letu 2017 zaradi povečanja obsega nočitev nekoliko povečale, realni indeksi pa se še vedno znižujejo.

4.4 Razvoj družbene skupnosti

Partnersko sodelovanje in podpora družbeni skupnosti sta dve izmed ključnih vodil družbe Sava Turizem d.d. na področju družbene odgovornosti. Naše destinacije sodelujejo z lokalnimi turističnimi organizacijami, turističnimi društvi ter številnimi drugimi kulturnimi, športnimi, rekreacijskimi društvi in prostovoljnimi organizacijami. Pri tem nastopamo v različnih vlogah, bodisi kot pobudniki in nosilci projektov bodisi kot eden izmed partnerjev pri projektih, pogosto pa tudi kot njihov pokrovitelj v obliki materialne ali finančne podpore.

Z lokalnimi ponudniki sodelujemo na prodajnem in nabavnem področju ter jih spodbujamo k predstavitvam in promociji na naših destinacijah. V sodelovanju z njimi organiziramo izlete v okolico naših destinacij za naše goste. Veliko pozornosti namenjamo tudi oblikovanju ponudbe za prebivalce ožje in širše lokalne skupnosti na posamezni destinaciji.

Družba Sava Turizem d.d. je v letu 2017 za pokroviteljstva in donacije namenila več kot 70 tisoč evrov, in sicer za projekte na področju športa, kulture, izobraževanja, gostinsko-turistične stroke, ekologije in družbene odgovornosti.

ŠPORT

Na področju športa podpiramo športno udejstvovanje mladih, lokalne športne klube in društva ter športne prireditve oz. dogodke. V letu 2017 smo podprli naslednje:

- Sava Hoteli Bled tradicionalno podpirajo delovanje Veslaškega kluba Bled ter Curling kluba Jesenice, bili so tudi eden izmed sponzorjev prvega Bled Bike Festivala, v okviru katerega je potekalo eno najtežjih, pa tudi najlepših tekmovanj v rekreativnem gorskem kolesarjenju. Sava Hoteli Bled so v letu 2017 s storitvami podprli še Poslovni tek trojk na Bledu, ki velja za enega pomembnejših poslovno-zabavnih dogodkov v Sloveniji.
- Terme 3000 – Moravske Toplice so podprle občinsko športno zvezo, Hokejski klub Moravske Toplice ter 2. Prekmurski mali maraton, ki v Prekmurju postaja tradicionalna jesenska tekaška prireditel.
- Zdravilišče Radenci tradicionalno podpirajo najstarejši slovenski maraton Maraton treh src, ki ga organizira Športno društvo Radenci. Prav tako je že tradicionalna podpora zdravilišča državnemu prvenstvu v elektronskem pikadu, ki ga organizira Pikado zveza Slovenije.
- Terme Lendava tradicionalno podpirajo Nogometno društvo Lendava 1903 – Football Club Lendava 1903.
- Terme Ptuj podpirajo lokalne plavalne klube in plavanje mladih prek Plavalnega kluba Terme Ptuj ter Potapljaško društvo Ptuj. Že tradicionalno sodelujejo pri izvedbi vsakoletnega Triatlona Ptuj, Večernega teka čez Ptujski grad ter Božičkovega teka.

KULTURA

V družbi Sava Turizem d.d. podpiramo razvoj kulturne in zgodovinske dediščine na destinacijah. S tem pripomoremo k ustvarjanju privlačne kulturne ponudbe za naše goste in za lokalno prebivalstvo. V letu 2017 smo podprli naslednje projekte:

- Terme 3000 – Moravske Toplice že tradicionalno podpirajo Prekmursko godbo Bakovci.
- Zdravilišče Radenci je tudi v letu 2017 podprlo projekt Vinska kraljica, prvič pa prevzelo organizacijo med poznavalci vin zelo cenjenega in uveljavljenega Salona Traminca.
- Terme Ptuj tradicionalno vsako leto podpirajo kurentovanje na Ptuj in Rimske igre, prireditvi, ki učinkovito ohranjata in širita bogato kulturno dediščino ter etnografsko izročilo mesta in regije. Terme so v letu 2017 podprle tudi že tradicionalne Dneve poezije in vina, 47. festival narodno-zabavne glasbe Ptuj ter glasbeni festival Arsana.
- Terme Banovci so bile skupaj z nekaterimi lokalnimi organizacijami in društvu pokrovitelj že 18. prireditve Božična vas v Banovcih.
- Terme Lendava so tudi v letu 2017 sodelovale pri tradicionalnih prireditvah Lendavska trgatev in Bogračfest, ki izhajata iz bogate kulturno-etnografske tradicije Lendave in poudarjata kulinarično raznolikost pokrajine. S sredstvi so podprle tudi Umetnostno galerijo Maribor oz. razstavo slikarja in grafika Bojana Golje, ki je bil stalni gost v Termah Lendava. Terme so sredstva namenile tudi hrvaškemu kulturnemu društvu Pomurje, ki se pogosto predstavlja gostom term.

POMOČ V STISKI IN DRUŽBENA ODGOVORNOST

Pomemben del naše podpore družbeni skupnosti je dobrodelnost. V obliki storitev, ki jih nudimo, smo v letu 2017 podprli številne organizacije v lokalnih okoljih. Na področju družbene odgovornosti smo sodelovali predvsem z Zvezo prijateljev mladine Slovenije in njenimi lokalnimi izpostavami. Tako je družba Sava Turizem v sodelovanju z Zvezo prijateljev mladine Ljubljana Moste Polje ter njeno izpostavo v Murski Soboti poleti 2017 (v juliju in avgustu) omogočila brezplačna enodnevna vodna doživetja 50 otrokom iz družin z manj priložnostmi v Termah 3000 – Moravske Toplice, 50 v Termah Ptuj in 42 v Termah Lendava. K dobrodelnosti smo pozvali tudi člane programa zvestobe Ambassador Sava Hotels & Resorts s slovenskega, avstrijskega, nemškega, italijanskega in balkanskih trgov – ti so v

okviru akcije Dobrodelni Ambasador, ki je potekala v poletnih mesecih, v dober namen podarjali kapljice, ki so jih zbrali z bivanjem na destinacijah Sava Hotels & Resorts in koriščenjem različnih storitev. V letu 2017 so se še posebej izkazali in zbrali največje število kapljic v zadnjih treh letih. Zbrane kapljice so bile pretvorjene v brezplačne nočitve za 12 družin z manj priložnostmi in podarjene Zvezi prijateljev mladine Ljubljana Moste-Polje. Izbrane družine so jih izkoristile za poletne počitnice v naših termah po izbiri.

Terme Ptuj so v letu 2017 že četrto leto zapored sodelovale pri organizaciji dobrodelne prireditve *Vsi skupaj smo za – enakost, prijateljstvo in sodelovanje*. Prireditev organizira družba Radio – Tednik Ptuj, pri projektu pa so v letu 2017 sodelovali še podjetje Arriva ter humanitarne organizacije iz Slovenije in Hrvaške.

PONOSNI SKRBNIKI BLEJSKIH LABODOV

Skupaj z Lokalno turistično organizacijo Bled in Turističnim društvom Bled smo v družbi Sava Turizem d.d. ponosni skrbniki blejskih labodov. Pri tem smo združili moči z Društvom za varstvo okolja Bled, kjer imajo ustrezno znanje za ravnanje s temi čudovitimi pticami. Vzpostavili smo stik s t. i. čuvajsko službo za zaščito blejskih labodov. Naša naloga kot partnerja je zagotoviti društvu vse potrebno pri zaščiti in varovanju labodov na Bledu. Člani društva dnevno obiskujejo vse lokacije, kjer se zadržujejo labodi, in preverjajo njihovo stanje. Konec tedna in ob dnevih, ko je ob jezeru največ obiskovalcev, na točkah, kjer se zadržujejo labodi, opozarjajo obiskovalce na pravilen pristop k živalim (hranjenje, nepotrebno vznemirjanje). Če pozimi ni dovolj hrane, labode tudi hranijo. Prav tako vseskozi spremljajo njihovo zdravstveno stanje in ob morebitnih boleznih poskrbijo za prevoz do veterinarja, pregled in zdravljenje.

STROKA IN IZOBRAŽEVANJE

Na področju izobraževanja podpiramo različna strokovna področja in vlagamo v vse stopnje in oblike izobraževanja, od vrtcev do strokovnih združenj, ki so povezana s področji, na katerih delujemo.

5 Računovodski izkazi s pojasnili za Skupino Sava Turizem

5.1 Konsolidirani računovodski izkazi Skupine Sava Turizem v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU

Tabela 1: Konsolidiran izkaz finančnega položaja

	Pojasnila	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2015
v 000 EUR				
SREDSTVA				
Nepremičnine, naprave in oprema	5.3.5.1.	155.077	149.923	152.904
Neopredmetena sredstva	5.3.5.2.	842	711	659
Naložbene nepremičnine	5.3.5.3.	1.606	1.790	1.888
Naložbe v pridružena podjetja	5.3.5.4.	4	4	4
Dolgoročni vrednostni papirji, razpoložljivi za prodajo	5.3.5.5.	126	101	105
Dolgoročna posojila in terjatve	5.3.5.6.	2.740	2.866	0
Odložene terjatve za davek	5.3.5.7.	99	107	458
Dolgoročna sredstva		160.495	155.502	156.018
Sredstva za prodajo	5.3.5.8.	64	64	64
Zaloge	5.3.5.9.	651	662	658
Poslovne in druge terjatve	5.3.5.10.	3.840	3.904	3.455
Terjatve za davek od dobička		0	0	1
Dana posojila	5.3.5.11.	99	2.000	7.747
Denar in denarni ustrezniki	5.3.5.12.	5.642	8.387	275
Kratkoročna sredstva		10.295	15.016	12.200
Sredstva		170.791	170.518	168.218
KAPITAL IN DOLGOVI				
Osnovni kapital		39.685	39.685	39.685
Rezerve		52.969	52.702	52.506
Rezerve za pošteno vrednost		322	397	496
Zadržani čisti dobiček / izguba		8.005	4.149	4.739
Kapital, pripisan lastnikom obvladujočega podjetja		100.981	96.934	97.426
Neobvladujoči delež		33	32	24
Kapital	5.3.5.13.	101.014	96.966	97.450
Dolgoročne rezervacije	5.3.5.14.	1.518	1.444	1.232
Razmejene državne podpore	5.3.5.15.	7.678	8.075	8.308
Prejeta dolgoročna posojila	5.3.5.16.	42.790	38.303	45.827
Dolgoročne poslovne obveznosti	5.3.5.17.	458	458	0
Dolgoročni dolgovi		52.443	48.280	55.367
Kratkoročne finančne obveznosti	5.3.5.16.	3.823	13.446	4.166
Kratkoročne poslovne obveznosti	5.3.5.18.	9.205	8.797	8.898
Kratkoročne rezervacije (PČR)	5.3.5.19.	4.306	3.030	2.337
Kratkoročni dolgovi		17.334	25.272	15.401
Dolgovi skupaj		69.777	73.552	70.768
Kapital in dolgovi		170.791	170.518	168.218

Pojasnila k računovodskim izkazom so del teh in jih je treba brati skupaj z njimi.

Tabela 2: Konsolidirani izkaz poslovnega izida

v 000 EUR

	Pojasnila	2017	2016
Prihodki od prodaje	5.3.5.20.	73.400	68.917
Drugi poslovni prihodki	5.3.5.21.	1.437	1.199
Poslovni prihodki		74.837	70.116
Stroški blaga, materiala, storitev		-33.570	-31.349
Stroški dela	5.3.5.23.	-23.251	-22.128
Amortizacija		-7.185	-7.167
Odpisi vrednosti	5.3.5.24.	-1.096	-393
Drugi odhodki poslovanja	5.3.5.25.	-2.228	-1.633
Odhodki poslovanja	5.3.5.22.	-67.329	-62.669
Dobiček/izguba iz poslovanja		7.508	7.447
Prihodki financiranja		49	25
Odhodki financiranja		-1.716	-6.410
Neto prihodki/odhodki financiranja	5.3.5.26.	-1.667	-6.386
Neto prihodki/odhodki od pridruženih podjetij	5.3.5.27.	0	0
Dobiček/izguba pred obdavčitvijo		5.841	1.061
Davek	5.3.5.28.	-486	-777
Čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta		5.354	284
Čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta se nanaša na:			
Lastnike obvladujočega podjetja		5.353	277
Neobvladujoči delež		1	7
Čisti dobiček/čista izguba poslovnega leta		5.354	284

Pojasnila k računovodskim izkazom so del teh in jih je treba brati skupaj z njimi.

Tabela 3: Konsolidirani izkaz drugega vseobsegajočega donosa

v 000 EUR

	2017	2016
Čisti dobiček poslovnega obdobja	5.354	284
Drugi vseobsegajoči donos:		
Postavke, ki bodo lahko pozneje razvrščene v poslovni izid		
- sprememba poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	25	0
- odloženi davek od spremembe poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	-5	0
Postavke, ki ne bodo pozneje razvrščene v poslovni izid		
- aktuarski dobički / izgube v pokojninski shemi z zagotovljenimi prejemki	-106	-109
- odloženi davek od aktuarskih dobičkov / izgub v pokojninski shemi z zagotovljenimi prejemki	10	10
Drugi vseobsegajoči donos, zmanjšan za odloženi davek v poslovnem obdobju	-76	-99
Skupaj vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju	5.279	185
Vseobsegajoči donos pripada:		
Lastnikom obvladujočega podjetja	5.277	178
Neobvladujočemu deležu	1	7
Skupni vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju	5.279	185

Pojasnila k računovodskim izkazom so del teh in jih je treba brati skupaj z njimi.

Tabela 4: Konsolidirani izkaz denarnih tokov

			v 000 EUR	
		Pojasnila	2017	2016
DENARNI TOKOVI PRI POSLOVANJU				
	Neto dobiček/izguba		5.354	284
	Prilagoditve za:			
	Amortizacija nepremičnin, naprav in opreme	5.3.5.1.	7.002	6.992
	Amortizacija neopredmetenih sredstev	5.3.5.2.	98	77
	Amortizacija naložbenih nepremičnin	5.3.5.3.	85	98
	Odpisi in oslabitve nepremičnin, naprav in opreme	5.3.5.24.	877	24
	Oslabitve terjatev	5.3.5.29.	66	364
	Odpisi in oslabitve naložbenih nepremičnin	5.3.5.24.	100	0
	Oslabitev vrednosti finančnih sredstev		1	0
	Dobički od prodaje nepremičnin, naprav in opreme	5.3.5.21.	-414	-24
	Izguba pri odtujitvi nepremičnin, naprav in opreme		53	4
	Dobiček od prodaje naložbenih nepremičnin	5.3.5.21.	0	-22
	Izguba pri prodaji vrednostnih papirjev	5.3.5.26.	0	3
	Prejete dividende in deleži v dobičku	5.3.5.26.	-11	-11
	Odhodki obresti	5.3.5.26.	1.557	2.283
	Prihodki od obresti	5.3.5.26.	-27	-9
	Obveznosti / terjatve za davek od dobička	5.3.5.7.	486	777
Dobiček iz poslovanja pred spremembo operativnega kapitala in rezervacij			15.227	10.840
	Sprememba dolgoročnih terjatev	5.3.5.6.	132	-17
	Sprememba kratkoročnih terjatev	5.3.5.10.	62	-815
	Sprememba zalog	5.3.5.9.	10	-4
	Sprememba kratkoročnih poslovnih obveznosti in PČR	5.3.5.18., 5.3.5.19.	1.646	102
	Sprememba dolgoročnih poslovnih obveznosti	5.3.5.17.	0	458
	Sprememba rezervacij	5.3.5.14.	-32	103
	Sprememba državnih podpor	5.3.5.15.	-397	-233
Pri poslovanju pridobljena denarna sredstva			16.648	10.434
	Plačani davek od dobička	5.3.5.28.	-473	-417
Čisti denarni tok iz poslovanja			16.175	10.017
DENARNI TOKOVI PRI NALOŽBENJU				
	Izdatki za nakup nepremičnin, naprav in opreme	5.3.5.1.	-13.244	-4.078
	Prejemki od prodaje nepremičnin, naprav in opreme		572	62
	Izdatki za nakup neopredmetenih sredstev	5.3.5.2.	-229	-107
	Prejemki od prodaje naložbenih nepremičnin		0	22
	Prejemki od vrnutih posojil		4.000	4.858
	Izdatki za dana posojila		-2.099	-1.500
	Prejete dividende in deleži v dobičku	5.3.5.26.	11	11
	Prejete obresti		11	11
Čisti finančni tok iz naložbenja			-10.978	-721
DENARNI TOKOVI PRI FINANCIRANJU				
	Druge spremembe kapitala		-59	-671
	Prejemki od prejetih dolgoročnih posojil		12.440	6.250
	Izdatki za prejeta dolgoročna posojila		-17.515	-4.495
	Izdatki za dividende delničarjev skupine		-1.190	0
	Plačane obresti		-1.618	-2.268
Čisti denarni tok iz financiranja			-7.942	-1.184
Čisto povečanje oz. zmanjšanje denarnih sredstev in njihovih ustreznikov			-2.745	8.112
	Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na začetku leta		8.387	275
	Denarna sredstva in njihovi ustrezniki na koncu obdobja		5.642	8.387

Pojasnila k računovodskim izkazom so del teh in jih je treba brati skupaj z njimi.

Tabela 5: Konsolidirani izkaz sprememb lastniškega kapitala

v 000 EUR

	Osnovni kapital	Vplačani presežek kapitala	Rezerve	Rezerve za lastne delnice	Rezerve za pošteno vrednost finančnih sredstev	Čisti dobiček/ izguba poslovnega leta	Preneseni čisti dobiček	Kapital, pripisan lastnikom obvladujočega podjetja	Neobvladujoči delež	Skupaj
Stanje 01.01.2016	39.685	0	52.506	0	496	1.927	2.812	97.425	24	97.450
Skupaj vseobsegajoči donos										
Dobiček v letu	0	0	0	0	0	277	0	277	7	284
Drugi vseobsegajoči donos	0	0	0	0	-99	0	0	-99	0	-99
Postavke, ki ne bodo preračunane v poslovni izid	0	0	0	0	-99	0	0	-99	0	-99
Skupaj vseobsegajoči donos	0	0	0	0	-99	277	0	178	7	185
Transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu										
Prenos čiste dobička preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	0	-1.927	1.927	0	0	0
Skupaj transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu	0	0	0	0	0	-1.927	1.927	0	0	0
Spremembe v kapitalu										
Oblikovanje rezerv	0	0	196	0	0	-196	0	0	0	0
Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	-672	-672	0	-672
Skupaj spremembe v kapitalu	0	0	196	0	0	-196	-672	-672	0	-672
Stanje 31.12.2016	39.685	0	52.702	0	397	82	4.067	96.934	32	96.966
Stanje 31.12.2016	39.685	0	52.702	0	397	82	4.067	96.934	32	96.966
Skupaj vseobsegajoči donos										
Poslovni izid v letu	0	0	0	0	0	5.353	0	5.353	1	5.354
Drugi vseobsegajoči donos	0	0	0	0	-76	0	0	-76	0	-76
Postavke, ki ne bodo preračunane v poslovni izid	0	0	0	0	-76	0	0	-76	0	-76
Skupaj vseobsegajoči donos	0	0	0	0	-76	5.353	0	5.277	1	5.279
Transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu										
Izplačilo dividend	0	0	0	0	0	0	-1.191	-1.191	0	-1.191
Prenos čistega dobička preteklega leta v preneseni čisti dobiček	0	0	0	0	0	-81	81	0	0	0
Skupaj transakcije z lastniki, evidentirane v kapitalu	0	0	0	0	0	-81	-1.110	-1.191	0	-1.191
Spremembe v kapitalu										
Oblikovanje rezerv	0	0	267	0	0	-267	0	0	0	0
Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	-38	-38	0	-38
Skupaj spremembe v kapitalu	0	0	267	0	0	-267	-38	-39	0	-39
Stanje 31.12.2017	39.685	0	52.969	0	322	5.087	2.918	100.981	33	101.014

5.2 Sestava Skupine Sava Turizem ter podatki o poslovanju odvisnih družb v letu 2017

Skupino Sava Turizem so na dan 31. 12. 2017 sestavljale 4 družbe, in sicer matična družba Sava Turizem d.d. ter 3 odvisne družbe. Računovodski izkazi vseh teh družb so vključeni v uskupinjene računovodske izkaze skupine. Kapitalski in upravljavski delež se ne ujemata v družbi Cardial d.o.o., kjer je upravljavski delež ob 85-odstotnem lastništvu zaradi 15-odstotnega lastnega deleža 100-odstoten, ter v zavodu SEIC, kjer je upravljavski delež ob 92,5-odstotnem lastništvu zaradi 50-odstotnega deleža v kapitalu družbe Sava Turizem d.d. in 50-odstotnega deleža v kapitalu družbe Cardial d.o.o. 100-odstoten.

V letu 2016 je bil ustanovljen zasebni zavod Srednjeevropski izobraževalni center (SEIC) s pretežno dejavnostjo usposabljanja in izobraževanja zaposlenih v storitvenih dejavnostih.

Spremembe v sestavi Skupine Sava Turizem v letu 2017:

- družba Sava TMC, d.o.o. je bila pripojena po enostavnem postopku k družbi Sava Turizem d.d.

Tabela 6: Seznam družb, ki sestavljajo skupino, s primerjavo lastniških deležev na dan 31. 12. 2017 ter 31. 12. 2016:

	% lastništva 31.12.2017	% lastništva 31.12.2016	Sprememba % 2017
Skupina Sava Turizem			
SAVA TURIZEM d.d., Ljubljana	99,91%	99,05%	0,86%
- Cardial d.o.o., Ljubljana (v lasti Sava Turizem d.d.)	85,00%	85,00%	0,00%
- Zavod SEIC, Moravske Toplice (v lasti Cardial, d.o.o.)	50,00%	50,00%	0,00%
- Sava Zdravstvo d.o.o., Ljubljana (v lasti Sava Turizem d.d.)	100,00%	100,00%	0,00%
- Zavod SEIC, Moravske Toplice (v lasti Sava Turizem d.d.)	50,00%	50,00%	0,00%
- Sava TMC, d.o.o., Ljubljana (v lasti Sava Turizem d.d.)	0,00%	100,00%	-100,00%

Lastniški delež v družbi Sava Turizem d.d. je bil v letu 2017 z nakupom dodatnih 342.302 delnic povečan na 99,91 % s stani obvladujoče družbe Sava, d.d.

Tabela 7: Naložba v Gorenjsko banko d.d. in pridružena družba na dan 31. 12. 2017 in 31. 12. 2016:

	% lastništva 31.12.2017	% lastništva 31.12.2016	Sprememba % 2017	Upravljalški delež* 31.12.2017
SAVA TURIZEM d.d., Ljubljana - kot matična družba				
- Gorenjska banka d.d., Kranj**	0,13%	0,13%	0,00%	0,00%
- BLS Sinergije d.o.o., Portorož	30,00%	30,00%	0,00%	30,00%

* Upravljalški delež je izračunan kot razmerje med številom deležev v lasti Sava Turizem d.d. in skupnim številom deležev, zmanjšanim za lastne deleže.

** Banka Slovenije je dne 17. 9. 2015 Savi d.d. in odvisni družbi z odločbo odvzela dovoljenje za pridobitev kvalificiranega deleža v Gorenjski banki d.d. in odredila odsvojitve delnic Gorenjske banke d.d. Vrednost finančne naložbe v Gorenjsko banko d.d. je bila na dan 31. 12. 2015 prenesena med sredstva za prodajo.

Tabela 8: Prihodki od prodaje v letu 2017, kapital na dan 31. 12. 2017 in poslovni izid v letu 2017:

	Prihodki od prodaje 2017	Vrednost kapitala 31.12.2017	Poslovni izid 2017
Družba / sedež družbe			
Dejavnost TURIZEM	73.451	101.128	5.353
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	72.177	100.886	5.334
Cardial d.o.o., Zaloška cesta 69, 1000 Ljubljana	1.214	209	0
SEIC Moravske Toplice, Kranjčeva ul. 12, 9226 Moravske Toplice	60	27	19
Sava Zdravstvo d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	0	7	0

v 000 EUR

Prikazani so nekonsolidirani podatki.

Tabela 9: Prihodki od prodaje v letu 2016, kapital na dan 31. 12. 2016 in poslovni izid v letu 2016:

v 000 EUR

Družba / sedež družbe	Prihodki od prodaje 2016	Vrednost kapitala 31.12. 2016	Poslovni izid 2016
Dejavnost TURIZEM	70.534	97.081	126
SAVA TMC, d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	1.536	-2.420	-3.854
Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	67.823	99.278	3.928
Cardial d.o.o., Zaloška cesta 69, 1000 Ljubljana	1.162	208	47
SEIC Moravske Toplice, Kranjčeva ul. 12, 9226 Moravske Toplice	13	8	6
Sava Zdravstvo d.o.o., Dunajska cesta 152, 1000 Ljubljana	0	7	0

Prikazani so nekonsolidirani podatki.

5.3 Pojasnila k računovodskim izkazom Skupine Sava Turizem v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU

5.3.1 Podlaga za sestavitev računovodskih izkazov

a) Poročajoča družba

Skupina Sava Turizem je del poslovne skupine Sava. Obvladujoča družba Skupine Sava Turizem, družba Sava Turizem d.d., je v 99,91-odstotni lasti Save, d.d. in ima sedež na Dunajski cesti 152, 1000 Ljubljana.

Konsolidirani računovodski izkazi Skupine Sava Turizem, ki vključujejo obvladujočo družbo Sava Turizem d.d., njene odvisne družbe in deleže v pridruženih družbah, so sestavljeni za poslovno leto, ki se je končalo 31. 12. 2017.

Konsolidirano letno poročilo Skupine Sava Turizem je dostopno na sedežu družbe in objavljeno na AJPES-ovi spletni strani javno objavljenih letnih poročil.

Konsolidirano letno poročilo poslovne skupine Sava je dostopno na sedežu družbe Sava, d.d., Dunajska cesta 152, Ljubljana, na spletni strani <http://www.sava.si/> ter objavljeno na AJPES-u.

Informacije o lastniški sestavi družbe Sava, d.d. so dostopne na spletni strani <http://www.sava.si/odnosi-z-delnicarji/lastniska-struktura>.

b) Izjava o skladnosti

Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v skladu z MSRP, kot jih je sprejela EU, v skladu s pojasnili (OPMSRP), ki jih sprejema Upravni odbor za mednarodne računovodske standarde (UOMRS), in v skladu z Zakonom o gospodarskih družbah.

Uprava družbe je računovodske izkaze potrdila dne 15. 3. 2018.

c) Podlaga za merjenje

Konsolidirani računovodski izkazi so pripravljani ob upoštevanju izvornih vrednosti, razen za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev in izvedenih finančnih instrumentov, ki so izkazani po poštenih vrednostih.

Metode, ki so uporabljene pri merjenju poštenih vrednosti, so opisane v nadaljevanju.

d) Funkcijska valuta in predstavljena valuta

Konsolidirani računovodski izkazi so sestavljeni v EUR, ki je funkcijska valuta družbe. Vse računovodske informacije, predstavljene v EUR, so zaokrožene na tisoč enot. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo manjše razlike.

Skupina Sava Turizem nima odvisnih družb s sedežem zunaj Slovenije.

e) Uporaba ocen in presoj

Poslovodstvo mora pri sestavi računovodskih izkazov podati ocene, presoje in predpostavke, ki vplivajo na uporabo računovodskih usmeritev in na izkazane vrednosti sredstev, obveznosti, prihodkov ter odhodkov. Dejanski rezultati lahko od teh ocen odstopajo.

Ocene in navedene predpostavke je treba stalno pregledovati. Popravki računovodskih ocen se pripoznajo za obdobje, v katerem se ocena popravi, ter za vsa prihodnja leta, na katera popravek vpliva.

Podatki o pomembnih ocenah negotovosti in kritičnih presojah, ki jih je poslovodstvo pripravilo v procesu izvrševanja računovodskih usmeritev in ki najbolj vplivajo na zneske v računovodskih izkazih, so opisani v naslednjih točkah:

- Točka 5.3.5.14. – rezervacije
- Točka 5.3.5.31 – pogojne obveznosti
- Točki 5.3.5.4., 5.3.5.5. – vrednotenje finančnih instrumentov

5.3.2 Pomembnejše računovodske usmeritve

Družbe v Skupini Sava Turizem so dosledno uporabile opredeljene računovodske politike za vsa obdobja, ki so predstavljena v priloženih konsolidiranih računovodskih izkazih.

a) Podlaga za konsolidacijo

Poslovne združitve

Družba Sava TMC, d.o.o. se je po poenostavljenem postopku pripojila k družbi Sava Turizem d.d. na presečni bilančni datum 31. 12. 2016. Ker je šlo za družbo pod skupnim upravljanjem, je bila pripojitev izvedena po knjigovodskih vrednostih sredstev in obveznosti odvisne družbe in na konsolidirane izkaze ni vpliva.

Sestava Skupine Sava Turizem

Skupina Sava Turizem je sestavljena iz matične družbe Sava Turizem d.d., 3 odvisnih družb, med katerimi je 1 zavod, ter 1 pridruženega podjetja. Računovodski izkazi navedenih odvisnih družb so v celoti vključeni v konsolidirane računovodske izkaze poslovne skupine, za pridružena podjetja pa je upoštevana kapitalska metoda – pripis pripadajočega dobička v finančni izid skupine ter pripis pripadajočega prevrednotovalnega popravka kapitala v kapital skupine. Matična družba in odvisne družbe pripravljajo posamične računovodske izkaze v skladu s SRS, za potrebe konsolidacije se izvedejo prilagoditve na MSRP, kot jih je sprejela EU.

Odvisne družbe

Odvisne družbe so podjetja, ki jih obvladuje družba Sava Turizem d.d. Obvladovanje obstaja, ko ima matična družba možnost odločati o finančnih in poslovnih usmeritvah podjetja za pridobivanje koristi iz njegovega delovanja. Pri ocenjevanju vpliva se upoštevata obstoj in učinek glasovalnih pravic, ki jih je trenutno mogoče uveljaviti ali zamenjati. Kapitalski in upravljavski delež se ne ujemata v družbi Cardial d.o.o., kjer je upravljavski delež ob 85-odstotnem lastništvu zaradi 15-odstotnega lastnega deleža 100-odstoten, ter v zavodu SEIC, kjer je upravljavski delež ob 92,5-odstotnem lastništvu zaradi 50-odstotnega deleža v kapitalu družbe Sava Turizem d.d. in 50-odstotnega deleža v kapitalu družbe Cardial d.o.o. 100-odstoten.

Računovodski izkazi družb so vključeni v skupinske računovodske izkaze od datuma, ko se obvladovanje začne, do datuma, ko se preneha.

Računovodske usmeritve vseh odvisnih družb so usklajene z usmeritvami poslovne skupine Sava. Izgube, ki se nanašajo na neobvladujoče deleže v odvisni družbi, se razporedijo v postavko neobvladujoči deleži, četudi bo potem postavka izkazovala negativno stanje.

Pridružena podjetja

Pridružena podjetja so družbe, v katerih ima Skupina Sava Turizem pomemben, vendar ne prevladujoč vpliv na finančno in poslovno politiko. Ob prvotnem pripoznanju se naložbe izmerijo po pošteni vrednosti, ki je enaka trgovalni (nabavni) vrednosti, v nadaljevanju pa se uporablja kapitalska metoda. Konsolidirani računovodski izkazi vsebujejo skupini pripadajoči del dobičkov oziroma izgub in prevrednotovalnega popravka kapitala pridruženih podjetij v skladu s kapitalsko metodo od datuma, ko se pomemben vpliv začne, do datuma, ko se konča. Ko delež izgub, ki pripadajo skupini, preseže njen delež v pridruženem podjetju, se vrednost take naložbe zmanjša na nič, nadaljnje izgube pa se ne pripoznajo, razen v primerih, ko bi bila družba v skupini dolžna poravnati določene obveznosti za pridruženo podjetje.

Kapitalski in upravljavski delež v pridruženem podjetju se ujemata.

Posli, izvzeti v postopku konsolidacije

Pri sestavi konsolidiranih računovodskih izkazov so izločeni stanja terjatev in obveznosti ter nerealizirani dobički in izgube oziroma prihodki in odhodki, ki izhajajo iz poslov znotraj Skupine Sava Turizem. Nerealizirane izgube se izločijo prav tako kot dobički pod pogojem, da ne obstaja dokaz o oslabitvi.

b) Tuja valuta

Posli v tuji valuti

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Denarna sredstva in obveznosti, izražena v tuji valuti na dan poročanja, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino efektivnih obresti in plačil med obdobjem in odplačno vrednostjo v tuji valuti, preračunano po referenčnem tečaju ECB na koncu obdobja. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Nedenarna sredstva in obveznosti, ki so izmerjeni po izvorni vrednosti v tuji valuti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Nedenarne postavke in obveznosti, izražene v tuji valuti in izmerjene po pošteni vrednosti, se pretvorijo v evre po referenčnem tečaju ECB na dan, ko je bila poštena vrednost določena.

Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida, kar pa ne velja za razlike, ki nastanejo pri preračunu kapitalskih inštrumentov, razvrščenih kot na razpolago za prodajo ali za nefinančno obveznost, ki je določena kot denarnotokovno varovanje pred tveganji, ki se pripozna neposredno v kapitalu.

Podjetja v tujini

Skupina Sava Turizem nima odvisnih družb s sedežem v tujini.

c) Finančni instrumenti

c 1) Neizpeljani finančni instrumenti

Neizpeljani finančni instrumenti vključujejo naložbe v kapital in dolžniške vrednostne papirje, poslovne in druge terjatve, denarna sredstva in njihove ustreznike, prejeta in dana posojila ter poslovne in druge obveznosti. Neizpeljani finančni instrumenti se na začetku pripoznajo po njihovi pošteni vrednosti, povečani za stroške, ki se neposredno nanašajo na posel.

Neizpeljani finančni instrumenti se pripoznajo, če skupina postane stranka pogodbenih določil instrumenta. Pripoznanje finančnih sredstev se odpravi, ko pogodbene pravice skupine do denarnih tokov potečejo ali pa je opravljen prenos finančnega sredstva na drugo stranko, vključno s tveganji in koristmi. Nakupi in prodaje, opravljene na običajen način, se obračunavajo na dan, ko se skupina obveže kupiti ali prodati sredstvo. Pripoznanje finančnih obveznosti se odpravi, ko pogodbene obveznosti skupine potečejo, prenehajo ali prekinejo.

Finančna sredstva in obveznosti se pobotajo, čisti znesek pa se prikaže v izkazu stanja, če in le če ima skupina pravno pravico bodisi poravnati čisti znesek ali unovčiti sredstvo in hkrati poravnati svojo obveznost.

Posojila in terjatve

Dana posojila se ob začetnem pripoznanju izkazujejo po pošteni vrednosti, po začetnem pripoznanju pa se izkazujejo po odplačni vrednosti in se pri tem morebitne razlike med izvirno in odplačno vrednostjo izkazujejo v izkazu poslovnega izida v obdobju odplačevanja posojila. Uporabi se metoda efektivne obrestne mere.

Poslovne terjatve se ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Terjatve se praviloma merijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti. Kratkoročne poslovne terjatve se ne diskontirajo na datum bilance stanja.

Če obstajajo nepristranski dokazi, da je prišlo pri terjatvi, izkazani po odplačni vrednosti, do izgube zaradi oslabitve, se izguba izmeri kot razlika med knjigovodsko vrednostjo terjatve in pričakovano udenarljivo vrednostjo in se pripozna v poslovnem izidu.

Terjatve, za katere se domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celotnem znesku, je treba šteti za dvomljive, če se zaradi njih začne sodni postopek, pa za sporne.

Denarna sredstva

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar v blagajni, na transakcijskih računih ter depozite na odpoklic. Prekoračitve na transakcijskem računu pri banki, ki jih je mogoče poravnati na poziv in so sestavni del vodenja denarnih sredstev v poslovni skupini, so v izkazu finančnega položaja vključene med sestavine denarnih sredstev in njihovih ustreznikov.

Finančna sredstva na razpolago za prodajo

Nekratkoročni vrednostni papirji so v skupini opredeljeni kot finančna sredstva, na razpolago za prodajo. Razdeljeni so na naložbe v delnice družb, ki kotirajo, ter na naložbe v delnice in deleže družb, ki ne kotirajo.

Ob začetnem pripoznanju se finančna sredstva, razpoložljiva za prodajo, izmerijo po pošteni vrednosti na datum pridobitve. Pri poznejšem merjenju je poštena vrednost tržno oblikovana vrednost. Za finančne instrumente, ki kotirajo na delujočem trgu, je to enotni borzni tečaj delnic na dan bilance stanja. Pri finančnih sredstvih, za katere ni delujočega trga, se najmanj enkrat letno preverjajo znaki morebitno potrebne oslabitve.

Spremembe poštene vrednosti in tečajne razlike pri kapitalskih instrumentih za prodajo so izkazane v drugem vseobsegajočem donosu. Izguba zaradi oslabitve je pripoznana v poslovnem izidu. Pri odpravi pripoznanja naložbe se nabrani dobički in izgube, izkazani v drugem vseobsegajočem donosu obdobja, prenesejo v poslovni izid.

Če je bilo zmanjšanje poštene vrednosti finančnega sredstva, ki je razpoložljivo za prodajo, pripoznano neposredno kot negativni presežek iz prevrednotenja in obstajajo nepristranski dokazi, da je to sredstvo dolgoročno oslabiljeno, se oslabitev pripozna v izkazu poslovnega izida kot finančni odhodek.

Neizpeljane finančne obveznosti

Skupina na začetku pripozna izdane dolžniške vrednostne papirje in podrejene obveznosti na dan njihovega nastanka. Vse preostale finančne obveznosti so na začetku pripoznane na datum trgovanja, ko skupina postane pogodbeni stranka v zvezi z inštrumentom. Skupina odpravi pripoznanje finančne obveznosti, če so obveze, določene v pogodbi, izpolnjene, razveljavljene ali zastarane. Finančna sredstva in obveznosti se pobotajo, znesek pa se izkaže v izkazu finančnega položaja če in le če ima skupina uradno izvršljivo pravico pobotati pripoznane zneske in ima namen poravnati čisti znesek ali unovčiti sredstvo in hkrati poravnati svojo obveznost. Skupina izkazuje naslednje neizpeljane finančne obveznosti: posojila in kredite ter obveznosti in terjatve do dobaviteljev. Takšne finančne obveznosti se na začetku izkazujejo po pošteni vrednosti, povečani za stroške, ki se neposredno pripisujejo poslu. Po začetnem pripoznanju se finančne obveznosti izmerijo po odplačni vrednosti po metodi veljavnih obresti.

C 2) Izpeljani finančni instrumenti

Skupina ne uporablja izpeljanih finančnih instrumentov niti jih ne hrani ali izdaja za namene trgovanja.

Kapital

Celotni kapital družbe je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če družba preneha delovati. Opredeljen je z zneski, ki so jih vložili lastniki, in z zneski, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice in dvigi (izplačila). Celotni kapital sestavljajo osnovni kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, zadržani čisti dobiček oziroma izguba, rezerve za pošteno vrednost ter lastne delnice kot odbitna postavka.

Navadne kosovne delnice

Dodatni stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno izdaji navadnih delnic in delniških opcij, so izkazani kot znižanje kapitala.

Odkup lastnih delnic

Odkupljene lastne delnice se izkazujejo kot odbitna postavka kapitala.

Dividende

Dividende se pripoznajo v računovodskih izkazih skupine v obdobju, v katerem je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

Čisti dobiček na delnico

Delniški kapital skupine je razdeljen na navadne imenske kosovne delnice, zato skupina prikazuje osnovno dobičkonosnost delnice. Osnovna dobičkonosnost delnice se izračuna tako, da delimo dobiček oziroma izgubo, ki pripada navadnim delničarjem, s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem letu.

Popravljeni čisti dobiček na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku na delnico, ker skupina nima prednostnih delnic ali zamenljivih obveznic. Med letom ni prišlo do spremembe števila izdanih delnic.

d) Nepremičnine, naprave in oprema

Pripoznanje in merjenje

Nepremičnine, naprave in oprema so izkazani po svoji nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Nabavna vrednost zajema stroške, ki se neposredno pripisujejo nabavi sredstev. Stroški zajemajo stroške materiala, neposredne stroške dela in preostale stroške, ki jih je mogoče neposredno pripisati njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, ter stroške razgradnje in odstranitve nepremičnin, naprav in opreme ter obnovitev mesta, na katerem se je to sredstvo nahajalo, kot tudi usredstvene stroške izposojanja. Stroški prav tako lahko zajemajo prenose iz drugega vseobsegajočega donosa iz naslova varovanja denarnega toka pred valutnim tveganjem za nakup opredmetenih osnovnih sredstev.

Deli nepremičnin, naprav in opreme, ki imajo različne dobe koristnosti, se obračunavajo kot posamezne nepremičnine, naprave in oprema. Družbe poslovne skupine najmanj enkrat letno preverjajo znake morebitno potrebnih oslabitev.

Prenos nepremičnin iz opredmetenih osnovnih sredstev na naložbene nepremičnine

Če se lastniško uporabljena nepremičnina spremeni v naložbeno nepremičnino, se ta nepremičnina prerazporedi k naložbenim nepremičninam po modelu nabavne vrednosti. Izkazuje se po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti. Prevrednotenje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Naložbena nepremičnina se prevrednoti zaradi slabitve, če njena knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost. Izguba zaradi oslabitve naložbene nepremičnine se pripozna v izkazu poslovnega izida. Dobiček, ki se pojavi pri ponovnem merjenju, se pripozna v poslovnem izidu in tako odpravi prej pripoznano izgubo zaradi oslabitve v zvezi z določeno nepremičnino, vendar le do višine prej pripoznane izgube.

Kasnejši stroški

Stroški zamenjave nekega dela nepremičnin, naprav in opreme se pripoznajo v knjigovodski vrednosti tega sredstva, če je verjetno, da bodo bodoče gospodarske koristi, povezane z delom tega sredstva, pritekale v poslovno skupino, ter če je nabavno vrednost mogoče zanesljivo izmeriti. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki v obdobju, ko nastanejo.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna in pripozna v izkazu poslovnega izida po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti nepremičnin, naprav in opreme. Zemljišča se ne amortizirajo. Ustreznost metode ter dobe koristnosti skupina preverja na dan poročanja.

Ocenjene dobe koristnosti so naslednje:

	leto 2017	leto 2015
Zgradbe hotelov, trgovske stavbe, skladišča	20 do 71 let	20 do 71 let
Poslovne stavbe	25 do 40 let	25 do 40 let
Oprema hotelov	5 do 20 let	5 do 20 let
Računalniška oprema	2 do 5 let	2 do 5 let
Druga oprema	6 do 20 let	6 do 20 let

e) Neopredmetena sredstva

Dobro ime

Dobro ime nastane ob prevzemu odvisnih družb, pridruženih podjetij ter skupnih podvigov in se nanaša na presežek oziroma razliko med stroškom nabave in deležem skupine v čisti pošteni vrednosti ugotovljenih sredstev, obveznosti in pogojnih obveznostih prevzete družbe.

Kasnejše merjenje

Dobro ime je izkazano po nabavni vrednosti, zmanjšani za morebitno nabrano izgubo zaradi oslabitve. V primeru naložb, obračunanih po kapitalski metodi, se knjigovodska vrednost dobrega imena vključi v knjigovodsko vrednost naložbe, izguba zaradi oslabitve naložbe pa se ne pripíše nobenemu sredstvu niti dobremu imenu, ki tvori del knjigovodske vrednosti naložbe, obračunane po kapitalski metodi.

Raziskovanje in razvijanje

Poraba pri raziskovalnem delovanju, katerega namen je pridobiti novo znanstveno in strokovno znanje ter razumevanje, se pripozna v izkazu poslovnega izida kot odhodek, ko nastane.

Preostala neopredmetena sredstva

Preostala neopredmetena sredstva, ki so pridobljena s strani skupine in katerih dobe koristnosti so omejene, so izkazana po nabavni vrednosti, zmanjšani za amortizacijski popravek vrednosti in nabrane izgube zaradi oslabitve.

Kasnejši stroški

Poznejši izdatki v zvezi z neopredmetenimi sredstvi so usredstveni le v primerih, ko povečujejo prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz sredstva, na katero se izdatki nanašajo. Vsi drugi stroški so pripoznani v poslovnem izidu kot odhodki, takoj ko nastanejo.

Amortizacija

Amortizacija se obračuna in pripozna v izkazu poslovnega izida po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti neopredmetenih sredstev, razen dobrega imena, in se začne, ko je sredstvo na razpolago za uporabo. Ocenjene dobe koristnosti za tekoče in primerljivo leto za računalniške programe ter druge patente in licence znašajo deset let.

f) Naložbene nepremičnine

Naložbene nepremičnine so tiste, ki jih posedujemo, da bi prinašale najemnino ali povečevale vrednost dolgoročne naložbe ali pa oboje. Naložbene nepremičnine so izkazane po modelu nabavne vrednosti. Naložbeno premoženje se na začetku izmeri po nabavni vrednosti, sestavljeni iz nakupne cene in stroškov, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Taki stroški vključujejo izdatke za pravne storitve, davke od prenosa nepremičnine in druge stroške posla.

V primerih, ko se je treba odločiti, ali je neko sredstvo naložbena nepremičnina ali nepremičnina, je sredstvo naložbena nepremičnina, če se več kot 20 odstotkov celotne vrednosti sredstva uporablja za oddajo v najem.

Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti posamezne naložbene nepremičnine. Zemljišča se ne amortizirajo.

Dobe koristnosti naložbenih nepremičnin so enake kot za istovrstne nepremičnine, naprave in opremo.

g) Zaloge

Zaloge se vrednotijo po izvorni vrednosti ali čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju. Čista iztržljiva vrednost je ocenjena prodajna cena, dosežena v rednem poslovanju, zmanjšana za ocenjene stroške dokončanja in ocenjene stroške prodaje.

Cena količinske enote v zalogi vsebuje stroške, ki nastajajo pri pridobivanju zalog in spravljanju na njihovo sedanje mesto in v njihovo sedanje stanje. Poraba zalog se izkazuje po metodi tehtanih povprečnih cen.

h) Oslabitev sredstev

Finančna sredstva

Za finančno sredstvo se šteje, da je oslabiljeno, če obstajajo objektivni dokazi, iz katerih je razvidno, da je zaradi enega ali več dogodkov prišlo do zmanjšanja pričakovanih bodočih denarnih tokov iz tega sredstva, ki se dajo zanesljivo izmeriti.

Izguba zaradi oslabilitve v zvezi s finančnim sredstvom, izkazanem po odplačni vrednosti, se izračuna kot razlika med neodpisano vrednostjo sredstva in pričakovanimi bodočimi denarnimi tokovi, razobrestenimi po izvorni veljavni obrestni meri. Pripozna se v izkazu poslovnega izida.

Izgube zaradi oslabilitve v zvezi s finančnim sredstvom, namenjenim za prodajo, se izračunajo po njegovi trenutni pošteni vrednosti. Izgube zaradi oslabilitve se pripoznajo tako, da se nabrana izguba, ki je pripoznana v drugem vseobsegajočem donosu obdobja in izkazana v rezervi za pošteno vrednost, prenese v poslovni izid. Znesek nabrane izgube, ki se odstrani iz drugega vseobsegajočega donosa in pripozna v poslovnem izidu, je razlika med nabavno vrednostjo in sprotno pošteno vrednostjo, zmanjšana za izgubo zaradi oslabilitve, ki je bila prej pripoznana v poslovnem izidu.

Če se v naslednjem obdobju poštena vrednost oslabiljenih dolžniških vrednostnih papirjev, razvrščenih kot na razpolago za prodajo, poveča in je mogoče povečanje nepristransko povezati z dogodkom, ki se pojavi po pripoznanju izgube zaradi oslabilitve v poslovnem izidu, je treba izgubo zaradi oslabilitve razveljaviti in znesek razveljavitve pripoznati v poslovnem izidu. Kasnejše pokritje v poštenu vrednosti oslabiljenega lastniškega vrednostnega papirja, ki je na razpolago za prodajo, pa se pripozna v drugem vseobsegajočem donosu obdobja.

Pri pomembnih finančnih sredstvih se ocena oslabilitve izvede posamično. Ocena oslabilitve preostalih finančnih sredstev se izvede skupinsko glede na njihove skupne značilnosti pri izpostavljenosti tveganjem.

Nefinančna sredstva

Skupina ob vsakem datumu poročanja preveri preostalo knjigovodsko vrednost nefinančnih sredstev skupine razen zalog in odloženih terjatev za davke z namenom, da ugotovi, ali so prisotni znaki oslabilitve. Če takšni znaki obstajajo, se oceni nadomestljiva vrednost sredstva. Ocena oslabilitve dobrega imena in neopredmetenih sredstev z nedoločeno dobo koristnosti, ki še niso na voljo za uporabo, se izvede vsakič na datum poročanja.

Oslabitev sredstva ali denar ustvarjajoče enote se pripozna v primeru, ko njegova knjigovodska vrednost presega njegovo nadomestljivo vrednost. Denar ustvarjajoča enota je najmanjša skupina sredstev, ki ustvarjajo finančne pritoke, v veliki meri neodvisne od finančnih pritokov iz drugih sredstev ali skupin sredstev. Oslabitev se izkaže v izkazu poslovnega izida. Izguba, ki se pri denar ustvarjajoči enoti pripozna zaradi oslabilitve, se razporedi tako, da se najprej zmanjša knjigovodska vrednost dobrega imena, razporejenega na denar ustvarjajočo enoto, nato pa na druga sredstva enote (skupine enot) sorazmerno s knjigovodsko vrednostjo vsakega sredstva v enoti.

Nadomestljiva vrednost sredstva ali denar ustvarjajoče enote je njena vrednost pri uporabi ali poštena vrednost, zmanjšana za stroške prodaje, in sicer tista, ki je višja. Pri določanju vrednosti sredstva pri uporabi se pričakovani prihodnji denarni tokovi diskontirajo na njihovo sedanjo vrednost z uporabo diskontne mere pred obdavčitvijo, ki odraža sprotne tržne ocene časovne vrednosti denarja in tveganja, ki so značilna za sredstvo. Oslabitev se izkaže v poslovnem izidu.

i) Zasluzki zaposlenih

Obveze za kratkoročne zasluzke zaposlenih se merijo brez diskontiranja in se izkažejo med odhodki, ko je delo zaposlenega v zvezi z določenim kratkoročnim zasluzkom opravljeno.

j) Rezervacije

Rezervacije se pripoznajo, če ima skupina zaradi preteklega dogodka pravne ali posredne obveze, ki jih je mogoče zanesljivo oceniti in je verjetno, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo gospodarske koristi. Skupina rezervacije določi z diskontiranjem pričakovanih prihodnjih denarnih tokov po stopnji pred obdavčitvijo, ki odraža obstoječe ocene časovne vrednosti denarja in po potrebi tudi tveganja, ki so značilna za obveznost.

Garancije za izdelke in storitve

Rezervacija za garancije za izdelke in storitve se izkaže ob prodaji izdelkov ali storitev, za katere je garancija dana. Rezervacija se oblikuje na osnovi izvirnih podatkov o garanciji in ob presoji vseh možnih izidov glede na njihovo verjetnost.

Rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade

Družba je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlenih ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Rezervacije za zaposlene so oblikovane v višini ocenjenih bodočih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan bilance stanja. V izračunu so upoštevani stroški odpravnin ob upokojitvi in strošek vseh pričakovanih jubilejnih nagrad do upokojitve. Pri izračunu je bila uporabljena metoda projicirane enote. Aktuarski dobički oziroma aktuarske izgube tekočega poslovnega leta iz jubilejnih nagrad se ob ugotovitvi pripoznajo v izkazu poslovnega izida, iz odpravnin ob upokojitvi pa v kapitalu.

Rezervacije za reorganiziranje

Rezervacije za reorganiziranje zajemajo neposredne stroške reorganizacije, nanašajo se na odpravnine zaposlenim v povezavi s spremembami organizacijske strukture družb.

Rezervacije za tožbe

Rezervacije za tožbe se oblikujejo, ko se pravni postopek prične. Višina oblikovanja rezervacij za tožbe se določi glede na oceno verjetnosti izida posameznega tožbenega zahtevka.

k) Državne podpore

Sredstva iz državnih podpor se v računovodskih izkazih pripoznajo kot odloženi prihodki, ko so prejeta in ko obstaja sprejemljivo zagotovilo, da bodo izpolnjeni pogoji v zvezi z njimi. Prejeta sredstva iz državnih podpor se pripoznavajo dosledno kot prihodki v obdobjih, v katerih nastajajo stroški, ki naj bi jih prejeta sredstva nadomestila. S sredstvi povezane državne podpore se v izkazu poslovnega izida pripoznavajo dosledno med drugimi prihodki iz poslovanja v dobi koristnosti posameznega sredstva.

l) Prihodki

Prihodki iz opravljenih storitev

Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončnosti posla na datum poročanja. Stopnja dokončnosti se oceni s pregledom opravljenega dela. Prihodki od storitev v Skupini Sava Turizem se priznajo, ko je storitev opravljena. V primerih, ko se prihodki turističnega aranžmaja nanašajo na dve obračunski obdobji, se razmejijo glede na število dni v posameznem obračunskem obdobju.

Prihodki od najemnin

Prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin se pripoznajo med prihodki enakomerno med trajanjem najema.

m) Finančni prihodki in finančni odhodki

Finančni prihodki obsegajo prihodke od obresti od naložb, prihodke od dividend, prihodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, pozitivne tečajne razlike in dobičke od inštrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Prihodki iz obresti se pripoznajo ob njihovem nastanku z uporabo metode efektivne obrestne mere. Prihodki od dividend se v izkazu poslovnega izida pripoznajo, ko je uveljavljena delničarjeva pravica do plačila.

Finančni odhodki obsegajo stroške obresti za posojila, odhodke od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, negativne tečajne razlike, izgube zaradi oslabitve vrednosti finančnih sredstev in izgube od inštrumentov za varovanje pred tveganjem, ki se pripoznajo v izkazu poslovnega izida. Stroški izposojanja se v izkazu poslovnega izida pripoznajo po metodi efektivnih obresti, razen tistih, ki se pripišejo neopredmetenim in opredmetenim sredstvom v gradnji oziroma pripravi.

n) Davek od dobička

Davek od dobička oziroma izgube poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu in se zato izkazuje med kapitalom.

Odmerjeni davek je davek, za katerega se pričakuje, da bo plačan od obdavčljivega dobička za poslovno leto, z uporabo davčnih stopenj, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja, in morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja in zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, ki jo bo po pričakovanjih treba plačati ob odpravi začasnih razlik, na podlagi zakonov, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče

uvajaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom. Odložene terjatve iz naslova davčnih izgub niso bile obračunane.

o) Poročanje po odsekih

Skupina Sava Turizem je kot odsek opredeljena v poslovni skupini Sava. Poročanje po odsekih je za dejavnost turizem predstavljeno v letnem poročilu Save, d.d. in poslovne skupine Sava.

p) Začetna uporaba novih sprememb obstoječih standardov, ki veljajo v tekočem računovodskem obdobju

V tekočem poročevalskem obdobju veljajo naslednje spremembe obstoječih standardov in nova pojasnila, ki jih je izdal Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS) in sprejela EU:

- **Spremembe MRS 7 'Izkaz denarnih tokov'** – Pobuda za razkritje, ki jih je EU sprejela 6. novembra 2017 (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2017 ali pozneje);
- **Spremembe MRS 12 'Davki iz dobička'** – Pripoznavanje odloženih terjatev za davek iz naslova nerealiziranih izgub, ki jih je EU sprejela 6. novembra 2017 (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2017 ali pozneje);
- **Spremembe različnih standardov 'Izboljšave MSRP (obdobje 2014–2016)'**, ki izhajajo iz letnega projekta za izboljšanje MSRP (MSRP 1, MSRP 12 in MRS 28), predvsem za namenom odpravljanja neskladnosti in razlage besedila – sprejeto s strani EU 8. februarja 2018 (spremembe MSRP 12 veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2017 ali pozneje).

r) Standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal OMRS in sprejela EU, vendar še niso v veljavi

Na datum odobritve teh računovodskih izkazov so bili že izdani, vendar še niso stopili v veljavo naslednji novi standardi, ki jih je izdal OMRS in sprejela EU:

- **MSRP 9 'Finančni instrumenti'**, ki ga je EU sprejela 22. novembra 2016 (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje).
Pojasnilo učinkov uporabe MSRP 9 na otvoritvene konsolidirane računovodske izkaze na dan 1. 1. 2018: rezerve, nastale zaradi vrednotenja finančnih naložb po pošteni vrednosti na dan 31. 12. 2017 znašajo bruto 68 tisoč EUR. Bruto rezerve zaradi vrednotenja finančnih naložb po pošteni vrednosti po stanju na dan 31. 12. 2017 bodo na dan 1. 1. 2018 evidentirane v zadržanem poslovnem izidu. Sam učinek uporabe MSRP 9 nima pomembnega vpliva.
- **MSRP 15 'Prihodki iz pogodb s kupci'** in spremembe MSRP 15 'Datum začetka veljavnosti MSRP 15', ki ga je EU sprejela 22. septembra 2016 (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje).
Pojasnilo učinkov uporabe MSRP 15 na otvoritvene konsolidirane računovodske izkaze na dan 1. 1. 2018: sprememba pri oslabitvah terjatev ob njenem nastanku zaradi pričakovanih izgub nima vpliva na otvoritve konsolidirane računovodske izkaze. Skupina Sava Turizem ima že sedaj presežek iz naslova popravkov vrednosti terjatev. Delež popravka terjatev od celotnih je na dan 31. 12. 2017 znašal 17,1 %. Delež dejanskih izgub za preteklo petletno obdobje znaša 6,3 %. Sam učinek uporabe MSRP 15 nima pomembnega vpliva.

- **Spremembe MSRP 15 'Prihodki iz pogodb s kupci'** – Pojasnila k MSRP 15 Prihodki iz pogodb s kupci, ki jih je EU sprejela 31. oktobra 2017 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje).
- **MSRP 16 'Najemi'**, ki ga je EU sprejela 31. oktobra 2017 (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali kasneje).
- **Spremembe MSRP 4 'Zavarovalne pogodbe'** – Uporaba MSRP 9 Finančni instrumenti skupaj z MSRP 4 Zavarovalne pogodbe, ki jih je EU sprejela 3. novembra 2017 (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje oz. ob prvi uporabi MSRP 9 *Finančni instrumenti*).
- **Spremembe različnih standardov 'Izboljšave MSRP (obdobje 2014–2016)'**, ki izhajajo iz letnega projekta za izboljšanje MSRP (MSRP 1, MSRP 12 in MRS 28), predvsem za namenom odpravljanja neskladnosti in razlage besedila – sprejeto s strani EU 8. februarja 2018 (spremembe MSRP 1 in MRS 28 veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje).

s) *Novi standardi in spremembe obstoječih standardov, ki jih je izdal OMRS, vendar jih EU še ni sprejela*

Trenutno se MSRP, kot jih je sprejela EU, bistveno ne razlikujejo od predpisov, ki jih je sprejel Odbor za mednarodne računovodske standarde (OMRS), z izjemo naslednjih novih standardov, sprememb obstoječih standardov in novih pojasnil, ki na dan odobritve računovodskih izkazov niso bili potrjeni za uporabo v EU:

- **MSRP 14 'Zakonsko predpisani odlog plačila računov'** (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2016 ali pozneje) – Evropska komisija je sklenila, da ne bo pričela postopka potrjevanja tega vmesnega standarda ter da bo počakala na izdajo njegove končne verzije;
- **MSRP 17 'Zavarovalne pogodbe'** (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2021 ali pozneje);
- **Spremembe MSRP 2 'Plačilo na podlagi delnic'** – Razvrščanje in merjenje plačilnih transakcij na podlagi delnic (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2018 ali pozneje);
- **Spremembe MSRP 9 'Finančni instrumenti'** – Elementi predplačila z negativnim nadomestilom (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje);
- **Spremembe MSRP 10 'Konsolidirani računovodski izkazi' in MRS 28 'Naložbe v pridružena podjetja in skupne podvige'** – Prodaja ali prispevanje sredstev med vlagateljem in njegovim pridruženim podjetjem oz. skupnim podvigom ter nadaljnje spremembe (datum pričetka veljavnosti odložen za nedoločen čas do zaključka raziskovalnega projekta v zvezi s kapitalsko metodo);
- **Spremembe MRS 19 "Zasluzki zaposlenih"** – Načrtovanje sprememb, omejitev in poravnjav (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019);
- **Spremembe MRS 28 'Naložbe v pridružena podjetja in skupne podvige'** – Dolgoročni deleži v pridruženih podjetjih in skupnih podvigih (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje);
- **Spremembe MRS 40 'Naložbene nepremičnine'** – Prenos naložbenih nepremičnin (veljajo za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2018 ali pozneje),
- **Spremembe različnih standardov 'Izboljšave MSRP (obdobje 2015–2017)'**, ki izhajajo iz letnega projekta za izboljšanje MSRP (MSRP 3, MSRP 11, MRS 12 in MRS 23), predvsem z namenom odpravljanja neskladnosti in razlage besedila (veljajo za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje);

- **OPMSRP 22 'Transakcije in predplačilo nadomestila v tuji valuti'** (velja za letna obdobja, ki se pričnejo 1. januarja 2018 ali pozneje);
- **OPMSRP 23 'Negotovost pri obravnavi davka iz dobička'** (velja za letna obdobja, ki se začnejo 1. januarja 2019 ali pozneje).

Skupina Sava Turizem predvideva, da uvedba teh novih standardov in sprememb, obstoječih v obdobju začetne uporabe, ne bo imela pomembnega vpliva na njene računovodske izkaze.

Obračunavanje varovanja pred tveganjem v zvezi s portfeljem finančnih sredstev in obveznosti, katerega načel EU ni sprejela, ostaja še naprej neregulirano.

5.3.3 Določanje poštene vrednosti

Glede na računovodske usmeritve skupine in razčlenitve je potrebna določitev poštene vrednosti tako finančnih kot tudi nefinančnih sredstev in obveznosti. Poštene vrednosti posameznih skupin sredstev za potrebe merjenja oziroma poročanja je skupina določila po metodah, ki so opisane v nadaljevanju. Kjer so potrebna dodatna pojasnila v zvezi s predpostavkami za določitev poštenih vrednosti, so ta navedena v razčlenitvah k posameznim postavkam sredstev oziroma obveznosti skupine.

Opredmetena osnovna sredstva

Poštena vrednost opredmetenih osnovnih sredstev iz poslovnih združitvev je njihova tržna vrednost. Tržna vrednost nepremičnin je enaka ocenjeni vrednosti, po kateri bi se lahko nepremičnina na dan cenitve in po ustreznem trženju izmenjala v preišljenem poslu med voljnim prodajalcem in voljnim kupcem, pri čemer so stranke dobro obveščene in ravnajo razumno, neprisiljeno in neodvisno (*arm's length transaction*). Tržna vrednost naprav, opreme in inventarja temelji na ponujeni tržni ceni podobnih predmetov.

Neopredmetena sredstva

Poštena vrednost patentov in blagovnih znamk, pridobljenih pri poslovnih združitvah, temelji na ocenjeni diskontirani bodoči vrednosti licenčin, katerih plačilo zaradi lastništva patenta oziroma blagovne znamke ne bo potrebno. Poštena vrednost odnosov s strankami, pridobljenih v poslovni združitvi, se določi na podlagi posebne metode (oz. multi-period excess earnings method), obravnavano sredstvo pa se ovrednoti po odštetju poštenega donosa vseh sredstev, ki so del ustvarjanja denarnih tokov.

Poštena vrednost preostalih neopredmetenih sredstev temelji na metodi diskontiranih denarnih tokov, za katere se pričakuje, da bodo izhajali iz uporabe in morebitne prodaje sredstev.

Naložbene nepremičnine

Poštena vrednost temelji na tržni vrednosti, ki je enaka ocenjeni vrednosti, po kateri bi se lahko nepremičnina na dan cenitve in po ustreznem trženju izmenjala v preišljenem poslu med voljnim prodajalcem in voljnim kupcem, pri čemer so stranke dobro obveščene in ravnajo razumno, neprisiljeno in neodvisno (*arm's length transaction*).

Če ni mogoče določiti trenutnih cen na aktivnem trgu, se vrednost naložbene nepremičnine oceni s pomočjo skupne vrednosti pričakovanih denarnih tokov iz oddajanja nepremičnine v najem. Donos, ki

odseva posebna tveganja, je vključen v izračun vrednosti nepremičnine na osnovi diskontiranih neto denarnih tokov na letni ravni.

Kjer je primerno, je pri vrednotenju treba upoštevati tudi tip najemnikov, ki so trenutno nastanjeni v naložbeni nepremičnini oziroma so nosilci obveznosti po najemni pogodbi, ali pa bi v primeru oddaje v najem te nepremičnine najverjetneje postali njeni najemniki, in splošno sliko njihove kreditne sposobnosti, nadalje razporeditev obveznosti za vzdrževanje in zavarovanje nepremičnine med skupino in najemnikom ter preostalo življenjsko dobo naložbene nepremičnine. Ko se ob pregledu ali obnovi najemne pogodbe pričakuje, da bo prišlo do naknadnih povečanj najemnine zaradi vrnitve v prvotno stanje, šteje, da so bila vsa obvestila in po potrebi tudi povratna obvestila posredovana v veljavni obliki in pravočasno.

Zaloge

Poštena vrednost zalog v poslovnih združitvah se določi na podlagi njihove pričakovane prodajne vrednosti pri rednem poslovanju, zmanjšane za ocenjene stroške dokončanja in prodaje ter primeren pribitek glede na količino dela, vloženega v dokončanje posla in prodajo zalog.

Naložbe v lastniške in dolžniške vrednostne papirje

Poštena vrednost za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev, ki kotirajo na borzi, je enaka objavljenemu enotnemu tečaju teh delnic na dan bilance stanja. Poštena vrednost delnic in deležev, ki ne kotirajo, se oceni z eno od metod preverjanja po MSRP 13.

Poslovne in druge terjatve

Poštena vrednost poslovnih in drugih terjatev, razen nedokončanih gradbenih del, katerih zapadlost je daljša od enega leta, se izračuna kot sedanja vrednost prihodnjih denarnih tokov, diskontiranih po tržni obrestni meri na datum poročanja.

Neizpeljane finančne obveznosti

Poštena vrednost se za potrebe poročanja izračuna na podlagi sedanje vrednosti bodočih izplačil glavnice in obresti, diskontirani po tržni obrestni meri na datum poročanja. Pri finančnih najemih se tržna obrestna mera določi s primerjavo s podobnimi najemnimi pogodbami.

Sestavitev izkaza denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen z upoštevanjem podatkov iz izkaza poslovnega izida za obdobje januar–december 2017 (za preteklo obdobje januar–december 2016), podatkov iz bilance stanja na dan 31. 12. 2017 in 31. 12. 2016 (za preteklo obdobje 31. 12. 2016 in 31. 12. 2015) ter drugih potrebnih podatkov. V izkazu denarnih tokov so izključene pomembnejše vrednosti, ki niso povezane s prejemki in izdatki.

5.3.4 Obvladovanje finančnih tveganj

V nadaljevanju pojasnjujemo, kako je Skupina Sava Turizem izpostavljena različnim vrstam finančnih tveganj in kakšni so njeni cilji, politika in procesi za merjenje in obvladovanje te izpostavljenosti.

Večinski lastnik družbe Sava Turizem d.d. je Sava, d.d., za katero se je postopek prisilne poravnave končal z izdajo Sklepa o potrditvi prisilne poravnave z dne 26. 10. 2016, ki je postal pravno močan dne

12. 11. 2016. S tem dnem je postala prisilna poravnava pravnomočno potrjena in od tega dne začnejo teči roki za poravnavo obveznosti skladno s sklepom o potrditvi prisilne poravnave.

5.3.4.1 Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje, da stranka, vključena v pogodbo o finančnem instrumentu, ne bo izpolnila obveznosti in bo družbi povzročila finančno izgubo. Kreditno tveganje je neposredno povezano s komercialnim tveganjem in pomeni nevarnost, da bodo terjatve do kupcev in drugih poslovnih partnerjev poplačane s časovnim zamikom ali pa sploh ne.

Izpostavljenost tej vrsti tveganja se poveča v zaostrenih gospodarskih razmerah. Posebno pozornost posvečamo spremljanju plačilne sposobnosti kupcev in si pri zmanjševanju izpostavljenosti temu tveganju pomagamo z bonitetnim sistemom ocene kupcev, poslovanjem na podlagi predplačil, nadzorom slabih plačnikov, sprotno izterjavo, vlaganjem izvršb, kompenzacijami ter izterjavo prek specializirane agencije za izterjavo dolga tujih kupcev.

5.3.4.2 Plačilnosposobnostno tveganje

Plačilnosposobnostno tveganje je tveganje, da bo podjetje naletelo na težave pri zbiranju finančnih sredstev za izpolnitev finančnih obveznosti. V Skupini Sava Turizem sta vzpostavljeni enotna finančna politika in centralizirana kreditna politika.

Finančna zadolženost skupine na dan 31. 12. 2017 znaša 27,3 % bilančne vsote in je v primerjavi s povprečjem panoge nizka. Skupina razpolaga s sredstvi, ki skoraj za trikrat presegajo posojila. Vse navedeno zagotavlja primerno osnovo za zavarovanje dolgoročnih posojil in njihovo normalno odplačevanje.

Skupina Sava Turizem je zaradi zagotovitve virov ustrezne ročnosti, ugodnejših cenovnih pogojev ter zagotovitve dodatnih virov za intenzivnejšo investicijsko dejavnost pristopila k refinanciranju obstoječih posojil in pričela nadgradnjo strateško pomembnih produktov na največjih destinacijah.

Maja 2017 je bilo izvedeno refinanciranje obstoječih posojil pri Abanki d.d., Gorenjski banki d.d. in Sberbank d.d. Kredit je bil najet v višini 56.560 tisoč EUR s črpanjem v dveh tranšah. Tranša A predstavlja del posojila, ki je namenjen poplačilu obstoječih kreditov bank in skladov v višini 45.560 tisoč EUR in ga je družba črpala v mesecu maju 2017, tranša B pa predstavlja del kredita v višini 11.000 tisoč EUR, ki je namenjen financiranju investicij. V letu 2017 je družba Sava Turizem črpala 2.000 tisoč EUR odobrenih kreditnih sredstev, namenjenih za investicijsko dejavnost, medtem ko bo preostalih 9.000 tisoč EUR črpala v letu 2018 sukcesivno, glede na dinamiko izvedenih investicijskih del. Doba odplačila kreditov je 12 let, obrestna mera pa 6-mesečni EURIBOR + 2,5 %. Dogovorjeno je odplačilo glavnice po naslednji dinamiki: v prvih štirih letih se odplačuje po 6 %, v petem letu 7 %, v šestem 7,5 %, v sedmem 9 %, v osmem 10 %, v devetem, desetem in enajstem letu 10,5 %, v dvanajstem letu pa 11 %. Glavnice se odplačujejo mesečno od julija do decembra, obresti pa se odplačujejo mesečno. Z doseženim dogovorom je izvedena uskladitev ročnostne strukture bilance stanja, kar omogoča uresničitev načrtanih ciljev družbe in prispeva k izboljšanju kazalnikov likvidnosti in plačilne sposobnosti družbe. Stopnja dolgoročnosti financiranja znaša 89,9 %, stopnja pokritosti

dolgoročnih naložb z dolgoročnimi viri pa je 95,6-odstotna, kar pomeni, da so dolgoročne naložbe družbe skoraj v celoti financirane z dolgoročnimi viri.

5.3.4.3 Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je tveganje, da bo vrednost finančnega instrumenta nihala zaradi spremembe tržnih obrestnih mer. Na ravni poslovne skupine Sava je opredeljen enoten nastop vseh družb pri bankah. V kreditni pogodbi, sklenjeni z bankami v maju 2017, je dogovorjena obrestna mera šestmesečni EURIBOR + 2,5-odstotna marža. Obrestna mera EURIBOR je v letu 2017 dosegala negativne vrednosti, v letu 2018 se ne pričakuje bistvena rast. Obrestno tveganje posredno zmanjšujemo s stalnim izboljševanjem upravljanja obratnih sredstev in posledično z zmanjševanjem potrebe po dodatnih virih oziroma z zniževanjem zadolženosti. Družba v preteklem letu ni imela sklenjenih instrumentov za zaščito obrestnega tveganja.

5.3.4.4 Valutno tveganje

Valutno tveganje je tveganje, da bo vrednost finančnih instrumentov nihala zaradi spremembe tečajev tujih valut. Skupina Sava Turizem posluje na evrskem območju, zaradi česar je izpostavljenost valutnemu tveganju nizka.

5.3.4.5 Garancije in poroštva

Družbe Skupine Sava Turizem na dan 31. 12. 2017, kot je opredeljeno v poglavju 5.3.5.31 Pogojne obveznosti.

5.3.4.6 Upravljanje kapitala

Sava Turizem d.d. nima programa podeljevanja delniških opcij zaposlenim. Regulatorni organi nimajo nikakršnih kapitalskih zahtev do matične družbe ali do odvisnih družb Skupine Sava Turizem.

Tabela 10: Razmerje med obveznostmi in prilagojenim kapitalom za Skupino Sava Turizem je naslednje:

	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
	v 000 EUR		
1. Skupni dolgovi	69.777	73.552	70.768
2. Zmanjšanje za denar in denarne ustreznike	5.642	8.387	275
3. Neto obveznosti (1.-2.)	64.135	65.165	70.493
4. Skupni kapital	101.014	96.966	97.450
5. Zmanjšanje / povečanje za zneske, nabrane v kapitalu v zvezi z elementi varovanja denarnega toka pred tveganjem	0	0	0
6. Prilagojeni znesek kapitala (4.+5.)	101.014	96.966	97.450
7. Kazalnik razmerja med dolgovi in prilagojenim kapitalom na dan 31.12. (3./6.)	0,63	0,67	0,72

5.3.5 Razkritja k računovodskim izkazom Skupine Sava Turizem, sestavljenimi v skladu z Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela EU

5.3.5.1 Nepremičnine, naprave in oprema

Tabela 11: Preglednica gibanja nepremičnin, naprav in opreme za leto 2017

v 000 EUR

	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Sredstva v pripravi	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	Skupaj
NABAVNA VREDNOST							
Stanje 01.01.2017	18.971	239.394	42.986	4.612	980	0	306.942
Nabava	221	1.072	1.219	843	9.873	0	13.229
Povečanje avansov	0	0	0	0	0	14	14
Aktiviranja	0	8.461	1.563	77	-10.101	0	0
Zmanjšanje zaradi odprodaje	-57	-184	-420	-4	0	0	-664
Odpisi	0	0	-1.461	-490	0	0	-1.951
Oslabitev	0	-1.573	-98	-15	0	0	-1.685
Stanje 31.12.2017	19.135	247.171	43.790	5.023	752	14	315.885
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 01.01.2017	0	-116.370	-37.182	-3.467	0	0	-157.019
Zmanjšanje zaradi odprodaje	0	100	350	3	0	0	453
Odpisi	0	0	1.442	480	0	0	1.922
Oslabitev	0	779	52	7	0	0	837
Amortizacija	0	-4.898	-1.698	-407	0	0	-7.002
Stanje 31.12.2017	0	-120.388	-37.036	-3.384	0	0	-160.808
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 01.01.2017	18.971	123.025	5.804	1.144	980	0	149.923
Stanje 31.12.2017	19.135	126.783	6.754	1.639	752	14	155.077

Oprema s knjigovodsko vrednostjo 181 tisoč EUR je v finančnem najemu. Stanje obveznosti iz finančnega najema znaša 139 tisoč EUR.

Konec leta 2017 je družba Sava Turizem d.d. slabila vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev, ki so na destinaciji Terme Lendava, v skupni višini 373 tisoč EUR in opredmetena osnovna sredstva, ki so na destinaciji Terme Banovci, v skupni višini 474 tisoč EUR.

Za omenjeni destinaciji je cenitev za namene računovodskega poročanja na dan 31. 12. 2017 pripravil pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin. Ocenjena nadomestljiva vrednost destinacije Terme Lendava znaša 8.239 tisoč EUR in destinacije Terme Banovci 5.037 tisoč EUR. Več informacij o izvedeni slabitvi je podanih v točki 6.2.4.2.

Tabela 12: Preglednica gibanja nepremičnin, naprav in opreme za leto 2016

v 000 EUR

	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Sredstva v pripravi	Predujmi za pridobitev opredmeteni h osnovnih sredstev	Skupaj
NABAVNA VREDNOST							
Stanje 01.01.2015	18.957	236.567	42.880	4.362	1.026	49	303.841
Nabava	22	846	704	354	2.201	0	4.127
Povečanje avansov	0	0	0	0	0	-49	-49
Aktiviranja	0	1.981	177	89	-2.247	0	0
Zmanjšanje zaradi odprodaje	-8	0	-101	-1	0	0	-110
Odpisi	0	0	-675	-192	0	0	-867
Stanje 31.12.2015	18.971	239.394	42.986	4.612	980	0	306.942
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 01.01.2015	0	-111.629	-35.961	-3.348	0	0	-150.938
Zmanjšanje zaradi odprodaje	0	0	68	0	0	0	68
Odpisi	0	0	654	189	0	0	843
Amortizacija	0	-4.741	-1.943	-308	0	0	-6.993
Stanje 31.12.2015	0	-116.370	-37.182	-3.467	0	0	-157.019
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 01.01.2015	18.957	124.938	6.920	1.014	1.026	49	152.904
Stanje 31.12.2015	18.971	123.025	5.804	1.144	980	0	149.923

Oprema s knjigovodsko vrednostjo 128 tisoč EUR je bila v finančnem najemu. Stanje obveznosti iz finančnega najema je znašalo 97 tisoč EUR.

Tabela 13: Preglednica vrednosti hipotek na dan 31. 12. 2017

v 000 EUR

	Knjigovodska vrednost premoženja, ki je obremenjeno s hipotekami	Vrednost hipoteke na nepremičninah
Sava Turizem d.d.	105.860	46.474
Skupaj	105.860	46.474

Družba Sava TMC, d.o.o. je bila izbrisana iz sodnega registra zaradi pripojitve k prevzemni družbi Sava Turizem d.d. Poenostavljena pripojitev je bila izvedena na presečni bilančni datum 31. 12. 2016.

Tabela 14: Preglednica vrednosti hipotek na dan 31. 12. 2016

v 000 EUR

	Knjigovodska vrednost premoženja, ki je obremenjeno s hipotekami	Vrednost hipoteke na nepremičninah
Sava Turizem d.d.	93.636	40.421
SAVA TMC, d.o.o.	12.462	17.579
Skupaj	106.098	58.000

5.3.5.2 Neopredmetena sredstva

Tabela 15: Preglednica gibanja neopredmetenih sredstev za leti 2017 in 2016

v 000 EUR

NABAVNA VREDNOST	31.12.2017	31.12.2016
Stanje 01.01.	1.883	1.784
Povečanja, nakupi	229	108
Odpisi	-1	-8
Stanje konec obdobja	2.112	1.883
POPRAVEK VREDNOSTI		
Stanje 01.01.	-1.172	-1.124
Prenosi	0	21
Odpisi	0	8
Amortizacija	-98	-77
Stanje konec obdobja	-1.270	-1.172
NEODPISANA VREDNOST		
Stanje 01.01.	711	659
Stanje konec obdobja	842	711

Amortizacija neopredmetenih sredstev je v izkazu poslovnega izida zajeta med amortizacijo.

5.3.5.3 Naložbene nepremičnine

Tabela 16: Preglednica gibanja naložbenih nepremičnin za leto 2017

v 000 EUR

NABAVNA VREDNOST	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	Skupaj
Stanje 01.01.2017	0	4.332	4.332
Odpisi	0	0	0
Oslabitev	0	-270	-270
Stanje 31.12.2017	0	4.062	4.062
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2017	0	-2.542	-2.542
Odpisi	0	0	0
Povečanje popravka vrednosti	0	170	170
Amortizacija	0	-85	-85
Stanje 31.12.2017	0	-2.456	-2.456
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2017	0	1.790	1.790
Stanje 31.12.2017	0	1.606	1.606

Pri naložbenih nepremičninah, danih v najem, je bilo v letu 2017 ustvarjenih 114 tisoč EUR prihodkov in 215 tisoč EUR stroškov. V predhodnem letu 122 tisoč EUR prihodkov in 224 tisoč EUR stroškov.

Konec leta 2017 je družba Sava Turizem d.d. slabila vrednost najpomembnejše naložbene nepremičnine, tj. Hotela Jeruzalem (Stela) v Ljutomeru, v skupni višini 100 tisoč EUR.

Za naložbeno nepremičnino, tj. Hotela Jeruzalem (Stela) v Ljutomeru, je cenitev za namene računovodskega poročanja na dan 31. 12. 2017 pripravil pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin. Ocenjena nadomestljiva vrednost Hotela Jeruzalem (Stela) znaša 941 tisoč EUR. Več informacij o izvedeni slabitvi je podanih v točki 6.2.4.3.

Tabela 17: Preglednica gibanja naložbenih nepremičnin za leto 2016

v 000 EUR

NABAVNA VREDNOST	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	Skupaj
Stanje 01.01.2016	0	4.333	4.333
Odpisi	0	-1	-1
Stanje 31.12.2016	0	4.332	4.332
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2016	0	-2.445	-2.445
Odpisi	0	1	1
Amortizacija	0	-98	-98
Stanje 31.12.2016	0	-2.542	-2.542
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2016	0	1.888	1.888
Stanje 31.12.2016	0	1.790	1.790

Ocenjujemo, da poštena vrednost naložbenih nepremičnin na dan 31. 12. 2016 bistveno ni odstopala od knjigovodskih vrednosti.

5.3.5.4 Naložbe v pridružena podjetja

Med naložbami v pridružena podjetja je na dan 31. 12. 2017 evidentirana vrednost 30-odstotnega deleža v družbi BLS Sinergije d.o.o. v višini 4 tisoč EUR. Sprememb v primerjavi s preteklim obdobjem ni bilo.

5.3.5.5 Dolgoročni vrednostni papirji, razpoložljivi za prodajo

Vrednostni papirji, razpoložljivi za prodajo, so na dan 31. 12. 2017 vrednoteni po pošteni vrednosti, vrednost dolgoročnih vrednostnih papirjev je 126 tisoč EUR in je v primerjavi s preteklim letom višja za 25 tisoč EUR.

Tabela 18: Preglednica vrst dolgoročnih vrednostnih papirjev

v 000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
Delnice družb, ki kotirajo	126	101	105
Skupaj	126	101	105

Tabela 19: Preglednica gibanja dolgoročnih vrednostnih papirjev

v 000 EUR

	2017	2016
Stanje 1.1.	101	105
Sprememba na pošteno vrednost	23	-1
Oslabitve	2	-3
Stanje konec obdobja	126	101

5.3.5.6 Dolgoročna posojila in dolgoročne poslovne terjatve

Dolgoročno posojilo v višini 2.848 tisoč evrov, ki je bilo po določilih iz pravnomočne prisilne poravnave Save, d.d. prerazporejeno iz kratkoročno danih posojil v letu 2016, je bilo v letu 2017 oslabiljeno v višini 125 tisoč EUR. Zapade v letu 2019, zavarovane terjatve so obrestovane po 1 %, nezavarovane terjatve (660 tisoč EUR) pa niso obrestovane.

Tabela 20: Preglednica stanja dolgoročnih posojil in terjatev

v 000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016	01.01.2016
Dana dolgoročna posojila	2.722	2.848	0
Druge dolgoročne poslovne terjatve	18	18	0
SKUPAJ	2.740	2.866	0

Tabela 21: Preglednica zapadlosti dolgoročnih posojil in terjatev

	31.12.2017		31.12.2016	
	od 1 do 5 let	nad 5 let	od 1 do 5 let	nad 5 let
Dana dolgoročna posojila	2.722	0	2.848	0
Druge dolgoročne poslovne terjatve	18	0	18	0
SKUPAJ	2.740	0	2.866	0

Tabela 22: Preglednica gibanja dolgoročnih posojil in terjatev

v 000 EUR

	2017	2016
Stanje 01.01.	2.740	0
Novo oblikovana posojila	0	2.866
Zmanjšanje	0	0
Stanje konec obdobja	2.740	2.866

5.3.5.7 Odložene terjatve/obveznosti za davek

Tabela 23: Preglednica razmejenih terjatev/obveznosti za davek

v 000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
Obveznosti - prevrednotenje vrednostnih papirjev na pošteno vrednost	-1	3	363
Terjatve - rezervacije po aktuarskem izračunu	101	104	95
SKUPAJ	99	107	458

Tabela 24: Preglednica gibanja razmejenih terjatev/obveznosti za davek

v 000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016
Stanje 1.1.	107	458
Spremembe obveznosti za odložene davke - preko izkaza poslovnega izida	-13	-360
Sprememba terjatev za rezervacije za odpravnine	-13	0
Dokončna odprava terjatev - preko izkaza poslovnega izida	0	360
Spremembe obveznosti za odložene davke - v drugem v seobsegajočem donosu	5	9
Druge spremembe pri obveznostih	10	9
Stanje konec obdobja	99	107

Odložene terjatve za davek iz naslova davčne izgube niso obračunane. Višina neobračunanih odloženih terjatev za davek iz naslova davčnih izgub družb Skupine Sava Turizem z uporabo 19-odstotne davčne stopnje na dan 31. 12. 2017 znaša 4.220 tisoč EUR, na dan 31. 12. 2016 je znašala 4.834 tisoč EUR

5.3.5.8 Sredstva za prodajo

Sredstva za prodajo v višini 64 tisoč EUR se v celoti nanašajo na finančno naložbo v delnice Gorenjske banke d.d. Sprememb v primerjavi z enakim preteklim obdobjem ni bilo.

Knjigovodska vrednost ene delnice Gorenjske banke d.d. znaša 122,87 EUR. Pojasnilo o poteku prodaje delnic je podano v poglavju Potek finančnega prestrukturiranja nadrejene družbe Sava, d.d. v letu 2017.

5.3.5.9 Zaloge

Tabela 25: Preglednica vrst zalog

v 000 EUR

	Bruto vrednost 31.12.2017	Odpisi v letu 2017	Neto vrednost 31.12.2017	Neto vrednost 31.12.2016	Neto vrednost 1.1.2016
Material	568	0	568	599	585
Gotovi proizvodi	0	0	0	0	0
Trgovsko blago	83	0	83	62	73
Skupaj	651	0	651	662	658

5.3.5.10 Kratkoročne poslovne in druge terjatve

Tabela 26: Preglednica vrst kratkoročnih poslovnih in drugih terjatev

v 000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
Terjatve do kupcev	2.407	2.443	1.982
Prehodno nezaračunane terjatve	722	868	937
Dani predujmi	0	37	35
Terjatve za DDV in druge davke	662	359	353
Ostale terjatve	48	197	149
Skupaj	3.840	3.904	3.455

5.3.5.11 Kratkoročno dana posojila

Kratkoročno dana posojilo predstavljajo depoziti pri bankah v višini 99 tisoč EUR. Obrestna mera znaša 0,01 % letno.

Tabela 27: Preglednica kratkoročno danih posojil

	v 000 EUR		
	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
Kratkoročno dana posojila	99	2.000	7.747
Skupaj	99	2.000	7.747

5.3.5.12 Denar in denarni ustrezniki

Tabela 28: Preglednica denar in denarni ustrezniki

	v 000 EUR		
	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
Denarna sredstva v blagajni in na računih	5.642	8.387	275
Skupaj	5.642	8.387	275

Denarna sredstva v višini 5.642 tisoč EUR so sredstva na poslovnih računih in v blagajni.

5.3.5.13 Lastniški kapital in rezerve

Kapital Skupine Sava Turizem

Vrednost kapitala Skupine Sava Turizem na dan 31. 12. 2017 znaša 101.014 tisoč EUR, na dan 31. 12. 2016 je znašala 96.966 tisoč EUR. V primerjavi z enakim obdobjem predhodnega leta je višji za 4.048 tisoč EUR.

Osnovni kapital

Osnovni kapital družbe Sava Turizem d.d. in Skupine Sava Turizem znaša 39.685 tisoč EUR, na dan 31. 12. 2016 in na dan 1. 1. 2016 pa 39.685 tisoč EUR. Družba Sava Turizem d.d. nima lastnih delnic.

Tabela 29: Preglednica sestave rezerv

	v 000 EUR		
	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
Druge kapitalske rezerve	52.326	52.326	52.326
Zakonske rezerve	644	377	181
Rezerve	52.969	52.702	52.506

Tabela 30: Preglednica sestave rezerv za pošteno vrednost

	v 000 EUR		
	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
- postavk, ki ne bodo preračunane v poslovni izid	254	386	486
- od vrednostnih papirjev razpoložljivih za prodajo	68	11	10
Rezerve na pošteno vrednost	322	397	496

Tabela 31: Preglednica gibanja zadržanega čistega dobička, ki pripada lastnikom obvladujočega podjetja

	v 000 EUR		
	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
Preneseni dobiček preteklih let	4.149	4.739	2.886
Čisti izd poslovenega leta	5.353	277	2.010
Izplačilo dividend	-1.191	0	0
Razporeditev na zakonske rezerve	-267	-196	-157
Druge spremembe*	-39	-672	0
Zadržani čisti dobiček	8.005	4.149	4.739

* Sava Turizem d.d. – stroški naknadno obračunanega poročila davka na dodano vrednost iz naslova prodaje zemljišč družbe Sava TMC, d.o.o. so bili pokriti iz prenesenih dobičkov preteklih let.

Izplačilo dobička je mogoče le v okviru, ugotovljenem v skladu s slovensko zakonodajo. Ta predpisuje, da matična družba deli bilančni dobiček, ki se ugotovi na podlagi posamičnih računovodskih izkazov, sestavljenih v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi. Bilančni dobiček družbe Sava Turizem d.d. je nižji od zadržanega dobička Skupine Sava Turizem.

	v 000 EUR	
	2017	2016
Zadržani dobiček poslovnega leta za Skupino Sava Turizem po MRSP, kot jih je sprejela EU	8.005	4.149
Bilančni dobiček družbe Sava Turizem d.d., za poslovno leto po SRS	7.910	6.494
Razlika, ki je ni mogoče razdeliti	95	-

Delež, kapital in dobiček lastnikov neobvladujočih deležev

Kapital lastnikov neobvladujočih deležev se na dan 31. 12. 2017 glede na konec predhodnega leta ni pomembno spremenil.

Tabela 32: Preglednica družb z neobvladujočimi deleži

	v 000 EUR					
	Neobvladujoči delež		Kapital, ki pripada neobvladujočemu deležu		Dobiček, ki pripada neobvladujočemu deležu	
	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2017	31.12.2016
Sava Zdravstvo d.o.o.	0,00%	0,00%	0	0	0	0
Cardial d.o.o.	15,00%	15,00%	31	31	1	7
Zavod SEIC	7,50%	7,50%	2	1	0	0
Skupaj			33	32	1	7

5.3.5.14 Dolgoročne rezervacije

Tabela 33: Preglednica gibanja dolgoročnih rezervacij za leto 2017

	v 000 EUR					
	Stanje 01.01.2017	Oblikovanje	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2017	
Rezervacije za odpravnine in podobne obveznosti	1.332	224	-100	-50	1.406	
Rezervacije za tožbe in druge zahtevke	72	0	0	0	72	
Drugo	40	0	0	0	40	
SKUPAJ	1.444	224	-100	-50	1.518	

Vračunane dolgoročne obveznosti do delavcev predstavljajo obveznosti za odpravnine ob odhodu v pokoj in za jubilejne nagrade. V družbi Sava Turizem d.d. je bil izdelan aktuarski obračun ob upoštevanju naslednjih predpostavk: odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade so upošteevane v skladu z določili v kolektivnih in individualnih pogodbah, predvidena je 2,5-odstotna letna rast plač v podjetju ter zneskov odpravnin in jubilejnih nagrad, upoštevana je fluktuacija zaposlenih, izbrana

diskontna obrestna mera pa znaša 2,25 % letno in predstavlja skoraj dveletno povprečje obrestnih mer za dolgoročne obveznice Republike Slovenije.

Rezervacije za tožbe in druge zahtevke so oblikovane na podlagi posveta z odvetniki, ki so izdelali ocene izida vloženih tožb in drugih zahtevkov.

Tabela 34: Preglednica gibanja dolgoročnih rezervacij za leto 2016

	Stanje 01.01.2016	Oblikovanje	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2016
Rezervacije za odpravnine in podobne obveznosti	1.120	237	-1	-23	1.332
Rezervacije za tožbe in druge zahtevke	72	0	0	0	72
Drugo	40	0	0	0	40
SKUPAJ	1.232	237	-1	-23	1.444

5.3.5.15 Razmejene državne podpore

Tabela 35: Preglednica gibanja razmejenih državnih podpor za leto 2017

	Stanje 01.01.2017	Povečanja	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2017
Sredstva evropskih in drugih skladov	8.075	68	0	-465	7.678
SKUPAJ	8.075	68	0	-465	7.678

Prejeta sredstva evropskih in državnih strukturnih skladov so v družbah dejavnosti Turizem uporabljena za prenovo Hotela Radin in Hotela Terapija v Radencih, za izgradnjo Grand Hotela Primus na Ptuj, za izgradnjo apartmajskega naselja v Termah Lendava, za izgradnjo Hotela Livada Prestige, za prenovo zdravstvenega objekta Thermalium v Moravcih, za prenovo Hotela Savica na Bledu ter za nakup programa za zdravstvo in obnovo CO₂ kopeli v Radencih.

Tabela 36: Preglednica gibanja razmejenih državnih podpor za leto 2016

	Stanje 01.01.2016	Povečanja	Odprava	Poraba	Stanje 31.12.2016
Sredstva evropskih in drugih skladov	8.308	182	0	-415	8.075
SKUPAJ	8.308	182	0	-415	8.075

5.3.5.16 Prejeta dolgoročna posojila in kratkoročne finančne obveznosti

To pojasnilo podaja informacije o pogojih, ki veljajo za prejeta posojila. Več informacij o izpostavljenosti družbe obrestnemu tveganju je podanih v točki 5.5.29 – Finančni inštrumenti.

Tabela 37: Preglednica finančnih obveznosti Skupine Sava Turizem

v 000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
DOLGOROČNA POSOJILA			
Posojila pri bankah v državi	41.073	35.450	42.468
Posojila pri bankah skupaj	41.073	35.450	42.468
Posojila pri drugih	1.717	2.853	3.359
Skupaj dolgoročna posojila	42.790	38.303	45.827
KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI			
Kratkoročni del dolgoročnih posojil bank	3.394	3.361	3.019
Kratkoročna posojila domačih bank	0	9.575	675
Kratkoročna posojila pri bankah skupaj	3.394	12.936	3.694
Kratkoročna posojila drugih	430	510	472
Skupaj kratkoročne finančne obveznosti	3.823	13.446	4.166
Prejeta posojila in druge finančne obveznosti skupaj	46.613	51.748	49.994

Tabela 38: Posojilni pogoji

31.12.2017	Obrestna mera (v % p.a.)	Zapadlost zadnjega obroka	Način zavarovanja
Posojila, terjatve iz obveznic in druge finančne obveznosti	3M EURIBOR + 0,35 3M EURIBOR + 0,50 3M EURIBOR + 3,00 3M EURIBOR + 3,75 6M EURIBOR + 2,50 6,30	2018 - 2028	hipoteke na nepremičninah, menice, bančna garancija.

Tabela 39: Preglednica zapadlosti dolgoročnih posojil

v 000 EUR

	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
med 1 in 2 letoma	7.585	34.730	13.228
med 2 in 5 leti	14.003	3.026	30.676
nad 5 let	21.202	547	1.922
Skupaj	42.790	38.303	45.827

Tabela 40: Preglednica delitve posojil glede na fiksno in variabilno obrestno mero

v 000 EUR

	Fiksna obrestna mera	Variabilna obrestna mera	Skupaj
dolgoročna posojila	0	42.790	42.790
kratkoročna posojila	1	3.822	3.823
Skupaj	1	46.612	46.613

Zavarovanje posojil

Prejeta posojila družb Skupine Sava Turizem so v pretežni meri zavarovana s hipotekami na nepremičnine družb skupine. Razkritje o zavarovanju prejetih posojil Skupine Sava Turizem z vpisom hipotek na nepremičnine je podano v točki 5.3.4.1.

5.3.5.17 Dolgoročne poslovne obveznosti

Dolgoročne poslovne obveznosti v višini 458 tisoč EUR so nastale na osnovi ureditve ročnosti kratkoročne poslovne obveznosti do Save, d.d. Obveznost v plačilo zapade v letu 2019 in je obrestovana po obrestni meri 0,40 % p. a. Sprememb v primerjavi z enakim preteklim obdobjem ni bilo.

5.3.5.18 Kratkoročne poslovne obveznosti

Obveznosti za obresti od prejetih posojil so vključene med druge poslovne obveznosti.

Tabela 41: Preglednica kratkoročnih poslovnih obveznosti

	v 000 EUR		
	31.12.2017	31.12.2016	1.1.2016
Obveznosti do dobaviteljev	5.973	5.102	5.873
Obveznosti za prejete avanse	830	660	516
DDV in drugi davki	615	1.265	669
Obveznosti do zaposlenih	1.642	1.574	1.523
Druge poslovne obveznosti	145	197	316
Skupaj	9.205	8.797	8.898

5.3.5.19 Kratkoročne rezervacije

Kratkoročne rezervacije v višini 4.306 tisoč EUR na dan 31. 12. 2016 v višini 3.030 tisoč EUR predstavljajo kratkoročno vračunane stroške oz. odhodke v višini 603 tisoč EUR, vkalkulirane rezervacije za lojalnostni program v višini 608 tisoč EUR, obračunane stroške dela v skupni višini 2.272 tisoč EUR za neizkoriščen dopust, neplačane opravljene ure, rezervacije in izplačilo nagrad v letu 2018 za dosežke v letu 2017, kratkoročno nezaračunane prihodke od prodaje darilnih bonov v višini 806 tisoč EUR, kratkoročno razmejene prihodke iz naslova vnaprej plačanih pavšalov in stojnin za leto 2017 v višini 1 tisoč EUR, unovčenja garancij v višini 14 tisoč EUR.

5.3.5.20 Prihodki od prodaje

Tabela 42: Preglednica prihodkov od prodaje

	v 000 EUR	
	2017	2016
Prihodki od najemnin	916	819
Prihodki od prodaje ostalih storitev	71.673	67.248
Prihodki od prodaje trgovskega blaga	812	850
Skupaj	73.400	68.917

Podatki o prodajnih prihodkih po regijah

Vsi prodajni prihodki so bili doseženi v Sloveniji. Prodaja največjemu kupcu Skupine Sava Turizem, ki je kupec družbe Sava Turizem d.d., je v letu 2017 znašala 2.433 tisoč EUR, v enakem preteklem obdobju pa 2.340 tisoč EUR.

5.3.5.21 Drugi poslovni prihodki

Tabela 43: Preglednica drugih poslovnih prihodkov

	v 000 EUR	
	2017	2016
Odprava neporabljenih rezervacij	100	1
Prihodki od državnih podpor in spodbud	644	616
Dobički od prodaje nepremičnin, naprav in opreme	414	24
Dobički od prodaje naložbenih nepremičnin	0	22
Ostali poslovni prihodki	279	535
Skupaj	1.437	1.199

5.3.5.22 Stroški po funkcionalnih skupinah ter stroški blaga, materiala in storitev po vrstah stroškov

Tabela 44: Preglednica stroškov po funkcionalnih skupinah

	v 000 EUR	
	2017	2016
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov in storitev	49.933	48.570
Stroški prodajanja	4.784	4.984
Stroški splošnih dejavnosti	12.612	9.116
SKUPAJ	67.329	62.669

Tabela 45: Preglednica stroškov blaga, materiala in storitev po vrstah stroškov

	v 000 EUR	
	2017	2016
Nabavna vrednost prodanega blaga	246	280
Stroški materiala	13.736	13.332
Stroški transportnih storitev	505	519
Stroški storitev vzdrževanja	1.403	1.115
Stroški najemnin	642	590
Nadomestila stroškov delavcev	164	168
Stroški plačilnega prometa, bančnih storitev in zavarovalnih premij	927	743
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	1.614	1.385
Stroški sejmov, reklame in reprezentance	1.929	1.945
Stroški drugih storitev	12.404	11.271
SKUPAJ	33.571	31.349

Drugi stroški storitev so stroški čiščenja prostorov, najema prostorov, prodajne provizije, študentskega dela, komunalnih storitev, stroški pranja, stroški glasbe, stroški prireditev idr.

5.3.5.23 Stroški dela

Tabela 46: Preglednica stroškov dela

	v 000 EUR	
	2017	2016
Plače in nadomestila zaposlenim	16.059	15.713
Stroški socialnih zavarovanj	2.601	2.548
Drugi stroški dela	4.590	3.867
Skupaj	23.251	22.128

Drugi stroški dela vsebujejo izplačan regres zaposlenim ter izplačana druga nadomestila v skladu s kolektivno pogodbo (prehrana in prevoz na delo).

V letu 2017 je bilo povprečno zaposlenih 808 sodelavcev iz ur, v predhodnem letu 814 sodelavcev.

5.3.5.24 Odpisi vrednosti

Tabela 47: Preglednica odpisov vrednosti

	v 000 EUR	
	2017	2016
Nepremičnine, naprave in oprema - oslabitev	848	0
Nepremičnine, naprave in oprema - odpisi	29	24
Nepremičnine, naprave in oprema - izguba pri prodaji	53	4
Neopredmetena osnovna sredstva - odpisi	1	0
Naložbene nepremičnine - oslabitev	100	0
Terjatve	66	364
Skupaj	1.096	393

V letu 2017 je bila v Skupini Sava Turizem preko izkaza poslovnega izida izvedena oslabitev terjatev v višini 66 tisoč EUR, slabitev nepremičnin, naprav in opreme v višini 848 tisoč EUR in slabitev naložbenih nepremičnin v višini 100 tisoč EUR.

5.3.5.25 Drugi odhodki poslovanja

Tabela 48: Preglednica drugih odhodkov poslovanja

	v 000 EUR	
	2017	2016
Oblikovanje dolgoročnih rezervacij	224	237
Drugi poslovni odhodki	2.004	1.396
Skupaj	2.228	1.633

Drugi poslovni odhodki se v pretežni meri nanašajo na nadomestila za uporabo stavbnih zemljišč, nadomestila za pridobivanje raznih dovoljenj ter plačila vodnih prispevkov in koncesij za vodo.

Tabela 49: Drugi podatki o stroških

	v 000 EUR	
	2017	2016
Stroški raziskav in razvoja	0	0
Neposredni poslovni stroški naložbenih nepremičnin	215	224
- tisti, ki prinašajo najemnine	215	224
- tisti, ki ne prinašajo prihodkov	0	0

5.3.5.26 Neto prihodki/odhodki financiranja

Prisilna poravnava obvladujoče družbe poslovne skupine Sava, Save, d.d. je dne 12. 11. 2016 postala pravnomočna. V letu 2017 so bile oblikovane slabitve dolgoročnih terjatev do Save, d.d. v višini 125 tisoč evrov.

Tabela 50: Preglednica sestave finančnih prihodkov in finančnih odhodkov

v 000 EUR

	2017	2016
Prihodki od dividend in deležev v dobičku	11	11
Prihodki od obresti	27	9
Drugo	11	5
Finančni prihodki	49	25
Odhodki za obresti	-1.556	-2.283
Oslabitev vrednosti terjatev do drugih	0	-3
Drugo	-159	-4.125
Finančni odhodki	-1.716	-6.410
Neto prihodki / odhodki	-1.667	-6.386

5.3.5.27 Neto odhodki od pridruženih podjetij

V letih 2017 in 2016 ni bilo finančnih prihodkov in odhodkov s pridruženimi podjetji.

5.3.5.28 Davek od dobička

Tabela 51: Preglednica davka od dobička, pripoznanega v izkazu poslovnega izida

v 000 EUR

	2017	2016
Odmerjeni davek tekočega leta		
- za tekoče leto	-473	-417
- popravek za pretekla leta	0	0
Skupaj	-473	-417
Odloženi davek		
- novonastale in umaknjene začasne razlike	-13	-360
Skupaj	-13	-360
Davek v breme izkaza poslovnega izida	-486	-777

Tabela 52: Preglednica primerjave med dejansko in izračunano davčno stopnjo

v 000 EUR

	stopnja	2017	stopnja	2016
Dobiček pred davki v skladu z MSRP		5.821		902
Davek od dobička z uporabo uradne stopnje	19,0%	1.106	17,0%	153
Odhodki, ki niso davčno priznani	2,9%	171	98,5%	889
Neobdavčeni prihodki	-0,6%	-35	21,9%	197
Davčne olajšave, ki niso priznane v izkazu poslovnega izida	-2,4%	-141	-9,4%	-84
Vpliv družb, ki so poslovale z izgubo ter vpliv izgub v konsolidaciji	-10,5%	-614	-41,9%	-378
Efektivna davčna stopnja	8,4%	486	86,1%	777

5.3.5.29 Finančni instrumenti

Valutno tveganje

Skupina Sava Turizem posluje na evrskem območju. Valutno tveganje je nizko.

Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je tveganje, da bo vrednost finančnega instrumenta nihala zaradi spremembe tržnih obrestnih mer. Na ravni poslovne skupine Sava je opredeljen enoten nastop vseh družb pri

bankah. V kreditni pogodbi, sklenjeni z bankami v maju 2017, je dogovorjena obrestna mera šestmesečni EURIBOR + 2,5-odstotna marža. Obrestna mera EURIBOR je v letu 2017 dosegala negativne vrednosti, v letu 2018 se ne pričakuje bistvena rast. Obrestno tveganje posredno zmanjšujemo s stalnim izboljševanjem upravljanja obratnih sredstev in posledično z zmanjševanjem potrebe po dodatnih virih oziroma z zniževanjem zadolženosti. Družba v preteklem letu ni imela sklenjenih instrumentov za zaščito obrestnega tveganja.

Plačilnosposobnostno tveganje

Družbe Skupine Sava Turizem redno poravnajo dogovorjene finančne in druge poslovne obveznosti ter iščejo možnosti za izboljšanje operativnega poslovanja in s tem možnosti za krepitev denarnega toka.

Tabela 53: Preglednica vrednosti, povezanih s plačilnosposobnostnim tveganjem

v 000 EUR

31.12.2017	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	6 mesecev ali manj	6 - 12 mesecev	1 - 2 leti	2 - 5 let	Več kot 5 let
Neizvedene finančne obveznosti	55.908	-55.908	-9.496	-3.624	-3.795	-11.148	-27.844
Zavarovana bančna posojila (brez pridruženih podj.)	44.466	-44.466	0	-3.394	-3.394	-10.181	-27.498
Obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti	9.295	-9.294	-9.294	0	0	0	0
Druge finančne obveznosti	2.146	-2.147	-202	-230	-401	-967	-346
Izvedene finančne obveznosti	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	55.908	-55.908	-9.496	-3.624	-3.795	-11.148	-27.844

v 000 EUR

31.12.2016	Knjigovodska vrednost	Pogodbeni denarni tokovi	6 mesecev ali manj	6 - 12 mesecev	1 - 2 leti	2 - 5 let	Več kot 5 let
Neizvedene finančne obveznosti	61.003	-61.003	-11.874	-11.269	-30.795	-6.194	-870
Zavarovana bančna posojila (brez pridruženih podj.)	48.385	-48.385	-2.360	-11.053	-29.774	-4.329	-870
Obveznosti do dobaviteljev in druge obveznosti	9.255	-9.255	-9.255	0	0	0	0
Druge finančne obveznosti	3.363	-3.363	-260	-217	-1.022	-1.865	0
Izvedene finančne obveznosti	0	0	0	0	0	0	0
Skupaj	61.003	-61.003	-11.874	-11.269	-30.795	-6.194	-870

Kreditno tveganje

Kreditno tveganje znižujemo z enotno politiko spremljanja kreditne sposobnosti naših kupcev in preostalih poslovnih partnerjev. Vzpostavljen imamo bonitetni sistem ocene kupcev, s katerim nadziramo slabe plačnike in sprotno izvajamo pobote. Ukrepi za zniževanje izpostavljenosti kreditnemu tveganju se večinoma nanašajo na poglobljene lastne bonitetne ocene in prejeta zavarovanja, poslovanja na podlagi predplačil, nadzorom slabih plačnikov, sprotno izterjavo, vlaganjem izvršb ter kompenzacijami.

Tabela 54: Preglednica terjatev do kupcev po geografskih regijah

v 000 EUR

	Knjigovodska vrednost	
	31.12.2017	31.12.2016
Slovenija	1.889	1.940
Ostale države EU	461	410
Ostalo	59	94
SKUPAJ	2.408	2.443

Tabela 55: Preglednica stanja in gibanja popravka vrednosti terjatev do kupcev

v 000 EUR

	2017	2016
Začetno stanje	543	639
Povečanje popravka vrednosti	66	364
Zmanjšanje popravka vrednosti	-126	-456
Končno stanje	483	546

Tabela 56: Starostna struktura terjatev do kupcev

v 000 EUR

	31.12.2017			31.12.2016		
	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve
Nezapadle	2.020	0	2.020	1.946	0	1.946
Zapadle 0 - 30 dni	330	0	330	391	0	391
Zapadle 31 - 120 dni	157	99	58	202	96	106
Zapadle več kot 120 dni	383	383	0	451	451	0
SKUPAJ	2.890	482	2.408	2.990	546	2.443

Analiza občutljivosti na finančna tveganja

Analiza občutljivosti za spremembo obrestnih mer

Finančne obveznosti Skupine Sava Turizem znašajo na dan 31. 12. 2017 46.613 tisoč EUR in predstavljajo 27,1 % bilančne vsote skupine. Obrestne mere po katerih imamo v Skupini Sava Turizem najete kredite in lizinge, so naslednje: 3M EURIBOR + 0,35 %, 3M EURIBOR + 0,50 %, 3M EURIBOR + 3,00 %, 3M EURIBOR + 3,75 %, 6M EURIBOR + 2,5 % in 6,3 %.

Obrestna mera EURIBOR je v letu 2017 dosegla negativne vrednosti, za leto 2018 pa se ne pričakuje bistvenjših sprememb. Družbe Skupine Sava Turizem nimajo sklenjenih instrumentov za zaščito obrestnega tveganja.

Analiza občutljivosti na povečanje zadolženosti

Poslovna skupina Sava Turizem je imela konec leta 2017 46.613 tisoč EUR kratkoročnih in dolgoročnih obveznosti iz naslova najetih posojil. Stopnja zadolženosti skupine je glede na panogo nizka. Kreditni potencial za dodatno zadolževanje ocenjujemo v višini do 20 % stanja obstoječih posojil.

Analiza občutljivosti na spremembo vrednosti tujih valut

Poslovna skupina Sava Turizem ima večji del poslovanja vezanega na domačo valuto, zaradi česar je izpostavljenost spremembam vrednosti tujih valut minimalna.

5.3.5.30 Poštene vrednosti finančnih instrumentov

Tabela 57: Preglednica poštenih vrednosti finančnih instrumentov

v 000 EUR

	31.12.2017	31.12.2017	31.12.2016	31.12.2016	01.01.2016	01.01.2016
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Vrednostni papirji na razpolago za prodajo	126	126	101	101	105	105
Sredstva za prodajo	64	64	64	64	64	64
Kratkoročne terjatve	3.840	3.840	3.904	3.904	3.455	3.455
Dana posojila	99	99	2.000	2.000	7.747	7.747
Denar in denami ustrezniki	5.642	5.642	8.387	8.387	275	275
Dolgoročna posojila z variabilno obrestno mero	-42.790	-42.790	-38.303	-38.303	-45.827	-45.827
Dolgoročne poslovne obveznosti	-458	-458	-458	-458	0	0
Kratkoročna posojila	-3.823	-3.823	-13.446	-13.446	-4.166	-4.166
Kratkoročne poslovne obveznosti	-9.205	-9.205	-8.797	-8.797	-8.898	-8.898

Hierarhija poštene vrednosti

Finančne instrumente, vrednotene po poštenu vrednosti, uvrščamo po hierarhiji v tri ravni:

- raven 1: sredstva ali obveznosti po borznem tečaju na zadnji dan obračunskega obdobja;
- raven 2: sredstva ali obveznosti, ki se ne uvrščajo v raven 1, njihova vrednost pa je določena neposredno ali posredno na podlagi tržnih podatkov;
- raven 3: sredstva ali obveznosti, katerih vrednost ni mogoče pridobiti iz tržnih podatkov.

Tabela 58: Preglednica razvrstitve finančnih instrumentov glede na izračun njihove poštene vrednosti

v 000 EUR

	2017				2016			
	Skupaj	Raven 1	Raven 2	Raven 3	Skupaj	Raven 1	Raven 2	Raven 3
Vrednostni papirji na razpolago za prodajo	126	126	0	0	101	101	0	0
Skupaj	126	126	0	0	101	101	0	0

5.3.5.31 Pogojne obveznosti

Tabela 59: Preglednica pogojne obveznosti na dan 31. 12. 2017

v 000 EUR

	2017	2016
Hipoteke	105.860	93.936
Dana jamstva	958	10.872
Možne obveznosti po tožbah- denacionalizacija	4.675	4.675
Zastava vrednostnih papirjev	0	1.304
Ostalo zastava sredstev	291	1.773
SKUPAJ	111.784	112.560

Hipoteke

Vrednost hipotek v višini 105.860 tisoč EUR predstavlja knjigovodska vrednost nepremičnin, danih za zavarovanje kreditov, ki na dan 31. 12. 2017 znaša skupno 46.464 tisoč EUR.

Dana jamstva

V danih jamstvih je zajeto poroštvo družbe Sava Turizem d.d. v višini 958 tisoč EUR iz naslova bančne garancije, izdane za najeti kredit pri Slovenskem regionalnem razvojnem skladu.

Preostalo – zastava sredstev

Med preostalimi možnimi obveznostmi v postavki preostalo – zastava sredstev vodimo preostale potencialne obveznosti v skupni višini 291 tisoč EUR.

Pojasnila v povezavi s stanjem denacionalizacijskih zahtevkov v družbi Sava Turizem d.d.

a) Zahteva za denacionalizacijo – Höhn - Šarič

Zdravilišče Radenci d.o.o. je bilo ena izmed strank v postopku denacionalizacije upravičencev Höhn - Šarič. Vlagatelji denacionalizacijskega zahtevka so v postopku med drugim zahtevali vrnitev dela nepremičnin zdraviliškega kompleksa. Postopek je bil v letu 2015 pravnomočno zaključen. Na podlagi predloga za izdajo začasne odredbe so bile nepremičnine, ki so predmet postopka, izločene iz lastninskega preoblikovanja podjetja do zaključka postopka denacionalizacije in jih družba Sava Turizem d.d. vodi izvenbilančno do dokončnega zaključka postopka. Denacionalizacijska zadeva je bila pravnomočno zaključena, nato pa je bila s strani denacionalizacijskih upravičencev vložena ustavna pritožba, na podlagi katere je ustavno sodišče v letu 2017 razveljavilo izdane pravnomočne odločbe ter zadevo vrnilo v ponovni postopek.

b) Zahteva za denacionalizacijo – Wiesler in Purre - Wiesler

Predlagatelj sta dne 23. 12. 2010 pri Okrajnem sodišču v Novem mestu vložila predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja v skladu s 145. členom ZIKS in zemljiškoknjižni predlog za zaznambo spora pri nepremičninah, ki so predmet tega postopka, zoper 11 nasprotnih udeležencev, med njimi tudi zoper Zdravilišče Radenci d.o.o.; sodišče je spor zaznamovalo s sklepom z dne 22. 2. 2011.

Okrajno sodišče v Novem mestu je s sklepom z dne 25. 3. 2013 vrnitev zaplenjenega premoženja zavrnilo; to odločbo je potrdilo tudi Višje sodišče v Ljubljani s sklepom opr. št. II Cp 215/2014 z dne 19. 3. 2014. Vrhovno sodišče RS pa je ugodilo reviziji predlagateljev in s sklepom opr. št. II Ips 250/2014 z dne 28. 5. 2015 razveljavilo sklepa sodišč druge in prve stopnje ter zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo odločanje.

V ponovnem postopku je sodišče dne 10. 5. 2016 izdalo sklep, s katerim je ponovno določilo vrednost spornega predmeta na 34.200.000,00 EUR in predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja ponovno zavrnilo; vsaki stranki je naložilo svoje stroške postopka.

Zoper izdano odločbo sta predlagatelja vložila pritožbo v delu, ki se nanaša na zavrnitev predloga za vrnitev zaplenjenega premoženja, ki sta jo dopolnila dne 28. 9. 2016. V postopku smo za Sava Turizem d.d. vložili odgovor na pritožbo dne 20. 10. 2016, s katerim smo pritožbi predlagateljev v celoti nasprotovali.

Višje sodišče je dne 19. 7. 2017 izdalo sklep opr. št. II Cp 3024/2016, s katerim je pritožbi predlagateljev in 8. nasprotne udeleženske zavrnilo in potrdilo sklep sodišča prve stopnje.

Predlagatelja sta dne 23. 8. 2017 zoper izdano sodno odločbo vložila revizijo.

Vrhovno sodišče RS o zadevi še ni odločilo.

c) Zahteva za denacionalizacijo – Čeh

V teku je postopek pred Upravno enoto Radovljica, kjer Ana Jelka Čeh zahteva vračilo zemljišč na območju k. o. Želeče, Sava Turizem d.d. pa je v postopku stranka z interesom. Upravno sodišče je s sodbo opr. št. I U 1049/2014-19 z dne 23. 9. 2015 odpravilo odločbo UE Radovljica in zadevo vrnilo istemu organu v ponovni postopek. UE Radovljica ponovljeni postopek vodi pod opr. št. D 321-39/1991, v katerem je bila dne 14. 12. 2017 izdana odločba št. D-321-39/1991-97, s katero je bil zahtevek upravičenke Ane Jelke Čeh za vračilo zemljišč v naravi zavrnjen.

Uprava družbe ocenjuje, da denacionalizacijski upravičenci v postopku ne bodo uspešni.

5.3.5.32 Povezane stranke

Povezane stranke vključujejo odvisne in pridružene družbe, člane nadzornih svetov, uprav matične družbe in odvisnih družb v skupini ter njihovih ožjih družinskih članov.

a) *Odnosi z odvisnimi družbami*

Poslovni odnosi med družbami Skupine Sava Turizem se v pretežni meri nanašajo na medsebojno opravljene storitve – na najemnine za nepremičnine in opremo ter na storitve strokovnih služb – in na medsebojno finančno poslovanje.

Posli med povezanimi strankami se opravljajo po istih pogojih, kot veljajo v običajnem premišljenem poslovanju.

b) *Odnosi s fizičnimi osebami*

Lastništvo delnice SHBR na dan 31. 12. 2017

Člani uprave, nadzornega sveta in njihovi ožji družinski člani nimajo v lasti delnic SHBR.

Tabela 60: Znesek bruto prejemkov v letu 2017

	v 000 EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Člani uprav in poslovdstev družb poslovne skupine	390	344
Drugi zaposleni po individualnih pogodbah v družbah poslovne skupine	5.488	5.475
Člani nadzornih svetov družb poslovne skupine	82	86

Terjatve družb poslovne skupine do povezanih oseb

Družbe Skupine Sava Turizem na dan 31. 12. 2017 nimajo terjatev do povezanih fizičnih oseb.

Obveznosti družb poslovne skupine do povezanih oseb

Družbe Skupine Sava Turizem na dan 31. 12. 2017 izkazujejo obveznosti do povezanih oseb le iz naslova redne mesečne plače za december 2017, ki je bila izplačana v januarju 2018. Znesek ne odstopa od običajnih medletnih mesečnih izplačil.

Podrobnejša razkritja prejemkov uprave družbe Sava Turizem d.d. so navedena v točki 6.2.4.38. računovodskega dela letnega poročila Save Turizma d.d.

5.3.5.33 Razkritje poslov z revizorji**Tabela 61: Razkritje poslov z revizorji**

	v 000 EUR	
	2017	2016
Stroški revizije letnega poročila	41	39
Stroški drugih storitev revidiranja	2	2
SKUPAJ	43	41

5.3.5.34 Ustavljeno poslovanje, sredstva in obveznosti za prodajo ter nakupi in prodaje lastniških deležev v odvisnih družbah*Leto 2017*

Družbo Sava TMC, d.o.o., ki je bila odvisna družba v 100-odstotni lasti družbe Sava Turizem d.d. od 30. 10. 2013, je bila izbrisana iz sodnega registra zaradi pripojitve k prevzemni družbi Sava Turizem d.d. po pogodbi o poenostavljeni pripojitvi z dne 25. 4. 2017 in dodatku k pogodbi o poenostavljeni pripojitvi z dne 30. 5. 2017. Pripojitev družbe Sava TMC, d.o.o. je bila izvedena na presečni bilančni na datum 31. 12. 2016.

Leto 2016

V letu 2016 ni bilo tovrstnih dogodkov.

5.3.5.35 Pojasnilo v povezavi s stanjem denacionalizacijskih zahtevkov v družbi Sava Turizem d.d.

Pojasnilo v zvezi s stanjem denacionalizacijskih zahtevkov v družbi Sava Turizem d.d. je podano v točki 5.5.31 Pogojne obveznosti.

5.3.5.36 Dogodki po dnevu izkaza finančnega položaja

Januar 2018: Zaradi prenove skupnih prostorov (hotelske avle z barom, recepcije, hodnikov ter dela konferenčnih dvoran) se za dva meseca zapre Hotel Golf na Bledu.

5.4 Izjava uprave za Skupino Sava Turizem

Uprava potrjuje konsolidirane računovodske izkaze Skupine Sava Turizem za leto, končano na dan 31. decembra 2017.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi konsolidiranih računovodskih izkazov uporabljene ustrezne računovodske usmeritve in da konsolidirano poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja skupine in izidov njenega poslovanja za leto 2017.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, za vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega kontroliranja, povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi s pojasnili izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družb v okviru skupine ter v skladu z veljavno zakonodajo in Mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, ki jih je sprejela Evropska unija.

Borut Simonič
član uprave

Ljubljana, 20. 3. 2018

Renata Balažič
predsednica uprave

5.5 Revizorjevo poročilo za Skupino Sava Turizem

Deloitte.

Deloitte Revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Fax: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA lastnikom družbe Sava Turizem d.d.

Mnenje

Revidirali smo konsolidirane računovodske izkaze gospodarske družbe Sava Turizem d.d. in njenih odvisnih družb (v nadaljevanju 'skupina'), ki vključujejo konsolidiran izkaz finančnega položaja na dan 31. decembra 2017, konsolidiran izkaz poslovnega izida, konsolidiran izkaz drugega vseobsegajočega donosa, konsolidiran izkaz sprememb lastniškega kapitala in konsolidiran izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter pojasnila h konsolidiranim računovodskim izkazom, vključno s povzetkom bistvenih računovodskih usmeritev.

Po našem mnenju priloženi konsolidirani računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo konsolidirani finančni položaj skupine na dan 31.12.2017 ter njen konsolidiran poslovni izid in konsolidirane denarne tokove za tedaj končano leto v skladu z mednarodnimi standardi računovodskega poročanja, kot jih je sprejela Evropska unija (v nadaljevanju 'MSRP').

Osnova za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja (MSR). Naše odgovornosti na podlagi teh standardov so podrobneje opisane v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov* našega poročila. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA), ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe in izpolnjevanje vseh drugih etičnih obveznosti v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše mnenje.

Poudarjanje zadeve

Pogojne obveznosti

Kot je navedeno v pojasnilu 5.3.5.31 Pogojne obveznosti, so proti družbi Sava Turizem d.d. sproženi različni zahtevki za denacionalizacijo. Ker ni možno zanesljivo oceniti prihodnjih obveznosti niti napovedati verjetnosti poravnave obveznosti, niso izpolnjeni pogoji za pripoznavanje rezervacij. Pričakuje se dolgotrajni proces reševanja zahtevkov, ki lahko pomembno vplivajo na prihodnje poslovanje skupine. Naše poročilo v zvezi s tem ni prilagojeno.

Druge informacije

Druge informacije obsegajo informacije v letnem poročilu, razen računovodskih izkazov in revizorjevega poročila o njih. Druge informacije smo pridobili pred datumom revizorjevega poročila, razen poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo kasneje. Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo.

Naše mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku »UK private company limited by guarantee«), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na <http://www2.deloitte.com/si/erv/pages/about-deloitte/articles/about-deloitte.html>

Družba članica Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Deloitte Revizija d.o.o. - Družba vpisana pri Okrožnem sodišču v Ljubljani - Matična številka: 1647105000 - ID št. za DDV: SI62560085 - Osnovni kapital: 74,214,30 EUR

Naša odgovornost v povezavi z opravljeno revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov je druge informacije prebrati in pri tem presoditi, ali so pomembno neskladne s konsolidiranimi računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, oziroma ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Prav tako ocenimo, ali so druge informacije v vseh pomembnih pogledih pripravljene v skladu z veljavno zakonodajo in predpisi, predvsem, ali so z njimi skladne z vidika uradnih zahtev in postopka za pripravo drugih informacij v kontekstu pomembnosti, torej ali bi lahko kakršnakoli neskladnost s temi zahtevami vplivala na presoje, ki temeljijo na teh drugih informacijah.

Na podlagi opravljenih postopkov in v obsegu, v katerem to lahko ocenimo, poročamo o naslednjem:

- Druge informacije, ki opisujejo dejstva, ki so predstavljena tudi v konsolidiranih računovodskih izkazih, so v vseh pomembnih pogledih skladne s konsolidiranimi računovodskimi izkazi.
- Druge informacije so pripravljene v skladu z veljavno zakonodajo oziroma predpisi.

Poleg tega smo dolžni na podlagi našega znanja in razumevanja skupine, ki smo ju pridobili med revizijo, poročati tudi o tem, ali druge informacije vsebujejo kakršnekoli pomembno napačne navedbe dejstev. Na podlagi izvedenih postopkov v povezavi z drugimi informacijami, ki smo jih pridobili, pomembno napačnih navedb dejstev nismo zaznali.

Odgovornosti posloводства, nadzornega sveta in revizijske komisije za konsolidirane računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh konsolidiranih računovodskih izkazov v skladu z MSRP in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju posloводства potreben za pripravo konsolidiranih računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi konsolidiranih računovodskih izkazov odgovorno za oceno sposobnosti skupine, da nadaljuje kot delujoče podjetje, za razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem, in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlage za računovodenje, razen če namerava skupino likvidirati ali zaustaviti poslovanje oziroma nima druge realne možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet in revizijska komisija sta odgovorna za nadzor nad procesom računovodskega poročanja v skupini.

Revizorjeva odgovornost za revizijo konsolidiranih računovodskih izkazov

Naš cilj je pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem, da konsolidirani računovodski izkazi kot celota ne vsebujejo pomembno napačnih navedb zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, ki pa ni jamstvo, da bo revizija v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) vedno odkrila pomembno napačne navedbe, če te obstajajo. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake in se smatrajo za pomembne, če je mogoče upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh konsolidiranih računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- Prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v konsolidiranih računovodskih izkazih, bodisi zaradi prevare ali napake, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odziv na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili pomembno napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je večje od tveganja neodkritja pomembno napačne navedbe zaradi napake, saj

prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, zavajajoče prikazovanje ali izogibanje notranjim kontrolam.

- Opravimo postopke preverjanja in razumevanja notranjih kontrol, ki so pomembne za revizijo, z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol skupine.
- Presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства.
- Na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v spodobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v konsolidiranih računovodskih izkazih ali, če so takšna razkritja neustrezna, naše mnenje prilagoditi. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih, pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila, vendar poznejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje organizacije kot delujočega podjetja.
- Ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo in vsebino konsolidiranih računovodskih izkazov, vključno z razkritji, in ocenimo, ali konsolidirani računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.
- Pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze v povezavi z računovodskimi izkazi družb v skupini oziroma njihovimi poslovnimi dejavnostmi, da bi lahko izrazili mnenje o konsolidiranih računovodskih izkazih. Odgovorni smo za vodenje, nadziranje in izvajanje revizije skupine. Revizijsko mnenje je izključno naša odgovornost.

Nadzorni svet in revizijsko komisijo med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in časovnem okviru revizije ter pomembnih revizijskih ugotovitvah, vključno s pomembnimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Tina Kolenc Praznik
Pooblaščenca revizorka
Ljubljana, 23.3.2017

DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, 23.3.2017 1

6 Računovodski izkazi s pojasnili za družbo Sava Turizem d.d. v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi

6.1 Računovodski izkazi za družbo Sava Turizem d.d. na dan 31. 12. 2017

Tabela 62: Revidirana bilanca stanja na dan 31. 12. 2017
- po Slovenskih računovodskih standardih 2016

v 000 EUR			
Besedilo	Pojasnila	31.12.2017	31.12.2016
SREDSTVA			
A. DOLGOROČNA SREDSTVA		160.271	142.250
I. NEOPREDMETENA SREDSTVA IN DOLGOROČNE AKTIVNE ČASOVNE	6.2.4.1.	597	466
1. Dolgoročne premoženjske pravice		565	434
5. Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve		32	32
II. OPREDMETENA OSNOVNA SREDSTVA	6.2.4.2.	154.741	137.015
1. Zemljišča in zgradbe		145.919	129.279
a) Zemljišča		19.135	14.958
b) Zgradbe		126.783	114.321
2. Proizvajalne naprave in stroji		6.754	5.803
3. Druge naprave in oprema		1.306	954
4. Opredmetena osnovna sredstva, ki se pridobivajo		762	980
a) Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi		752	980
b) Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev		10	0
III. NALOŽBENE NEPREMIČNINE	6.2.4.3.	1.606	1.790
2. Dane v najem drugim družbam		1.606	1.790
IV. DOLGOROČNE FINANČNE NALOŽBE	6.2.4.4.	3.209	2.852
1. Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil		487	463
a) Delnice in deleži v družbah v skupini		358	359
c) Druge delnice in deleži		130	105
2. Dolgoročna posojila		2.722	2.389
a) Dolgoročna posojila družbam v skupini		2.722	2.389
V. DOLGOROČNE POSLOVNE TERJATVE	6.2.4.5.	18	18
2. Dolgoročne poslovne terjatve do kupcev		18	18
VI. ODLOŽENE TERJATVE ZA DAVEK	6.2.4.6., 6.2.4.33.	99	107
B. KRATKOROČNA SREDSTVA		9.433	14.671
I. SREDSTVA (SKUPINE ZA ODTUJITEV) ZA PRODAJO	6.2.4.7.	64	64
II. ZALOGE	6.2.4.8.	651	662
1. Material		569	599
3. Proizvodi in trgovsko blago		83	62
III. KRATKOROČNE FINANČNE NALOŽBE	6.2.4.9.	99	2.000
2. Kratkoročna posojila		99	2.000
b) Kratkoročna posojila drugim		99	2.000
IV. KRATKOROČNE POSLOVNE TERJATVE	6.2.4.10.	3.042	3.762
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini		28	793
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev		2.303	2.376
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih		711	593
V. DENARNA SREDSTVA	6.2.4.11.	5.577	8.183
1. Denarna sredstva v blagajni in na računih		5.577	8.183
C. KRATKOROČNE AKTIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	6.2.4.12.	710	861
SREDSTVA SKUPAJ		170.415	157.781

			v 000 EUR	
Besedilo	Pojasnila	31.12.2017	31.12.2016	
OBVEZNOSTI				
A: KAPITAL	6.2.4.13.	100.886	99.278	
I. VPOKLICANI KAPITAL		39.685	39.685	
1. Osnovni kapital		39.685	39.685	
II. KAPITALSKE REZERVE		52.326	52.326	
III. REZERVE IZ DOBIČKA		644	377	
1. Zakonske rezerve		644	377	
IV. REVALORIZACIJSKE REZERVE		0	0	
V. REZERVE, NASTALE ZARADI VREDNOTENJA PO POŠTENI VREDNOSTI		322	397	
- iz naslova kratkoročnih finančnih naložb (po MSRP za prodajo razpoložljiva sredstva-nekratkoročni vrednostni papirji)		68	11	
- Aktuarski dobički ali izgube		254	386	
VI. PRENESENI ČISTI POSLOVNI IZID		2.843	2.762	
VII. ČISTI POSLOVNI IZID POSLOVNEGA LETA		5.068	3.732	
B: REZERVACIJE IN DOLGOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	6.2.4.14.	9.195	9.519	
1. Rezervacije za pokojnine in podobne obveznosti		1.406	1.332	
2. Druge rezervacije		7.631	8.005	
3. Dolgoročne pasivne časovne razmejitve		159	182	
C: DOLGOROČNE OBVEZNOSTI	6.2.4.15.	43.154	33.851	
I. DOLGOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI		42.696	33.851	
2. Dolgoročne finančne obveznosti do bank		41.073	31.065	
4. Druge dolgoročne finančne obveznosti		1.623	2.785	
II. DOLGOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI		458	0	
1. Dolgoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		458	0	
III. ODLOŽENE OBVEZNOSTI ZA DAVEK		0	0	
Č: KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	6.2.4.16.	12.875	12.124	
I. OBVEZNOSTI, VKLJUČENE V SKUPINE ZA ODTUJITEV		0	0	
II. KRATKOROČNE FINANČNE OBVEZNOSTI		3.779	3.841	
2. Kratkoročne finančne obveznosti do bank		3.394	3.361	
4. Druge kratkoročne finančne obveznosti		385	480	
III. KRATKOROČNE POSLOVNE OBVEZNOSTI		9.097	8.283	
1. Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini		68	55	
2. Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev		5.840	4.696	
5. Druge kratkoročne poslovne obveznosti		3.189	3.532	
D: KRATKOROČNE PASIVNE ČASOVNE RAZMEJITVE	6.2.4.17	4.304	3.009	
SKUPAJ OBVEZNOSTI DO VIROV SREDSTEV		170.415	157.781	

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati skupaj.

Tabela 63: Revidiran izkaz poslovnega izida za obdobje januar–december 2017
 - po Slovenskih računovodskih standardih 2016

v 000 EUR

Besedilo	Pojasnila	2017	2016
1. ČISTI PRIHODKI OD PRODAJE	6.2.4.19.	72.177	67.823
a) Prihodki, doseženi na domačem trgu		72.177	67.823
Do podjetij v skupini		69	131
Do drugih		72.108	67.692
2. SPREMEMBA VREDNOSTI ZALOG PROIZVODOV IN NEDOKONČANE PROIZVODNJE		0	0
3. USREDSTVENI LASTNI PROIZVODI IN LASTNE STORITVE		0	0
4. DRUGI POSLOVNI PRIHODKI (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)	6.2.4.20.	1.407	1.077
5. STROŠKI BLAGA, MATERIALA IN STORITEV	6.2.4.22.	-32.818	-32.179
a) Nabavna vrednost prodanega blaga in materiala ter stroški porabljenega materiala		-13.920	-13.561
b) Stroški storitev		-18.898	-18.617
6. STROŠKI DELA	6.2.4.23.	-22.873	-21.815
a) Stroški plač		-15.777	-15.483
b) Stroški socialnih zavarovanj		-2.556	-2.511
- Stroški socialnih zavarovanj		-1.157	-1.140
- Stroški pokojninskih zavarovanj		-1.399	-1.371
c) Drugi stroški dela		-4.540	-3.822
7. ODPISI VREDNOSTI	6.2.4.24.	-8.204	-6.929
a) Amortizacija		-7.108	-6.759
b) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri neopredmetenih sredstvih in opredmetenih osnovnih sredstvih		-1.029	-29
c) Prevrednotovalni poslovni odhodki pri obratnih sredstvih		-66	-142
8. DRUGI POSLOVNI ODHODKI	6.2.4.25.	-2.159	-1.572
9. IZGUBA IZ POSLOVANJA		7.530	6.405
10. FINANČNI PRIHODKI IZ DELEŽEV	6.2.4.26.	11	11
c) Finančni prihodki iz deležev v drugih družbah		11	11
11. FINANČNI PRIHODKI IZ DANIH POSOJIL	6.2.4.27.	27	9
a) Finančni prihodki iz posojil, danih družbam v skupini		26	3
b) Finančni prihodki iz posojil, danih drugim		1	6
12. FINANČNI PRIHODKI IZ POSLOVNIH TERJATEV	6.2.4.28.	11	34
a) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do družb v skupini		0	29
b) Finančni prihodki iz poslovnih terjatev do drugih		11	5
13. FINANČNI ODHODKI IZ OSLABITVE IN ODPISOV FINANČNIH NALOŽB	6.2.4.29.	-126	-161
14. FINANČNI ODHODKI IZ FINANČNIH OBVEZNOSTI	6.2.4.30.	-1.583	-1.735
b) Finančni odhodki iz posojil, prejetih od bank		-1.553	-1.711
č) Finančni odhodki iz drugih finančnih obveznosti		-30	-24
15. FINANČNI ODHODKI IZ POSLOVNIH OBVEZNOSTI	6.2.4.31.	-3	-1
a) Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini		-3	0
16. DRUGI PRIHODKI		23	85
17. DRUGI ODHODKI		-69	-61
18. DAVEK IZ DOBIČKA	6.2.4.32.	-473	-298
19. ODLOŽENI DAVKI	6.2.4.6, 6.2.4.33.	-13	-361
20. ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA		5.334	3.928

Pojasnila k računovodskim izkazom so sestavni del slednjih in jih je treba brati skupaj.

Tabela 64: Izkaz vseobsegajočega donosa za obdobje januar–december 2017

- Z izkazanim odloženim davkom

	v 000 EUR	
	2017	2016
Čisti dobiček poslovnega obdobja	5.334	3.928
Drugi vseobsegajoči donos:		
<i>Postavke, ki bodo lahko pozneje razvrščene v poslovni izid</i>		
- sprememba poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	25	-1
- odloženi davek od spremembe poštene vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	-5	0
<i>Postavke, ki ne bodo razvrščene v poslovni izid</i>		
- aktuarski dobički / izgube v pokojninski shemi z zagotovljenimi prejemki	-106	-109
- odloženi davek	10	10
Drugi vseobsegajoči donos, zmanjšan za odloženi davek v poslovnem obdobju	-76	-100
Skupaj vseobsegajoči donos v poslovnem obdobju	5.258	3.828

**Tabela 65: Revidiran izkaz denarnih tokov za obdobje januar–december 2017
po različici II (posredna metoda)**

	v 000 EUR	
	2017	2016
A. Denarni tokovi pri poslovanju		
a) Čisti poslovni izid	5.334	3.928
Poslovni izid pred obdavčitvijo	5.821	4.587
Davki iz dobička in drugi davki, ki niso zajei v poslovnih odhodkih	-486	-658
b) Prilagoditve za	9.378	8.639
Amortizacijo (+)	7.108	6.759
Prevrednotovalne poslovne prihodke, povezani s postavkami investiranja in financiranja (-)	-256	-24
Prevrednotovalne poslovne odhodke, povezani s postavkami investiranja in financiranja (+)	853	29
Finančne prihodke brez finančnih prihodkov iz poslovnih terjatev (-)	-38	-20
Finančne odhodke brez finančnih odhodkov iz poslovnih obveznosti (+)	1.709	1.896
c) Spremembe čistih obratnih sredstev (in časovnih razmejitev, rezervacij ter odloženih terjatev in obveznosti za davek) poslovnih postavk bilance sta	1.286	248
Začetne manj končne poslovne terjatve	717	-508
Začetne manj končne aktivne časovne razmejitve	151	71
Začetne manj končne odložene terjatve za davek	8	351
Začetne manj končne zaloge	10	-4
Končni manj začetni poslovni dolgovi	-571	-132
Končne manj začetne pasivne časovne razmejitve in rezervacije	975	469
Končne manj začetne odložene obveznosti za davek	-5	0
č) Pozitivni ali negativni denarni izid pri poslovanju (a + b + c)	15.998	12.816
B. Denarni tokovi pri investiranju		
a) Prejemki pri investiranju	4.612	4.991
Prejemki od dobljenih obresti in deležev v dobičku drugih, ki se nanašajo na investiranje	41	116
Prejemki od odtujitve opredmetenih osnovnih sredstev	571	20
Prejemki od odtujitve finančnih naložb	4.000	4.855
b) Izdatki pri investiranju	-15.349	-4.229
Izdatki za pridobitev neopredmetenih sredstev	-229	-108
Izdatki za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	-13.021	-4.038
Izdatki za pridobitev finančnih naložb	-2.099	-83
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri investiranju (a + b)	-10.737	762
C. Denarni tokovi pri financiranju		
a) Prejemki pri financiranju	47.560	1.445
Prejemki od povečanja finančnih obveznosti	47.560	1.445
b) Izdatki pri financiranju	-55.428	-6.978
Izdatki za dane obresti, ki se nanašajo na financiranje	-1.497	-1.863
Izdatki za odplačila finančnih obveznosti	-52.737	-5.115
Izdatki za izplačila dividend in drugih deležev v dobičku	-1.195	0
c) Pozitivni ali negativni denarni izid pri financiranju (a + b)	-7.868	-5.533
Č. Končno stanje denarnih sredstev		
a) Denarni izid v obdobju (seštevek prebitkov Ač, Bc in Cc)	-2.606	8.044
b) Začetno stanje denarnih sredstev	8.183	139

Tabela 66: Izkaz gibanja kapitala za družbo Sava Turizem d.d. za obdobje od 31. 12. 2016 do 31. 12. 2017

v 000 EUR									
	Vpoklicani	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni	Preneseni čisti poslovni izid		Čisti poslovni izid poslovnega leta		Skupaj kapital
	I	II	III	V	VI		VII		
	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	Preneseni čisti dobiček	Prenesena čista izguba	Čisti dobiček poslovnega leta	Čista izguba poslovnega leta	
	I/1	II	III/1	V	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2	VIII
A.1. STANJE 31. DECEMBRA 2016	39.685	52.326	377	397	6.494	0	0	0	99.278
b) Prilagoditve za nazaj	0	0	0	0	-2.460	0	0	0	-2.460
A.2. ZACETNO STANJE 1. JANUARJA 2017	39.685	52.326	377	397	4.033	0	0	0	96.818
B.1. Spremembe lastniškega kapitala-transakcije z lastniki	0	0	0	0	-1.191	0	0	0	-1.191
g) Izplačilo dividend	0	0	0	0	-1.191	0	0	0	-1.191
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	-76	0	0	5.334	0	5.258
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	5.334	0	5.334
d) Sprememba poštna vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	0	0	0	25	0	0	0	0	25
e) Odloženi davek od spremembe poštna vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	0	0	0	-5	0	0	0	0	-5
h) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	-96	0	0	0	0	-96
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	267	0	0	0	-267	0	0
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora	0	0	267	0	0	0	-267	0	0
f) Druge spremembe v kapitalu	0	0	0	0	0	0	0	0	0
C. KONČNO STANJE 31. DECEMBRA 2017	39.685	52.326	644	321	2.843	0	5.068	0	100.858

Tabela 67: Izkaz gibanja kapitala za družbo Sava Turizem d.d. za obdobje od 31. 12. 2015 do 31. 12. 2016

	Vpoklicani kapital	Kapitalske rezerve	Rezerve iz dobička	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni	Preneseni čisti poslovni izid		Čisti poslovni izid poslovnega leta		Skupaj kapital
	I	II	III	V	VI		VII		
	Osnovni kapital	Kapitalske rezerve	Zakonske rezerve	Rezerve nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti	Preneseni čisti dobiček	Prenesena čista izguba	Čisti dobiček poslovnega leta	Čista izguba poslovnega leta	
	I/1	II	III/1	V	VI/1	VI/2	VII/1	VII/2	VIII
A.1. STANJE 31. DECEMBRA 2015	39.685	52.326	181	497	1.850	0	1.583	0	96.121
b) Prilagoditve za nazaj	0	0	0	0	-671	0	0	0	0
A.2. ZACETNO STANJE 1. JANUARJA 2016	39.685	52.326	181	497	1.179	0	1.583	0	95.450
B.1. Spremembe lastniškega kapitala-transakcije z lastniki	0	0	0	0	0	0	0	0	0
B.2. Celotni vseobsegajoči donos poročevalskega obdobja	0	0	0	-100	0	0	3.928	0	3.828
a) Vnos čistega poslovnega izida poročevalskega obdobja	0	0	0	0	0	0	3.928	0	3.928
d) Sprememba poštna vrednosti za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev	0	0	0	-1	0	0	0	0	-1
h) Druge sestavine vseobsegajočega donosa poročevalskega obdobja	0	0	0	-99	0	0	0	0	-99
B.3. Spremembe v kapitalu	0	0	196	0	1.583	0	-1.779	0	0
a) Razporeditev preostalega dela čistega dobička primerjalnega poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala	0	0	0	0	1.583	0	-1.583	0	0
b) Razporeditev dela čistega dobička poročevalskega obdobja na druge sestavine kapitala po sklepu organov vodenja in nadzora	0	0	196	0	0	0	-196	0	0
C. KONČNO STANJE 30. SEPTEMBRA 2016	39.685	52.326	377	397	2.762	0	3.732	0	99.278

Tabela 68: Izračun bilančnega dobička za družbo Sava Turizem d.d. na dan 31. 12. 2017

v 000 EUR		
	31.12.2017	31.12.2016
ČISTI POSLOVNI IZID OBRAČUNSKEGA OBDOBJA	5.334	3.928
Prenesen dobiček na dan 01.01.	6.494	3.433
Prenesena izguba na dan 01.01.	-2.596	0
Zmanjšanje zaradi izplačila dividend / deležev	-1.191	0
Zmanjšanje / sprostitev kapitalskih rezerv	0	0
Zmanjšanje (sprostitvev) rezerv iz dobička	0	0
Povečanje (dodatno oblikovanje) rezerv iz dobička	-267	-196
Zmanjšanje za znesek dolgoročno odloženih stroškov razvijanja na bilančni presečni dan	0	0
Druge spremembe	136	-671
Bilančni dobiček konec obračunskega obdobja	7.910	6.494

Bilančni dobiček za leto 2017:

- čisti poslovni izid obračunskega obdobja 2017 v višini 5.334 tisoč EUR;
- zmanjšan za oblikovanje zakonskih rezerv v višini v višini 267 tisoč EUR, kar predstavlja 5 % čistega poslovnega izida obračunskega obdobja leta 2017;
- preneseni dobiček v višini 6.494 tisoč EUR;
- zmanjšan za preneseno nepokrito izgubo družbe Sava TMC, d.o.o. ob pripojitvi k družbi Sava Turizem d.d. v višini 2.596 tisoč EUR;

- povečan za znesek osnovnega kapitala in zakonskih rezerv družbe Sava TMC, d.o.o. ob pripojitvi k družbi Sava Turizem d.d. v višini 176 tisoč EUR;
- zmanjšan za izplačilo dividend v višini 1.191 tisoč EUR;
- zmanjšan za naknadno obračunan poračun davka na dodano vrednost iz naslova prodaje zemljišč družbe Sava TMC, d.o.o. v višini 41 tisoč EUR;
- povečan za preneseni dobiček iz preteklih let iz naslova aktuarskega izračuna v višini 1 tisoč EUR.

Bilančni dobiček na dan 31. 12. 2017 znaša 7.910.479,99 EUR.

Uprava predlaga nadzornemu svetu, da se del bilančnega dobička družbe v višini 1.210.389,42 EUR razdeli za dividende, preostanek v višini 6.700.090,57 EUR pa ostane nerazporejen.

6.2 Pojasnila k računovodskim izkazom za družbo Sava Turizem d.d.

6.2.1 Podlaga za sestavitev računovodskih izkazov

6.2.1.1 Poročajoča družba

Družba Sava Turizem d.d., Dunajska cesta 152, Ljubljana, je odvisna družba v poslovni skupini Sava in je v 99,91-odstotnem lastništvu obvladujoče družbe Sava, d.d.

Računovodski izkazi za družbo Sava Turizem d.d. so pripravljene za obdobje, ki se je končalo 31. 12. 2017 in ob predpostavki delujočega podjetja.

Družba Sava Turizem d.d. je 100-odstotna lastnica družbe Sava Zdravstvo d.o.o. s sedežem na naslovu Dunajska cesta 152, Ljubljana, 85-odstotna lastnica družbe Cardial d.o.o. s sedežem na naslovu Zaloška cesta 69, Ljubljana (družba Cardial d.o.o. izkazuje 15-odstotni lastni delež), ter 50-odstotna lastnica Srednjeevropskega izobraževalnega centra (SEIC) s sedežem na naslovu Kranjčeva ulica 12, Moravske Toplice. Družba Sava Turizem d.d. je 30-odstotna lastnica pridružene družbe BLS SINERGIJE d.o.o.

Odvisna družba Sava TMC, d.o.o. je bila na presečni bilančni datum 31. 12. 2016 pripojena k matični družbi Sava Turizem d.d. Ker je šlo za družbo pod skupnim upravljanjem, je bila pripojitev izvedena po knjigovodskih vrednostih sredstev in obveznosti odvisne družbe. Primerjalni podatki predhodnega leta niso prilagojeni, kot da bi že bila izvedena pripojitev na dan 31. 12. 2016.

Družba sestavlja skupinske računovodske izkaze.

Letno poročilo družbe Sava Turizem d.d. in konsolidirano letno poročilo Skupine Sava Turizem je na voljo na sedežu družbe na Dunajski cesti 152 v Ljubljani in je objavljeno na AJPEŠ-u.

Konsolidirano letno poročilo poslovne skupine Sava je dostopno na sedežu družbe Sava, d.d., Dunajska cesta 152, Ljubljana, na spletni strani <http://www.sava.si/> ter objavljeno na AJPES-u.

Informacije o lastniški sestavi družbe Sava, d.d. so dostopne na spletni strani <http://www.sava.si/odnosi-z-delnicekarji/lastniska-struktura>.

6.2.1.2 Izjava

Računovodski izkazi so pripravljani v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi 2016, ki jih je sprejel Slovenski inštitut za revizijo in so stopili v veljavo s 1. januarjem 2016. Uprava družbe je računovodske izkaze potrdila 15. 3. 2018.

6.2.1.3 Funkcijska valuta

Računovodski izkazi so sestavljeni v evrih, ki so od 1. 1. 2007 funkcijska valuta družbe. Vse računovodske informacije v tem poročilu, ki so predstavljene v evrih, so zaokrožene na tisoč enot. Zaradi zaokroževanja lahko pri seštevanju nastanejo manjše razlike.

6.2.1.4 Spremembe računovodskih usmeritev

Sprememb računovodskih usmeritev v letu 2017 ni bilo.

6.2.1.5 Posli v tuji valuti

Posli, izraženi v tuji valuti, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla.

Denarna sredstva in obveznosti, izraženi v tuji valuti na dan bilance stanja, se preračunajo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB, veljavnem na zadnji dan obračunskega obdobja. Tečajne razlike so razlike med odplačno vrednostjo v funkcijski valuti na začetku obdobja, popravljeno za višino efektivnih obresti in plačil med obdobjem, in odplačno vrednostjo v tuji valuti, preračunano po referenčnem tečaju ECB na koncu obdobja. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

Nedenarna sredstva in obveznosti, ki so izmerjeni po izvorni vrednosti v tuji valuti, se pretvorijo v funkcijsko valuto po referenčnem tečaju ECB na dan posla. Nedenarne postavke in obveznosti, izražene v tuji valuti in izmerjene po pošteni vrednosti, se pretvorijo v evre po referenčnem tečaju ECB na dan, ko je bila poštena vrednost določena. Tečajne razlike se pripoznajo v izkazu poslovnega izida.

6.2.2 Pomembnejše računovodske usmeritve

a) Neopredmetena sredstva

Razvrščanje neopredmetenih sredstev

Neopredmetena sredstva so razpoznavna denarna sredstva, ki praviloma fizično ne obstajajo. Zajemajo dolgoročno odložene stroške razvijanja, naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine in druge pravice ter v dobro ime prevzete organizacije (podjema).

Neopredmetena sredstva se razvrščajo na neopredmetena sredstva s končnimi dobami uporabnosti in na neopredmetena sredstva z nedoločenimi dobami koristnosti.

Dobro ime, pripoznano v poslovni kombinaciji, je sredstvo, ki predstavlja prihodnje gospodarske koristi, ki izhajajo iz drugih sredstev, pridobljenih pri prevzemu druge organizacije, ki niso posamično opredeljiva in ločeno pripoznana.

Dani predujmi za neopredmetena sredstva, ki so v bilanci stanja izkazani v povezavi z neopredmetenimi sredstvi, se v računovodskih razvidih izkazujejo kot terjatve.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj neopredmetenih sredstev

Neopredmeteno sredstvo, razen dobrega imena, izpolnjuje sodilo razpoznavnosti, če je ločljivo in če izhaja iz pogodbenih ali drugih pravil, ne glede na to, ali so te pravice prenosljive ali ločljive od organizacije ali od drugih pravic in obveznosti.

Neopredmeteno sredstvo se pripozna v računovodskih razvidih, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njimi (na osnovi ocene utemeljenih in podprtih predpostavk), in če je mogoče njegovo nabavno vrednost zanesljivo izmeriti.

Organizacija ima med neopredmetenimi sredstvi izkazane dolgoročne premoženjske pravice, ki predstavljajo kupljeno programsko IT-opremo, ki ima opredeljeno dobo koristnosti.

Začetno merjenje in amortiziranje neopredmetenih sredstev

Neopredmeteno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo uvozne in nevračljive nakupne dajatve, nakupna cena po odštetju popustov, vsi neposredno pripisljivi stroški pripravljanja sredstva za nameravano uporabo ter tudi stroški izposojanja do nastanka neopredmetenega sredstva, če to nastaja dlje kot eno leto.

Neopredmeteno sredstvo se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, ko je neopredmeteno sredstvo s končno dobo koristnosti na razpolago za uporabo. Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek. Amortizacijske stopnje znašajo od 5 % do 10 % in se v primerjavi s preteklim letom niso spremenile.

Prevrednotovanje neopredmetenih sredstev

Prevrednotovanje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Knjigovodsko vrednost je treba zmanjšati, če presega njihovo nadomestljivo vrednost.

b) Opredmetena osnovna sredstva

Razvrščanje opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo je sredstvo, ki ga ima organizacija v lasti ali finančnem najemu ali ga na drug način obvladuje ter ga uporablja pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma dajanju v najem ali za pisarniške namene in ga bo po pričakovanih uporabljala v te namene v več kot enem obračunskem obdobju.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njim, in če je mogoče njegovo nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripoznanje se odpravi ob odtujitvi ali če od njegove uporabe ni več pričakovati prihodnjih gospodarskih koristi.

Začetno merjenje in amortiziranje opredmetenih osnovnih sredstev

Opredmeteno osnovno sredstvo se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njegova nakupna cena, uvozne in nevratljive nakupne dajatve ter stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno njegovi usposobitvi za nameravano uporabo, zlasti stroški dovoza in namestitve ter ocena stroškov razgradnje, odstranitve in obnovitve. Nabavno vrednost povečujejo tudi stroški izposojanja v zvezi z njegovo pridobitvijo do usposobitve za uporabo.

Opredmetena osnovna sredstva se po pripoznanju merijo po modelu nabavne vrednosti. Izkazana so po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Stroški, ki nastajajo po začetni pripoznavi sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če se prihodnje koristi pri njem povečujejo v primerjavi s prvotno ocenjenimi.

Popravila ali vzdrževanje so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Pripoznajo se kot poslovni odhodki.

Opredmeteno osnovno sredstvo se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljivo za uporabo. Amortizacija se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti sredstev in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek.

Amortizacijske stopnje znašajo med 1,4 % in 25,0 % in se v primerjavi s preteklim letom niso spremenile. Opredmetena osnovna sredstva nimajo ocenjene preostale vrednosti.

	31. 12. 2017 – v %	31. 12. 2016 – v %
Gradbeni objekti, deli zgradb	od 1,4 do 10,0	od 1,4 do 10,0
Proizvodna oprema	od 10,0 do 20,0	od 10,0 do 20,0
Računalniška oprema	25,0	25,0
Preostala oprema	od 10,0 do 25,0	od 10,0 do 25,0

Prevrednotovanje opredmetenih osnovnih sredstev

Prevrednotovanje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Opredmeteno osnovno sredstvo se prevrednoti zaradi oslabitve, če njegova knjigovodska vrednost presega nadomestljivo

vrednost, kar družba preverja najmanj enkrat letno. Izguba zaradi oslabitve opredmetenega osnovnega sredstva, ki se meri po modelu nabavne vrednosti, se pripozna v izkazu poslovnega izida.

c) Naložbene nepremičnine

Razvrščanje naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina je nepremičnina, posedovana, da bi prinašala najemnino in/ali povečevala vrednost dolgoročne naložbe. Naložbene nepremičnine so zemljišča, posedovana za povečevanje vrednosti v bližnji prihodnosti ali za katera organizacija ni določila prihodnje uporabe, ter zgradbe v lasti, ki so posedovane za oddajo v najem.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale prihodnje gospodarske koristi, povezane z njo, in če je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripoznanje se odpravi ob odtujitvi ali če se za stalno umakne iz uporabe in iz odtujitve ni mogoče pričakovati nikakršnih prihodnjih gospodarskih koristi.

Začetno računovodsko merjenje in amortiziranje naložbenih nepremičnin

Naložbena nepremičnina se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni vrednosti. Sestavljajo jo njena nakupna cena in stroški, ki jih je mogoče pripisati neposredno nakupu. Takšni stroški vključujejo zasluge za pravne storitve, davke od prenosa nepremičnine, stroške izposojanja in druge stroške posla. Stroški izposojanja se všttevajo v nabavno vrednost do njene usposobitve za uporabo, če ta nastaja dlje kot eno leto.

Naložbene nepremičnine se po pripoznanju merijo po modelu nabavne vrednosti. Izkazane so po knjigovodski vrednosti, ki predstavlja nabavno vrednost, zmanjšano za amortizacijski popravek vrednosti in nabrano izgubo zaradi oslabitve.

Stroški, ki nastajajo po začetni pripoznavi sredstva, povečujejo njegovo nabavno vrednost, če se prihodnje koristi pri njem povečujejo v primerjavi s prvotno ocenjenimi.

Popravila ali vzdrževanje so namenjena obnavljanju ali ohranjanju prihodnjih gospodarskih koristi, ki se pričakujejo na podlagi prvotno ocenjene stopnje učinkovitosti sredstev. Pripoznajo se kot poslovni odhodki.

Naložbena nepremičnina se začne amortizirati prvi dan naslednjega meseca, potem ko je razpoložljiva za uporabo. Zemljišča se ne amortizirajo. Amortizacija zgradb se obračunava po metodi enakomernega časovnega amortiziranja ob upoštevanju dobe koristnosti in se v obračunskem obdobju pripozna kot strošek. Amortizacijske stopnje znašajo med 1,4 % in 25,0 % in se v primerjavi s preteklim letom niso spremenile.

Naložbene nepremičnine nimajo ocenjene preostale vrednosti.

Prevrednotovanje naložbenih nepremičnin

Prevrednotovanje je sprememba knjigovodske vrednosti zaradi oslabitve. Naložbena nepremičnina se prevrednoti zaradi oslabitve, če njena knjigovodska vrednost presega nadomestljivo vrednost, kar družba preverja najmanj enkrat letno. Izguba zaradi oslabitve naložbene nepremičnine, ki se meri po modelu nabavne vrednosti, se pripozna v izkazu poslovnega izida.

Za potrebe razkrivanja se ugotavlja poštena vrednost naložbenih nepremičnin.

d) Finančne naložbe

Razvrščanje finančnih naložb

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki jih ima organizacija naložbenica, da bi z donosi, ki izhajajo iz njih, povečevala svoje finančne prihodke. Finančne naložbe v kapital drugih organizacij so naložbe v kapitalske instrumente. Finančne naložbe v posojila so naložbe v dolgove drugih organizacij ali drugih izdajateljev. Finančne naložbe so tudi naložbe v izpeljane finančne instrumente.

Sava Turizem d.d. ima finančne naložbe v kapital in finančne naložbe v posojila razčlenjene na tiste, ki se nanašajo na odvisne organizacije v skupini, na tiste, ki se nanašajo na pridružene družbe, ter na druge, ki pa so razvrščene kot za prodajo razpoložljiva finančna sredstva.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj finančnih naložb

Finančne naložbe so finančna sredstva, ki se v bilanci stanja izkazujejo kot dolgoročne in kratkoročne finančne naložbe. Dolgoročne finančne naložbe v kapital so tiste, ki jih namerava organizacija naložbenica imeti v posesti, daljšem od leta dni, in ne v posesti za trgovanje. Dolgoročne finančne naložbe v posojila so tiste, ki v plačilu zapadejo v več kot enem letu po dnevu bilance stanja.

Finančna naložba se pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi z njo in če je mogoče njeno nabavno vrednost zanesljivo izmeriti.

Pri obračunavanju običajnega nakupa ali prodaje za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev se le-to pripozna oziroma odpravi z upoštevanjem datuma trgovanja.

Pripoznanje finančne naložbe se odpravi, če se ne obvladuje več nanjo vezane pogodbene pravice.

Začetno računovodsko merjenje finančnih naložb

Finančno naložbo mora organizacija ob začetnem pripoznanju izmeriti po pošteni vrednosti. Začetni vrednosti je treba prišteti še stroške posla, ki izhajajo neposredno iz nakupa.

Finančna naložba v kapital, lastniški vrednostni papirji drugih podjetij ali dolžniški vrednostni papirji drugih podjetij ter dana posojila se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo po nabavni vrednosti, ki je enaka plačanemu znesku denarja ali njegovih ustreznikov.

Prevrednotovanje finančnih naložb

Prevrednotenje finančnih naložb je sprememba njihove knjigovodske vrednosti, kamor se ne štejejo pogodbeni pripis obresti in druge spremembe glavnice naložbe. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje na njihovo pošteno vrednost, prevrednotenje zaradi njihove oslabitve ali prevrednotenje zaradi odprave njihove oslabitve.

Po začetnem pripoznanju je finančna sredstva treba izmeriti po pošteni vrednosti brez odštetja stroškov posla, ki se utegnejo pojaviti ob prodaji. Finančne naložbe v posojila se izmerijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti. Finančne naložbe v kapitalske instrumente, katerih cena je objavljena na delujočem trgu, se izmerijo z uporabo le-te na dan bilance stanja. Finančne naložbe v kapitalske instrumente, za katere ni objavljena cena na delujočem trgu in katerih poštena vrednosti ni mogoče zanesljivo ugotoviti, se izmerijo po nabavni vrednosti, njihova poštena vrednost pa se ugotavlja s preverjanjem znakov morebitnih oslabitev. Finančne naložbe v odvisne organizacije se merijo in obračunavajo po nabavni vrednosti.

Zadnje prevrednotenje za prodajo razpoložljivih finančnih naložb, ki niso uvrščene na delujoči trg vrednostnih papirjev, ter finančnih naložb v kapital odvisnih organizacij je bilo izvedeno 31. 12. 2017,

zadnje prevrednotenje kotirajočih finančnih naložb, razpoložljivih za prodajo, pa ravno tako 31. 12. 2017.

Finančna naložba je oslABLJENA, kar povzroči izgube samo, če obstajajo objektivni dokazi o oslABLITVI zaradi dogodka po začetnem pripoznavanju. Preizkus oslABLITVE finančne naložbe se opravi posamično za vsako naložbo ali skupino naložb.

Dokazani dobiček ali dokazana izguba pri finančnem sredstvu, razpoložljivem za prodajo, se pripozna neposredno v kapitalu kot povečanje ali zmanjšanje rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti. Izguba kot posledica prevrednotenja zaradi oslABLITEV, ki niso mogle biti poravnane z rezervami, se pripozna kot izguba v poslovnem izidu. Le-ta se ne more razveljaviti.

Če je bilo zmanjšanje poštene vrednosti finančne naložbe, ki je razpoložljiva za prodajo, pripoznano neposredno kot negativni presežek iz prevrednotenja in obstajajo nepristranski dokazi, da je to sredstvo dolgoročno oslABLJENO, se oslABLITEV pripozna v izkazu poslovnega izida kot finančni odhodek. Obresti, izračunane po metodi efektivnih obresti, se pripoznajo v poslovnem izidu. Dividende za kapitalski instrument se pripoznajo v poslovnem izidu, ko organizacija pridobi pravico do plačila.

e) Zaloge

Razvrščanje zalog

Zaloge so praviloma sredstva v opredmeteni obliki, ki bodo porabljeni pri ustvarjanju proizvodov ali opravljanju storitev oziroma pri proizvodnji za prodajo ali prodana v okviru rednega poslovanja.

Zaloga materiala zajema količine v skladišču, dodelavi in predelavi, pa tudi na poti od dobavitelja, če jih je kupec že prevzel oziroma prevzel tveganja in koristi v zvezi z njimi.

Dani predujmi, ki se v bilanci stanja izkazujejo v povezavi z zalogami, se knjigovodsko izkazujejo kot terjatve.

Količine v zalogi je treba ločevati od poškodovanih ali neuporabnih stvari v zalogi.

Družba Sava Turizem d.d. ima v pretežni meri na zalogi material, ki je potreben za izvajanje poslovne dejavnosti storitev.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj zalog

Stvar v zalogi se v knjigovodskih razvidih in bilanci stanja pripozna, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njo, in je mogoče njeno nabavno oziroma stroškovno vrednost zanesljivo izmeriti. Pripozna se, ko se ob upoštevanju prevzema na podlagi ustreznih knjigovodskih listin začne obvladovati.

Pripoznanje stvari v zalogi se odpravi, ko je porabljena, prodana ali kako drugače preneha obstajati, kar potrjujejo ustrezne listine.

Organizacija mora posebej voditi evidence zalog, ki so bile predmet lastne uporabe.

Začetno računovodsko merjenje zalog

Količinska enota zaloge materiala in trgovskega blaga se ob začetnem pripoznanju ovrednoti po nabavni ceni, ki jo sestavljajo nakupna cena, uvozne in druge nevračljive nakupne dajatve ter neposredni stroški nabave, med njimi tudi davek na dodano vrednost, ki se ne povrne. Nakupna cena se zmanjša za dobljene popuste.

Če se cene na novo nabavljenih količinskih enot v obračunskem obdobju razlikujejo, se v organizaciji pri porabi uporablja metoda tehtanih povprečnih cen.

Prevrednotovanje zalog

Prevrednotenje zalog je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Opravi se lahko na koncu leta ali med njim. Zaloge se vrednotijo po izvirni vrednosti ali po čisti iztržljivi vrednosti, in sicer po manjši izmed njiju.

Vrednosti normalnih zalog materiala, ki naj bi jih porabili pri opravljanju storitev, ni treba zmanjšati pod raven izvirne vrednosti, če je mogoče pričakovati, da bo prodajna vrednost storitev, v katere bodo vstopile, enaka ali izvirni vrednosti ali večja od nje. Zmanjšanje vrednosti zalog obremenjuje poslovne odhodke.

Interni kriteriji v zvezi z zalogami

Popisi zalog se v organizaciji izvajajo mesečno, vsi presežki ali primanjkljaji se evidentirajo v okviru porabe. Za primanjkljaje trgovskega blaga organizacija bremeni odgovorne osebe.

Zaloge materiala se zaradi oslabitve prevrednotujejo, če njihova knjigovodska vrednost presega čisto iztržljivo vrednost oziroma če so brez gibanja 180 dni. V tem primeru se izvede 100-odstotni popravek vrednosti.

Zaloge trgovskega blaga se zaradi oslabitve prevrednotujejo, če njihova knjigovodska vrednost presega čisto iztržljivo vrednost oziroma če so brez gibanja 1 leto dni. V tem primeru se izvede 100-odstotni popravek vrednosti.

Za oblikovanje popravka vrednosti zalog, ki so brez gibanja, računovodska služba sama oblikuje popravek vrednosti.

f) Terjatve

Razvrščanje terjatev

Terjatve so na premoženjskopравnih in drugih razmerjih zasnovane pravice zahtevati od določene osebe plačilo dolga ali v primeru danih predplačil stvari oziroma opravljenja storitve. Kot poslovne terjatve se štejejo tudi tiste, ki so povezane s finančnimi prihodki, ki izhajajo iz finančnih naložb. Dani predujmi se v bilanci stanja izkazujejo znotraj gospodarske kategorije, na katero se nanašajo.

Terjatve so razčlenjene na tiste, ki se nanašajo na organizacije v skupini, na pridružene organizacije in na druge.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj terjatev

Terjatev se pripozna kot sredstvo, če je verjetno, da bodo pritekale gospodarske koristi, povezane z njo, če je mogoče njeno izvirno vrednost zanesljivo izmeriti in ko se začnejo obvladovati nanjo vezane pogodbene pravice. Terjatev se odpravi, če se pogodbene pravice do koristi izrabijo, ugasnejo ali če se odstopijo.

Začetno računovodsko merjenje terjatev

Terjatve vseh vrst se ob začetnem pripoznanju izkazujejo v zneskih, ki izhajajo iz ustreznih listin, ob predpostavki, da bodo poplačane. Prvotne terjatve se lahko pozneje povečajo ali pa ne glede na prejeto plačilo ali drugačno poravnavo tudi zmanjšajo za vsak znesek, utemeljen s pogodbo.

Obresti od terjatev so finančni prihodki.

Prevrednotovanje terjatev

Prevrednotenje terjatev je sprememba njihove knjigovodske vrednosti. Pojavi se predvsem kot prevrednotenje terjatev zaradi njihove oslabitve oziroma odprave oslabitve, to je zmanjšanja oziroma morda kasneje povečanja na udenarljivo vrednost.

Terjatve se merijo po odplačni vrednosti. Če obstojijo nepristranski dokazi, da je prišlo do izgube, leta bremeni poslovne odhodke v zvezi s terjatvami. Popravki terjatev iz obresti in dividend bremenijo prevrednotovalne finančne odhodke.

Terjatve, za katere se po začetnem pripoznanju domneva, da ne bodo poravnane oziroma ne bodo poravnane v celotnem znesku, se razkrijejo kot dvomljive, če se zaradi njih začne sodni postopek, pa kot sporne terjatve.

Interni kriteriji v zvezi s terjatvami

Popravki vrednosti terjatev se v družbi oblikujejo na naslednji način:

- 100-odstotni popravek za vse tožene terjatve in terjatve, prijavljene v stečajnem postopku in v postopku prisilne poravnave,
- 100-odstotni popravek za terjatve, ki so po najboljši strokovni presoji posloводства utemeljeno dvomljive in je utemeljeno dvomljiv tudi izid morebitne tožbe zaradi insolventnosti kupca.

g) Denarna sredstva

Denarna sredstva in njihovi ustrezniki obsegajo denar v blagajni, denar na poti in denar na transakcijskih računih. Denar na poti je denar, ki se prenaša iz blagajne na ustrezen račun pri banki in se istega dne še ne vpiše kot dobroimetje pri njej. Depoziti na odpoklic so zajeti v okviru kratkoročnih finančnih naložb.

h) Kapital

Celotni kapital organizacije je njegova obveznost do lastnikov, ki zapade v plačilo, če organizacija preneha delovati. Pri tem se velikost kapitala popravi glede na tedaj dosegljivo ceno čistega premoženja. Kapital je opredeljen z zneski, ki so jih vložili lastniki, in tistimi, ki so se pojavili pri poslovanju in pripadajo lastnikom. Zmanjšujejo ga izguba pri poslovanju, odkupljene lastne delnice ter dvigi.

Celotni kapital sestavljajo vpoklicani kapital, kapitalske rezerve, rezerve iz dobička, revalorizacijske rezerve, rezerve, nastale zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti, preneseni čisti dobiček ali čista izguba iz prejšnjih let ter prehodno še nerazdeljeni čisti dobiček ali še neporavnana čista izguba poslovnega obdobja.

i) Rezervacije

Razvrščanje rezervacij

Rezervacije se oblikujejo za sedanje obveze, ki izhajajo iz obvezujočih preteklih dogodkov in se bodo po predvidevanjih poravnale v obdobju, ki ni z gotovostjo določeno, ter katerih zneske za njihovo poravnavo je mogoče zanesljivo oceniti. Obravnavajo se kot dolgovi v širšem pomenu.

Namen rezervacij je v obliki vnaprej vračunanih stroškov zbrati zneske, ki bodo v prihodnosti omogočili pokritje takrat nastalih stroškov. Med takšne rezervacije spadajo rezervacije za reorganizacijo, za pričakovane izgube iz kočljivih pogodb ter za jubilejne nagrade in za odpravnine ob upokojitvi.

Pogojne obveznosti se ne obravnavajo kot rezervacije.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj rezervacij

Rezervacije se pripoznavajo, če zaradi preteklega dogodka obstaja pravna ali posredna sedanja obveza, če je bolj mogoče kot ne, da bo pri poravnavi obveze potreben odtok dejavnikov, ki omogočajo pritekanje gospodarskih koristi, in če je mogoče znesek obveze zanesljivo izmeriti.

Pripoznanje rezervacij se odpravi, kadar so že izrabljene nastale možnosti, zaradi katerih so bile rezervacije oblikovane, ali pa ni več potrebe po njih.

Rezervacije se lahko uporabljajo samo za istovrstne postavke, za katere so bile prvotno pripoznane, v utemeljenih primerih pa tudi za enakovrstne postavke.

Družba Sava Turizem d.d. je v skladu z zakonskimi predpisi, kolektivno pogodbo in internim pravilnikom zavezana k plačilu jubilejnih nagrad zaposlenim ter odpravnin ob njihovi upokojitvi, za kar so oblikovane dolgoročne rezervacije v višini ocenjenih prihodnjih izplačil za odpravnine in jubilejne nagrade, diskontirane na dan bilance stanja. Druge pokojninske obveznosti ne obstajajo.

Začetno računovodsko merjenje rezervacij

Rezervacija je enaka vrednosti izdatkov, ki so po pričakovanju potrebni za poravnavo obveze. Če je učinek časovne vrednosti denarja pomemben, morajo biti pričakovani izdatki ustrezno diskontirani na sedanjo vrednost.

Knjigovodska vrednost rezervacij je enaka njihovi izvorni vrednosti, zmanjšani za porabljene zneske, dokler se ne pojavi potreba po njihovem povečanju ali zmanjšanju.

Prevrednotovanje in merjenje sprememb rezervacij

Rezervacije se ne prevrednotujejo. Na koncu obdobja se zaradi sprememb ocen rezervacije popravijo tako, da je njihova vrednost enaka vrednosti izdatkov, ki so po predvidevanjih potrebni za poravnavo obveze. Aktuarski dobički in izgube se ne pripoznavajo v poslovnem izidu, ampak neposredno v kapitalu v okviru rezerv, nastalih zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti.

j) Dolgovi

Razvrščanje dolgov

Dolgovi so pripoznane obveznosti v zvezi s financiranjem lastnih sredstev, ki jih je treba vrniti oziroma poravnati, zlasti v denarju. Kot posebna vrsta dolgov se obravnavajo odložene obveznosti za davek.

Dolgovi so lahko finančni ali poslovni ter dolgoročni ali kratkoročni. Dolgovi se razčlenjujejo na tiste do organizacij v skupini in na tiste do drugih. Dolgovi se razčlenjujejo tudi na tiste, pri katerih se kot financerji pojavljajo banke ter druge pravne in fizične osebe.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj dolgov

Dolg se pripozna kot obveznost, če je verjetno, da se bodo zaradi njegove poravnave zmanjšali dejavniki, ki omogočajo gospodarske koristi, in če je znesek za njegovo poravnavo mogoče zanesljivo izmeriti. Dolg se pripozna ob upoštevanju datuma, določenega v pogodbi ali drugem pravnem aktu. Pripoznanja dolgov se odpravijo, če je obveznost izpolnjena, razveljavljena ali zastarana.

Začetno računovodsko merjenje dolgov

Dolgovi se ob začetnem pripoznanju ovrednotijo z zneski iz ustreznih listin o njihovem nastanku. Dolgovi se povečujejo za pripisane obresti ali zmanjšujejo za odplačane zneske in morebitne drugačne poravnave, če o tem obstaja sporazum z upnikom.

Dolgovi se praviloma merijo po odplačni vrednosti po metodi efektivnih obresti, če pa med efektivno in dejansko obrestno mero ni pomembne razlike, se lahko merijo po izvirni vrednosti, zmanjšani za odplačila.

Sava Turizem d.d. pri merjenju dolgov upošteva usmeritev, da se dogovorjena obrestna mera bistveno ne razlikuje od efektivne obrestne mere, če razlika ni večja od ene odstotne točke.

Prevrednotovanje dolgov

Prevrednotovanje nastane v primeru dolga, izraženega v tuji valuti. Pri preračunu v domačo valuto nastanejo tečajne razlike, ki se evidentirajo kot finančni prihodki ali finančni odhodki.

k) Časovne razmejitev

Razvrščanje časovnih razmejitev

Časovne razmejitev so lahko aktivne in pasivne ter dolgoročne in kratkoročne. Aktivne časovne razmejitev zajemajo odložene odhodke ter nezaračunane prihodke. Pasivne časovne razmejitev zajemajo vnaprej vračunane odhodke in odložene prihodke. Pogojne terjatve ali pogojne obveznosti se ne obravnavajo kot časovne razmejitev.

Pripoznavanje in odpravljanje pripoznanj časovnih razmejitev

Časovne razmejitev se pripoznavajo, če je verjetno, da so bodo v prihodnosti zaradi nje povečale/znižale gospodarske koristi in če je mogoče njihovo vrednost zanesljivo izmeriti.

Pripoznanja se odpravijo, kadar so že izrabljene nastale možnosti ali pa ni več potrebe po časovnih razmejitvah.

Časovne razmejitev se lahko uporabijo samo za postavke, za katere so bile prvotno pripoznane.

Začetno računovodsko merjenje časovnih razmejitev

Realnost postavk aktivnih časovnih razmejitev mora biti na dan bilance stanja utemeljena, postavke pasivnih časovnih razmejitev pa ne smejo skrivati rezerv. Njihovo spravljanje v realne okvire popravi dotodanje odhodke in prihodke, v zvezi s katerimi so se prvotno pojavile.

Prevrednotovanje časovnih razmejitev

Časovne razmejitev se ne prevrednotujejo. Ob sestavljanju računovodskih izkazov se preverita realnost in upravičenost njihovega oblikovanja.

l) Prihodki

Razvrščanje prihodkov

Prihodki so povečanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki povečanja sredstev ali zmanjšanja dolgov. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Prihodki se razčlenjujejo na poslovne prihodke, finančne prihodke in druge prihodke. Poslovni prihodki in finančni prihodki se razčlenjujejo na tiste, ki se nanašajo na odvisne organizacije v skupini, na pridružene organizacije ter druge. Poslovni prihodki in finančni prihodki se štejejo kot redni prihodki.

Poslovne prihodke sestavljajo prihodki od prodaje in drugi poslovni prihodki. Prihodki iz opravljenih storitev se v izkazu poslovnega izida pripoznajo glede na stopnjo dokončnosti posla. Prihodki od najemnin iz naložbenih nepremičnin se pripoznajo med prihodki enakomerno med trajanjem najema. Prevrednotovalni poslovni prihodki nastanejo ob odtujitvi neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin kot pozitivna razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo.

Finančni prihodki so prihodki iz investiranja. Sestavljajo jih obračunane obresti in deleži v dobičku drugih ter prihodki od odsvojitve za prodajo razpoložljivih finančnih sredstev.

Druge prihodke sestavljajo neobičajne postavke ter preostali prihodki in se pojavljajo v dejansko nastalih zneskih.

Pripoznavanje prihodkov

Prihodki se izkazujejo, če je znesek prihodkov mogoče zanesljivo oceniti, če obstaja verjetnost pritekanja gospodarskih koristi, če je stroške, ki bodo nastali v zvezi s poslom, možno zanesljivo izmeriti in ko se upravičeno pričakuje, da bodo vodili do prejemkov, če ti niso uresničeni že ob nastanku.

Začetno računovodsko merjenje prihodkov

Prihodki od opravljenih storitev, razen od opravljenih storitev, ki vodijo do finančnih prihodkov, se merijo po prodajnih cenah glede na stopnjo njihove dokončnosti. Prihodki, ki se pojavljajo neenakomerno, se ne pripoznava vnaprej.

Prihodki od obresti se pripoznava v sorazmerju s pretečenim obdobjem ter glede na neodplačni del glavnice in veljavno obrestno mero.

Prihodki od dividend se pripoznajo v obdobju, ko je bil sprejet sklep skupščine delničarjev o izplačilu dividend.

m) Odhodki

Razvrščanje odhodkov

Odhodki so zmanjšanja gospodarskih koristi v obračunskem obdobju v obliki zmanjšanja sredstev ali povečanja dolgov. Preko poslovnega izida vplivajo na velikost kapitala.

Odhodki se razvrščajo na poslovne odhodke, finančne odhodke in druge odhodke. Poslovni odhodki in finančni odhodki se štejejo kot redni odhodki.

Poslovne odhodke sestavljajo stroški blaga, materiala in storitev, stroški dela, odpisi vrednosti ter drugi poslovni odhodki. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pojavljajo ob prevrednotenju opredmetenih, neopredmetenih in obratnih sredstev ter naložbenih nepremičnin na nižjo vrednost

ter tudi ob odtujitvi neopredmetenih sredstev, opredmetenih osnovnih sredstev in naložbenih nepremičnin kot negativna razlika med prodajno in knjigovodsko vrednostjo.

Finančni odhodki so odhodki iz financiranja in odhodki iz investiranja. Prve sestavljajo predvsem obresti, drugi pa imajo predvsem naravo prevrednotovalnih finančnih odhodkov.

Druge odhodke sestavljajo neobičajne postavke ter preostali odhodki in se pojavljajo v dejansko nastalih zneskih.

Pripoznavanje odhodkov

Odhodki se pripoznajo, če je zmanjšanje gospodarskih koristi v obračunskem obdobju povezano z zmanjšanjem sredstva ali povečanjem dolga in je to zmanjšanje mogoče zanesljivo izmeriti. Odhodki se ob njihovem nastanku torej pripoznajo hkrati s pripoznavanjem zmanjšanja sredstev oziroma povečanja dolgov.

Začetno računovodsko merjenje odhodkov

Odhodki od obresti se pripoznavajo v znesku, ki je obračunan v istem obračunskem obdobju, razen če so zajeti med opredmetenimi osnovnimi sredstvi. Prevrednotovalni poslovni odhodki se pripoznavajo, ko je opravljeno ustrezno prevrednotenje.

n) Davek od dobička in odloženi davek

Davek od dobička oziroma izgube poslovnega leta obsega odmerjeni in odloženi davek. Davek od dobička se izkaže v izkazu poslovnega izida, razen v tistem delu, v katerem se nanaša na postavke, ki se izkazujejo neposredno v kapitalu, in se zato izkazuje med kapitalom.

Odmerjeni davek je davek, za katerega se pričakuje, da bo plačan od obdavčljivega dobička za poslovno leto z uporabo davčnih stopenj, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja, in morebitne prilagoditve davčnih obveznosti v povezavi s preteklimi poslovnimi leti.

Odloženi davek se izkazuje po metodi obveznosti po bilanci stanja, pri čemer se upoštevajočasne razlike med knjigovodsko vrednostjo sredstev in obveznostmi za potrebe finančnega poročanja in zneskov za potrebe davčnega poročanja. Odloženi davek se izkaže v višini, ki jo bo po pričakovanjih treba plačati ob odpravi začasnih razlik, na podlagi zakonov, uveljavljenih ali v bistvu uveljavljenih na datum poročanja.

Odložena terjatev za davek se pripozna v obsegu, za katerega obstaja verjetnost, da bo na razpolago prihodnji obdavčljivi dobiček, v breme katerega bo v prihodnje mogoče uporabiti odloženo terjatev. Odložene terjatve za davek se zmanjšajo za znesek, za katerega ni več verjetno, da bo mogoče uveljaviti davčno olajšavo, povezano s sredstvom.

Družba Sava Turizem d.d. ima pripoznane odložene terjatve za davek iz naslova rezervacij za odpravnine in jubilejne nagrade ter iz naslova oslabitve vrednostnih papirjev.

o) Čisti dobiček/izguba na delnico

Delniški kapital je razdeljen na navadne imenske kosovne delnice, zato organizacija prikazuje osnovno dobičkonosnost delnice. Osnovna dobičkonosnost delnice se izračuna tako, da delimo dobiček s tehtanim povprečnim številom navadnih delnic v poslovnem obdobju.

Prilagojeni čisti dobiček/izguba na delnico je enak osnovnemu čistemu dobičku/izgubi na delnico, ker organizacija nima prednostnih delnic ali zamenljivih obveznic. Do dneva poročanja ni prišlo do spremembe števila izdanih delnic.

p) Sestavitev bilance stanja

Bilanca stanja je sestavljena po SRS 20, uporabljeno je osnovno razčlenjevanje postavk v bilanci stanja za zunanje poslovno poročanje.

q) Sestavitev izkaza poslovnega izida

Izkaz poslovnega izida je sestavljen po SRS 21, uporabljeno je osnovno razčlenjevanje postavk v izkazu poslovnega izida za zunanje poslovno poročanje – različica I.

r) Sestavitev izkaza denarnih tokov

Izkaz denarnih tokov je sestavljen po SRS 22, uporabljeno je razčlenjevanje postavk za zunanje poslovno poročanje – različica II. Pripravljen je z upoštevanjem podatkov iz izkaza poslovnega izida za obdobje januar–december 2017 (za preteklo obdobje januar–december 2016), podatkov iz bilance stanja na dan 31. 12. 2017 (za preteklo obdobje 31. 12. 2016) ter drugih potrebnih podatkov. V izkazu denarnih tokov so izključene pomembnejše vrednosti, ki niso povezane s prejemki in izdatki.

6.2.3 Obvladovanje finančnih tveganj

V nadaljevanju pojasnjujemo, kako je družba izpostavljena različnim vrstam finančnih tveganj in kakšni so njeni cilji, politika in procesi za merjenje in obvladovanje te izpostavljenosti.

6.2.3.1 Kreditno tveganje

Kreditno tveganje je tveganje, da stranka, vključena v pogodbo o finančnem instrumentu, ne bo izpolnila obveznosti in bo družbi povzročila finančno izgubo. Kreditno tveganje je neposredno povezano s komercialnim tveganjem in pomeni nevarnost, da bodo terjatve do kupcev in drugih poslovnih partnerjev poplačane s časovnim zamikom ali pa sploh ne bodo poplačane.

Izpostavljenost tej vrsti tveganja se je v zaostrenih gospodarskih razmerah še povečala. Posebno pozornost posvečamo spremljanju plačilne sposobnosti kupcev in si pri zmanjševanju izpostavljenosti temu tveganju pomagamo z bonitetnim sistemom ocene kupcev, poslovanjem na podlagi predplačil, nadzorom slabih plačnikov, sprotno izterjavo, vlaganjem izvršb, kompenzacijami ter izterjavo prek specializirane agencije za izterjavo dolga tujih kupcev.

6.2.3.2 Plačilnosposobnostno tveganje

Plačilnosposobnostno tveganje je tveganje, da bo podjetje naletelo na težave pri zbiranju finančnih sredstev za izpolnitev finančnih obveznosti. V Skupini Sava Turizem sta vzpostavljeni enotna finančna politika in centralizirana kreditna politika.

Skupina Sava Turizem je zaradi zagotovitve virov ustrezne ročnosti, ugodnejših cenovnih pogojev ter zagotovitve dodatnih virov za intenzivnejšo investicijsko dejavnost pristopila k refinanciranju obstoječih posojil in pričela nadgradnjo strateško pomembnih produktov na največjih destinacijah. V letu 2017 sta družbi Sava Turizem d.d. in Sava TMC, d.o.o. (ki je bila s presečnim bilančnim datumom 31. 12. 2016 pripojena matični družbi Sava Turizem d.d.) najeli dolgoročni sindiciran kredit pri bankah upnicah po ugodnejši obrestni meri in z daljšo ročnostjo.

Finančna zadolženost skupine na dan 31. 12. 2017 znaša 27,3 % bilančne vsote in je v primerjavi s povprečjem panoge nizka. Skupina razpolaga s sredstvi, ki skoraj za trikrat presegajo posojila. Vse navedeno zagotavlja primerno osnovo za zavarovanje dolgoročnih posojil in njihovo normalno odplačevanje.

Maja 2017 je bilo izvedeno refinanciranje obstoječih posojil pri Abanki d.d., Gorenjski banki d.d. in Sberbank d.d. Kredit je bil najet v višini 56.560 tisoč EUR s črpanjem v dveh tranšah. Tranša A predstavlja del posojila, ki je namenjen poplačilu obstoječih kreditov bank in skladov v višini 45.560 tisoč EUR in ga je družba črpala v mesecu maju 2017, tranša B pa predstavlja del kredita v višini 11.000 tisoč EUR, ki je namenjen financiranju investicij. V letu 2017 je družba Sava Turizem črpala 2.000 tisoč EUR odobrenih kreditnih sredstev, namenjenih za investicijsko dejavnost, medtem ko bo preostalih 9.000 tisoč EUR črpala v letu 2018 sukcesivno, glede na dinamiko izvedenih investicijskih del. Doba odplačila kreditov je 12 let, obrestna mera pa 6-mesečni EURIBOR + 2,5%. Dogovorjeno je odplačilo glavnice po naslednji dinamiki: v prvih štirih letih se odplačuje po 6 %, v petem letu 7 %, v šestem 7,5 %, v sedmem 9 %, v osmem 10 %, v devetem, desetem in enajstem letu 10,5 %, v dvanajstem letu pa 11 %. Glavnice se odplačujejo mesečno od julija do decembra, obresti pa se odplačujejo mesečno. Z doseženim dogovorom je izvedena uskladitev ročnostne strukture bilance stanja, kar omogoča uresničitev začrtanih ciljev družbe in prispeva k izboljšanju kazalnikov likvidnosti in plačilne sposobnosti družbe. Stopnja dolgoročnosti financiranja znaša 89,9 %, stopnja pokritosti dolgoročnih naložb z dolgoročnimi viri pa je 95,6-odstotna, kar pomeni, da so dolgoročne naložbe družbe skoraj v celoti financirane z dolgoročnimi viri.

6.2.3.3 Obrestno tveganje

Obrestno tveganje je tveganje, da bo vrednost finančnega instrumenta nihala zaradi spremembe tržnih obrestnih mer. Na ravni poslovne skupine Sava je opredeljen enoten nastop vseh družb pri bankah. V kreditni pogodbi, sklenjeni z bankami v maju 2017, je dogovorjena obrestna mera šestmesečni EURIBOR + 2,5-odstotna marža. Obrestna mera EURIBOR je v letu 2017 dosegala negativne vrednosti, v letu 2018 se ne pričakuje bistvena rast. Obrestno tveganje posredno zmanjšujemo s stalnim izboljševanjem upravljanja obratnih sredstev in posledično z zmanjševanjem potrebe po dodatnih virih oziroma z niževanjem zadolženosti. Družba v preteklem letu ni imela sklenjenih instrumentov za zaščito obrestnega tveganja.

6.2.3.4 Valutno tveganje

Valutno tveganje je tveganje, da bo vrednost finančnih instrumentov nihala zaradi spremembe tečajev tujih valut.

Družba posluje pretežno v evrskem območju, zaradi česar je izpostavljenost valutnemu tveganju nizka.

6.2.4 Pojasnila posameznih postavk računovodskih izkazov

6.2.4.1 Neopredmetena sredstva in dolgoročne aktivne časovne razmejitve

Tabela 69: Preglednica gibanja neopredmetenih dolgoročnih sredstev za obdobje januar–december 2017
- po Slovenskih računovodskih standardih 2016

NABAVNA VREDNOST	Dolgoročno odloženi stroški razvijanja	Premoženjske pravice		Predujmi za neopredmetena dolgoročna sredstva	Dobro ime prevzetega podjetja	Druge dolgoročne aktivne časovne razmejitve	SKUPAJ
		Naložbe v pridobljene pravice do industrijske lastnine in druge pravice					
Stanje 01.01.2017	0	1.440		0	0	140	1.579
Povečanja, nakupi	0	229		0	0	0	229
Odpisi	0	-1		0	0	0	-1
Stanje 31.12.2017	0	1.668		0	0	140	1.808
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 01.01.2017	0	-1.006		0	0	-108	-1.113
Odpisi	0	0		0	0	0	0
Amortizacija	0	-98		0	0	0	-98
Stanje 31.12.2017	0	-1.103		0	0	-108	-1.211
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 01.01.2017	0	434		0	0	32	466
Stanje 31.12.2017	0	565		0	0	32	597

Leta 2017 se je za 229 tisoč EUR povečala vrednosti neopredmetenih sredstev. Amortizacija je bila obračunana v višini 98 tisoč EUR. Nove nabave v letu 2017 so predvsem posodobitev spletne strani, prenova omrežne infrastrukture in nadgradnje obstoječih računalniških programov. Neopredmetena sredstva niso zastavljena.

6.2.4.2 Opredmetena osnovna sredstva

Tabela 70: Preglednica gibanja opredmetenih osnovnih sredstev za obdobje januar–december 2017
- po Slovenskih računovodskih standardih 2016

NABAVNA VREDNOST	Zemljišča	Zgradbe	Proizvajalne naprave in stroji	Druge naprave in oprema	Opredmetena osnovna sredstva v gradnji in izdelavi	Predujmi za pridobitev opredmetenih osnovnih sredstev	SKUPAJ
Nabava, povečanja	221	1.072	1.219	624	9.873	0	13.011
Povečanje avansov	0	0	0	0	0	10	10
Aktiviranja	0	8.461	1.563	77	-10.101	0	0
Zmanjšanje	-57	-184	-420	-4	0	0	-664
Odpisi	0	0	-1.461	-468	0	0	-1.929
Slabitev	0	-1.573	-98	-15	0	0	-1.685
Stanje 31.12.2017	19.135	247.171	43.790	3.973	752	10	314.832
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 01.01.2017	0	-116.370	-37.182	-2.805	0	0	-156.357
Zmanjšanje	0	100	350	3	0	0	453
Odpisi	0	0	1.442	458	0	0	1.901
Slabitev	0	779	52	7	0	0	837
Amortizacija	0	-4.898	-1.698	-331	0	0	-6.926
Stanje 31.12.2017	0	-120.388	-37.036	-2.667	0	0	-160.092
NEODPISANA VREDNOST							
Stanje 01.01.2017	18.971	123.025	5.804	954	980	0	149.733
Stanje 31.12.2017	19.135	126.783	6.754	1.306	752	10	154.741

Zaradi poenostavljene pripojitve družbe Sava TMC, d.o.o. k družbi Sava Turizem d.d. se je povečalo stanje 1. 1. 2017 pri nabavni vrednosti pri zemljiščih v višini 4.013 tisoč EUR, pri zgradbah v višini 10.035 tisoč EUR ter popravku vrednosti pri zgradbah v višini 1.331 tisoč EUR.

Leta 2017 se je vrednost opredmetenih sredstev iz naslova novih nabav povečala za 13.011 tisoč EUR. Amortizacija je bila obračunana v višini 6.926 tisoč EUR. Največje nove nabave v letu 2017 so prenova Hotela Golf Bled, obnova notranjega bazenskega objekta v Termah 3000, novogradnja povezovalnega hodnika Ajda/Termal–kopališče T3000, izvedba zunanje ureditve Camping Bled, sanacija olimpijskega bazena Hotela Lipa Lendava, obnova čistilne naprave Ptuj, izgradnja prve faze naselja bungalov hišic Prekmurska vas ter obnova sob v Hotelu Radin.

Zemljišče ter zgradbe so zastavljeni v skupni vrednosti 46.476 tisoč EUR. Knjigovodska vrednost zastavljenih nepremičnin na dan 31. 12. 2017 znaša 105.860 tisoč EUR.

Konec leta 2017 smo slabili vrednosti opredmetenih osnovnih sredstev, ki so na destinaciji Terme Lendava, v skupni višini 373 tisoč EUR, in opredmetena osnovna sredstva, ki so na destinaciji Terme Banovci, v skupni višini 474 tisoč EUR.

Za destinaciji Terme Lendava in Terme Banovci je cenitev za namene računovodskega poročanja na dan 31. 12. 2017 pripravil pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin. Ocenjena nadomestljiva vrednost destinacije Lendava je 8.239 tisoč EUR in destinacije Banovci je 5.037 tisoč EUR. Pri ocenjevanju vrednosti osnovnih sredstev za obe destinaciji je bil uporabljen na donosu zasnovan način. Pri oceni destinacije Terme Lendava je bila uporabljena metoda ocenjevanja vrednosti pri uporabi. Pri oceni destinacije Terme Banovci je bila uporabljena metoda ocenjevanja po pošteni vrednosti, zmanjšana za stroške prodaje.

6.2.4.3 Naložbene nepremičnine

Tabela 71: Preglednica gibanje in stanje naložbenih nepremičnin za obdobje januar–december 2017
- po Slovenskih računovodskih standardih 2016

v 000 EUR			
NABAVNA VREDNOST	Zemljišča – naložbene nepremičnine	Zgradbe – naložbene nepremičnine	Skupaj
Stanje 01.01.2017	0	4.332	4.332
Nabava, povečanje	0	0	0
Odpisi	0	0	0
Slabitve	0	-270	-270
Stanje 31.12.2017	0	4.062	4.062
POPRAVEK VREDNOSTI			
Stanje 01.01.2017	0	-2.542	-2.542
Odpisi	0	0	0
Slabitev	0	170	170
Amortizacija	0	-85	-85
Stanje 31.12.2017	0	-2.456	-2.456
NEODPISANA VREDNOST			
Stanje 01.01.2017	0	1.790	1.790
Stanje 31.12.2017	0	1.606	1.606

Leta 2017 se vrednost naložbenih nepremičnin ni povečala. Amortizacija je bila obračunana v višini 85 tisoč EUR. V letu 2017 je družba ustvarila 114 tisoč EUR prihodkov in imela skupne stroške v višini 215 tisoč EUR, povezane z naložbenimi nepremičninami.

Konec leta 2017 smo slabili vrednost najpomembnejše naložbene nepremičnine, tj. Hotela Jeruzalem (Stela) v Ljutomeru, v skupni višini 100 tisoč EUR.

Za naložbeno nepremičnino, tj. Hotela Jeruzalem (Stela) v Ljutomeru, je cenitev za namene računovodskega poročanja na dan 31. 12. 2017 pripravil pooblaščen ocenjevalec vrednosti nepremičnin. Ocenjena nadomestljiva vrednost Hotela Jeruzalem (Stela) je 941 tisoč EUR. Pri ocenjevanju vrednosti celotne nepremičnine je bil uporabljen na donosu zasnovan način. Za določitev vrednosti zemljišča je bil uporabljen način tržnih primerjav.

6.2.4.4 Dolgoročne finančne naložbe

Tabela 72: Preglednica gibanja dolgoročnih finančnih naložb za obdobje januar–december 2017

Besedilo	Dolgoročne finančne naložbe, razen posojil				Dolgoročna posojila		SKUPAJ DFN
	Delnice in deleži družb v skupini	Delnice in deleži v pridruženih družbah	Druge delnice in deleži	Skupaj DFN, razen posojil	Dolgoročna posojila družbam v skupini	Skupaj dolgoročna posojila	
v 000 EUR							
KOSMATA VREDNOST							
Stanje 01.01.2017	359	4	141	503	3.271	3.271	3.775
Nabava, povečanje	0	0	0	0	0	0	0
Zmanjšanje	0	0	-3	-3	0	0	-3
Prevrednotovanje	0	0	8	8	0	0	8
Stanje 31.12.2017	359	4	146	508	3.271	3.271	3.780
POPRAVEK VREDNOSTI							
Stanje 01.01.2017	0	0	-40	-40	-424	-425	-464
Nabava, povečanje	0	0	0	0	0	0	0
Zmanjšanje	0	0	3	3	0	0	3
Prevrednotovanje	-1	0	17	16	-125	-125	-109
Stanje 31.12.2017	-1	0	-20	-21	-549	-550	-571
ČISTA VREDNOST							
Stanje 01.01.2017	359	4	101	463	2.847	2.847	3.310
Stanje 31.12.2017	358	4	126	487	2.722	2.722	3.209

Spremembe pri dolgoročnih finančne naložbah in dolgoročnih posojilih so posledica poenostavljene pripojitve družbe Sava TMC, d.o.o. k družbi Sava Turizem d.d. ter slabitve, ki se nanaša na dana posojila:

- v stanju 1. 1. 2017 kosmate vrednosti je izločena dolgoročna finančna naložba v delnice in deleže družb v skupini v višini 158 tisoč EUR in v stanju 1. 1. 2017 popravka vrednosti je izločena oslabitev navedene naložbe v višini 158 tisoč EUR zaradi poenostavljene pripojitve odvisne družbe Sava TMC, d.o.o. k družbi Sava Turizem d.d.;
- slabitev finančne naložbe do Sava, d.d. v višini 125 tisoč EUR se nanaša na slabitev danega posojila obvladujoči družbi Savi d.d. glede na oceno vrednosti delnice GBKR. Naložba je bila v letu 2015 slabljena v višini 2.243 tisoč EUR, v letu 2016 pa je bila na podlagi sklepa o potrditvi prisilne poravnave nad Savo d.d. odpisana v višini 1.918 tisoč EUR. Dodatna slabitev v letu 2017 je bila izvedena na osnovi predvidene prodajne vrednosti delnic Gorenjske banke;
- pri postavki druge delnice in deleži je bilo izvedeno prevrednotenje delnic Zavarovalnice Triglav na novo pošteno vrednost v višini 126 tisoč EUR.

6.2.4.5 Dolgoročne poslovne terjatve

Tabela 73: Preglednica gibanja dolgoročnih poslovnih terjatev

	v 000 EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Stanje 1.1.	18	0
Novo oblikovane terjatve	0	18
Prenos na tekočo zapadlost	0	0
Odplačila terjatev	0	0
Končno stanje	18	18

V letu 2017 ni bilo sprememb. Dolgoročna poslovna terjatev predstavlja vplačano varščino za najem poslovnih prostorov.

6.2.4.6 Odložene terjatve za davek

Tabela 74: Preglednica gibanja odloženih terjatev za davek

	v 000 EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Stanje 1.1.	107	458
Povečanje terjatev od prevrednotenja vrednostnih papirjev na pošteno vrednost - v drugem vseobsegajočem donosu	0	0
Zmanjšanje terjatev od prevrednotenja vrednostnih papirjev na pošteno vrednost - v drugem vseobsegajočem donosu	-5	0
Zmanjšanje terjatev zaradi prodaje vrednostnih papirjev - v drugem vseobsegajočem donosu	0	0
Zmanjšanje terjatev zaradi prodaje ali prenehanja lastništva vrednostnih papirjev - preko izkaza poslovnega izida	0	-360
Povečanje terjatev zaradi slabitve vrednostnih papirjev - preko izkaza poslovnega izida	0	0
Povečanje terjatev za rezervacije za odpravnine - preko izkaza poslovnega izida	0	0
Zmanjšanje terjatev za rezervacije za odpravnine - preko izkaza poslovnega izida	-13	0
Dokonačna odprava terjatev - preko izkaza poslovnega izida	10	9
Druge spremembe - preko izkaza poslovnega izida	0	0
Končno stanje	99	107

Odložene terjatve za davek po stanju 31. 12. 2017 se nanašajo na dolgoročne rezervacije za odpravnine in jubilejne nagrade na podlagi aktuarskega izračuna v višini 100 tisoč EUR, opravljenega na dan 31. 12. 2017, ter na zmanjšanje terjatve za odloženi davek od prevrednotenja vrednostnih papirjev v višini 5 tisoč EUR.

Družba nima oblikovanih terjatev za odloženi davek iz naslova davčnih izgub in popravka terjatev, saj ne moremo dovolj natančno oceniti, kdaj bodo terjatve unovčljive.

6.2.4.7 Sredstva (skupine za odtujitev) za prodajo

Med sredstva za prodajo je razporejenih 518 delnic Gorenjske banke po nabavni vrednosti 64 tisoč EUR. Knjigovodska vrednost ene delnice Gorenjske banke d.d. znaša 122,87 EUR. Sprememb v primerjavi z enakim preteklim obdobjem ni bilo.

6.2.4.8 Zaloge

Tabela 75: Preglednica zalog

	v 000 EUR	
	Neto vrednost 31.12.2017	Neto vrednost 31.12.2016
Material	568	599
Trgovsko blago	83	62
SKUPAJ	651	662

Popisi zalog se izvajajo mesečno in vsi presežki in primanjkljaji se evidentirajo v okviru porabe. Za primanjkljaje trgovskega blaga so bremenjene osebe, zaposlene na obratih. Odpisov zalog zaradi spremembe kakovosti ali spremembe njihove vrednosti v letu 2017 ni bilo.

6.2.4.9 Kratkoročne finančne naložbe

Kratkoročne finančne naložbe se v celoti nanašajo na depozite pri bankah v višini 99 tisoč EUR.

6.2.4.10 Kratkoročne poslovne terjatve

Tabela 76: Preglednica kratkoročnih poslovnih terjatev po zapadlosti

	31.12.2017		v 000 EUR	
	SKUPAJ	Dospelo	Nedospelo	
IV) Kratkoročne poslovne terjatve	3.042	355	2.687	
1. Kratkoročne poslovne terjatve do družb v skupini	28	0	28	
2. Kratkoročne poslovne terjatve do kupcev	2.303	355	1.948	
3. Kratkoročne poslovne terjatve do drugih	711	0	711	

Terjatve do kupcev niso zavarovane, razen terjatev za najemnine, ki so zavarovane s prejetimi varščinami.

Družba Sava Turizem d.d. ne izkazuje terjatev do uprave, članov nadzornega sveta in notranjih lastnikov.

Tabela 77: Preglednica kratkoročnih poslovnih terjatev kupcev po dnevih zapadlosti

	31.12.2017			31.12.2016			v 000 EUR
	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve	Bruto terjatve	Oslabitev	Neto terjatve	
	Nezapadle	1.948	0	1.948	1.887	0	
Zapadle 0 - 30 dni	297	0	297	391	0	391	
Zapadle 31 - 120 dni	157	99	58	194	96	98	
Zapadle več kot 120 dni	381	381	0	445	445	0	
SKUPAJ	2.783	480	2.303	2.917	541	2.376	

Tabela 78: Stanje popravka vrednosti terjatev do kupcev

	v 000 EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Stanje 01.01.	541	636
Povečanje popravka vrednosti	66	142
Zmanjšanje popravka vrednosti	-126	-237
Stanje konec obdobja	480	541

Poslovne terjatve do drugih so predvsem terjatve za DDV v višini 425 tisoč EUR, terjatve do zavarovalnice v višini 161 tisoč EUR, terjatve za avanse v višini 48 tisoč EUR, terjatve iz nadomestil plač v višini 60 tisoč EUR ter druge manjše terjatve v višini 16 tisoč EUR.

6.2.4.11 Denarna sredstva

Tabela 79: Preglednica denarnih sredstev

	v 000 EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Denar v blagajnah	33	33
Denar na poti	304	185
Denarna sredstva na transakcijskih računih	5.240	7.966
Skupaj denarna sredstva	5.577	8.183

6.2.4.12 Kratkoročne aktivne časovne razmejitve

Tabela 80: Preglednica kratkoročnih aktivnih časovnih razmejitev

	v 000 EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Kratkoročno odloženi stroški	168	121
Kratkoročno nezaračunani prihodki od storitve	485	689
DDV od prejetih predujmov	57	51
Skupaj kratkoročne aktivne časovne razmejitve	710	861

6.2.4.13 Kapital

Osnovni kapital na dan 31. 12. 2017 znaša 39.684.899 EUR in je razdeljen na 39.684.899 delnic, ki so kosovne, navadne in prosto prenosljive.

Tabela 81: Kapitalske rezerve

	v 000 EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Druge kapitalske rezerve	52.326	52.326
Skupaj KAPITALSKE REZERVE	52.326	52.326

Kapitalske rezerve znašajo 52.326 tisoč EUR in so nastale na osnovi prenosa splošnega popravka kapitala, ki je nastal ob revalorizaciji.

Zakonske rezerve znašajo 644 tisoč EUR in so bile v letu 2017 povečane za oblikovane rezerve v višini 5 % čistega dobička poslovnega leta, kar znaša 267 tisoč EUR.

Sprememba prenesenega čistega poslovnega izida je posledica prenosa nepokrite izgube v višini 2.966 tisoč EUR družbe Sava TMC, d.o.o. ob pripojitvi k družbi Sava Turizem d.d. v preneseni čisti poslovni izid, pokrivanja stroškov naknadno obračunanega poročuna davka na dodano vrednost iz naslova prodaje zemljišč družbe Sava TMC, d.o.o. v višini 41 tisoč EUR ter povečanja za znesek osnovnega kapitala in zakonskih rezerv družbe Sava TMC, d.o.o. ob pripojitvi k družbi Sava Turizem d.d. v višini 176 tisoč EUR.

Rezerve zaradi vrednotenja po pošteni vrednosti so znižane iz naslova aktuarskega izračuna v višini 96 tisoč EUR.

Družba Sava Turizem d.d. v letu 2017 ni imela lastnih deležev.

6.2.4.14 Rezervacije in dolgoročne pasivne časovne razmejitve

Tabela 82: Preglednica gibanja rezervacij in dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev

	v 000 EUR			
	Rezervacije za odpravnine in podobne obveznosti	Druge rezervacije	Dolgoročne pasivne časovne razmejitve	Skupaj
Stanje 01.01.2017	1.332	8.005	182	9.519
Novo oblikovane rezervacije	224	68	0	291
Odprava rezervacij	-100	0	0	-100
Poraba rezervacij	-50	-442	-23	-515
Stanje 31.12.2017	1.406	7.631	159	9.195

Vrednost rezervacij in dolgoročnih časovnih razmejitev na dan 31. 12. 2017 znaša 9.195 tisoč EUR. Znesek vključuje rezervacije za odpravnine ter jubilejne nagrade v višini 1.406 tisoč EUR. Aktuarski izračun je bil izdelan ob upoštevanju naslednjih predpostavk: odpravnine ob upokojitvi in jubilejne nagrade so upoštewane v skladu z določili v kolektivnih in individualnih pogodbah, predvidena je 2,5-odstotna letna rast plač v podjetju ter zneskov odpravnin in jubilejnih nagrad, upoštevana je fluktuacija zaposlenih, izbrana diskontna obrestna mera pa znaša 2,25 % letno in predstavlja skoraj dvoletno povprečje obrestnih mer na dolgoročne obveznice Republike Slovenije.

Stanje drugih dolgoročnih pasivnih časovnih razmejitev predstavljajo odloženi prihodki iz naslova pridobljenih finančnih sredstev iz evropskih in državnih strukturnih skladov ter drugih družb za sofinanciranje prenove Hotela Radin in Hotela Terapija v Radencih, za izgradnjo Grand Hotela Primus na Ptuj, za apartmajsko naselje v Termah Lendava, izgradnjo Hotela Livada Prestige, prenovo zdravstvenega objekta Thermalium v Moravcih, prenovo Hotela Savica na Bledu, nakup programa za zdravstvo ter obnovo CO₂ kopeli v skupni višini 7.591 tisoč EUR, rezervacije za denacionalizacijske zahtevke v višini 40 tisoč EUR ter rezervacije za morebitne tožbe v višini 72 tisoč EUR.

6.2.4.15 Dolgoročne obveznosti

Tabela 83: Preglednica gibanja dolgoročnih finančnih obveznosti

	v 000 EUR	
	31.12.2017	31.12.2016
Stanje 1.1.	38.235	36.478
Najem novih posojil v letu	47.560	1.445
Odplačila posojil v letu	-35.222	0
Prenos na kratkoročni del konec obdobja	-7.878	-4.072
Končno stanje	42.696	33.851

Družba ima na dan 31. 12. 2017 za 41.073 tisoč EUR dolgoročnih kreditov do bank, ki so bili najeti za nakup in obnovo opredmetenih osnovnih sredstev z obrestno mero Euribor + 2,5 % letno ter dolgoročnih kreditov do Slovenskega regionalno razvojnega sklada Republike Slovenije v višini 1.623 tisoč EUR z obrestno mero od Euribor + 0,35 % do Euribor + 0,5 % letno. Dolgoročni krediti so bili najeti za nakup in obnovo opredmetenih osnovnih sredstev.

Vrednost kreditov z zapadlostjo od 1 do 2 leti znaša 3.394 tisoč EUR, od 2 do 5 let 10.181 tisoč EUR ter nad 5 let 27.498 tisoč EUR. Krediti so najeti pri bankah in skladu in so zavarovani s hipotekami na nepremičninah družbe oziroma z bančnimi poroštvi.

Kredit pri skladu v višini 958 tisoč EUR je zavarovan z bančno garancijo, ta pa je zavarovana s hipoteko na nepremičninah. Preostali krediti so zavarovani s hipotekami in menicami.

Med dolgoročnimi finančnimi obveznostmi so zajeti dolgoročni deli kreditov bank in skladov. Na kratkoročne finančne obveznosti je prenesen kratkoročni del finančnih obveznosti v višini 7.878 tisoč EUR.

Dolgoročne poslovne obveznosti v višini 458 tisoč EUR so posledica ureditve ročnosti kratkoročne poslovne obveznosti do Save, d.d. Obveznost v plačilo zapade v letu 2019 in je obrestovana po obrestni meri 0,40 % p. a.

6.2.4.16 Kratkoročne obveznosti

Kratkoročne finančne obveznosti so obveznosti do bank v višini 3.394 tisoč EUR, obveznosti do Slovenskega regionalno razvojnega sklada Republike Slovenije v višini 385 tisoč EUR.

Obveznosti do bank ter Slovenskega regionalno razvojnega sklada Republike Slovenije so zavarovane.

Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini na dan 31. 12. 2017 znašajo 68 tisoč EUR.

Kratkoročne poslovne obveznosti do dobaviteljev znašajo 5.840 tisoč EUR. Družba za zavarovanje poslovnih obveznosti nima izdanih instrumentov zavarovanja.

Druge kratkoročne poslovne obveznosti v višini 3.189 tisoč EUR so: obveznosti do zaposlenih v višini 1.613 tisoč EUR, obveznosti za DDV v višini 202 tisoč EUR, obveznosti do države iz naslova drugih davkov in prispevkov v višini 405 tisoč EUR, obveznosti za obresti v višini 91 tisoč EUR ter druge kratkoročne obveznosti v višini 48 tisoč EUR. Na dan 31. 12. 2017 ima družba obveznosti za prejete predujme v višini 827 tisoč EUR, in to predvsem iz naslova dogodkov – vnaprej plačanih aranžmajev kupcev.

6.2.4.17 Kratkoročne pasivne časovne razmejitev

Kratkoročne pasivne časovne razmejitve na dan 31. 12. 2017 znašajo 4.304 tisoč EUR. Predstavljajo kratkoročno vračunane stroške oz. odhodke v višini 601 tisoč EUR, vkalkulirane rezervacije za kapljice v višini 608 tisoč EUR, obračunane stroške dela v skupni višini 2.272 tisoč EUR za neizkoriščen dopust, neplačane opravljene ure, rezervacije in izplačilo nagrad v letu 2018 za dosežke v letu 2017, kratkoročno nezaračunane prihodke od prodaje darilnih bonov v višini 806 tisoč EUR, kratkoročno razmejene prihodke iz naslova vnaprej plačanih pavšalov in stojnin za leto 2017 v višini 1 tisoč EUR, unovčenja garancij v višini 14 tisoč EUR.

6.2.4.18 Ocenjevanje poštenih vrednosti

Tabela 84: Poštene vrednosti finančnih instrumentov

v 000 EUR

	31.12.2017		31.12.2016	
	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost	Knjigovodska vrednost	Poštena vrednost
Vrednostni papirji, na razpolago za prodajo	126	126	101	101
Dolgoročne terjatve	18	18	18	18
Kratkoročne terjatve	3.469	3.469	3.762	3.762
Dana posojila	99	99	2.000	2.000
Denar in denarni ustrezniki	5.577	5.577	8.183	8.183
Dolgoročna posojila	42.696	42.696	33.851	33.851
Izdane obveznice	0	0	0	0
Kratkoročna posojila	3.394	3.394	3.361	3.361
Kratkoročne poslovne obveznosti	9.037	9.037	8.283	8.283

Vrednostni papirji Gorenjske banke d.d. so obravnavani kot del drugih delnic in deležev, ki so na razpolago za prodajo in so vrednoteni po nabavni vrednosti, kar pomeni 122,87 EUR na delnico.

Poštene vrednosti finančnih sredstev in obveznosti ne odstopajo od njihovih knjigovodskih vrednosti.

6.2.4.19 Čisti prihodki od prodaje

Tabela 85: Čisti prihodki od prodaje

v 000 EUR

	2017	2016
Čisti prihodki od prodaje storitev	70.849	66.576
Čisti prihodki od najemnin	916	820
Čisti prihodki od prodaje trgovskega blaga	413	427
Skupaj čisti prihodki od prodaje	72.177	67.823

Vsi prihodki od prodaje so doseženi na domačem trgu.

6.2.4.20 Drugi poslovni prihodki (s prevrednotovalnimi poslovnimi prihodki)

Tabela 86: Drugi poslovni prihodki

v 000 EUR

	2017	2016
Poraba in odprava rezervacij za odpravnine, jub.nagrade, presežne ure in dopuste	100	1
Črpanje odloženih prihodkov iz sredstev pridobljenih iz EU	523	415
Poraba vzpodbud iz naslova invalidov	122	134
Dobički od prodaje opredmetenih osnovnih sredstev	414	24
Odprava vračunanega popravka terjatev	111	68
Ostali poslovni prihodki	138	436
Skupaj drugi poslovni prihodki	1.407	1.077

6.2.4.21 Stroški po funkcionalnih skupinah

Tabela 87: Stroški po funkcionalnih skupinah

	v 000 EUR	
	2017	2016
Proizvajalni stroški prodanih proizvodov	49.933	48.570
Stroški prodajanja	4.784	4.984
Stroški splošnih dejavnosti	11.337	8.941
SKUPAJ	66.054	62.495

Proizvajalni stroški prodanih proizvodov zajemajo stroške na stroškovnih mestih hotelov, restavracij, kuhinj, kampov, kopališč in golf igrišča. Stroški prodajanja zajemajo stroške na stroškovnih mestih službe za marketing in prodajo. Stroški splošnih dejavnosti pa zajemajo stroške na stroškovnih mestih posloводства, tajništva, kadrovske službe, pravne službe, nabave, investicij in vzdrževanja, informatike, kakovosti, financ in računovodstva, kontrolinga in tudi stroške na splošnih stroškovnih mestih.

6.2.4.22 Stroški blaga, materiala in storitev

Tabela 88: Preglednica stroškov blaga, materiala in storitev po vrstah stroškov

	v 000 EUR	
	2017	2016
Nabavna vrednost prodanega blaga	246	280
Stroški materiala	13.674	13.282
Stroški transportnih storitev	505	519
Stroški storitev vzdrževanja	1.381	1.115
Stroški najemnin	544	2.039
Nadomestila stroškov delavcev	161	164
Stroški plačilnega prometa, bančnih storitev in zavarovalnih premij	908	711
Stroški intelektualnih in osebnih storitev	1.595	1.361
Stroški sejmov, reklame in reprezentance	1.913	1.930
Stroški drugih storitev	11.892	10.778
SKUPAJ	32.818	32.179

Stroški drugih storitev so stroški čiščenja prostorov, najema prostorov, prodajne provizije, študentskega dela, komunalnih storitev, stroški pranja, stroški glasbe, stroški prireditev idr.

6.2.4.23 Stroški dela

Tabela 89: Preglednica stroškov dela

	v 000 EUR	
	2017	2016
Bruto plače	15.777	15.483
Stroški socialnih zavarovanj zaposlenih	2.556	2.511
Drugi stroški dela	4.540	3.822
Skupaj stroški dela	22.873	21.815

Povprečno število zaposlenih v letu 2017 na podlagi opravljenih delovnih ur je bilo 798,94.

6.2.4.24 Odpis vrednosti

Leta 2017 je bila obračunana amortizacija v višini 7.108 tisoč EUR, od tega 98 tisoč EUR za neopredmetena sredstva, 6.595 tisoč EUR za opredmetena osnovna sredstva, 331 tisoč EUR za drobni inventar ter 85 tisoč EUR za naložbene nepremičnine.

Prevrednotovalni poslovni odhodki za opredmetena in neopredmetena osnovna sredstva ter naložbenih nepremičnine znašajo 1.029 tisoč EUR. Popravki dvomljivih in spornih terjatev do kupcev po valuti nad 120 dni ter popravek drugih terjatev znašajo 66 tisoč EUR.

6.2.4.25 Drugi poslovni odhodki

Drugi poslovni odhodki v letu 2017 znašajo 2.159 tisoč EUR, od tega so največji strošek prispevek za mestno stavbno zemljišče 472 tisoč EUR, vodni prispevek in koncesija za vodo v višini 1.184 tisoč EUR, upravne in sodne takse v višini 21 tisoč EUR, štipendije in nagrade dijakom in študentom v višini 111 tisoč EUR ter drugi poslovni odhodki v višini 371 tisoč EUR.

6.2.4.26 Finančni prihodki iz deležev

V finančnih prihodkih iz deležev so izkazani prihodki iz dividend od delnic Zavarovalnice Triglav d.d. v višini 11 tisoč EUR.

6.2.4.27 Finančni prihodki iz danih posojil

V finančnih prihodkih iz danih posojil so izkazane obresti iz danih kreditov podjetjem v skupini v višini 26 tisoč EUR in obresti od depozitov, danih drugim, v višini 1 tisoč EUR.

6.2.4.28 Finančni prihodki iz poslovnih terjatev

Finančne prihodke iz poslovnih terjatev predstavljajo obresti do kupcev v višini 11 tisoč EUR.

6.2.4.29 Finančni odhodki iz oslabitve in odpisov finančnih naložb

V letu 2017 smo slabili dolgoročno posojilo, dano družbi Sava, d.d., v višini 125 tisoč EUR in naložbo v Sava Zdravstvo d.o.o. v višini 1 tisoč.

6.2.4.30 Finančni odhodki iz finančnih obveznosti

Finančne odhodke iz finančnih obveznosti predstavljajo obresti za najete kratkoročne in dolgoročne kredite pri bankah v višini 1.553 tisoč EUR in obresti iz naslova drugih finančnih obveznosti v višini 30 tisoč EUR, ki predstavljajo pripisane obresti na podlagi aktuarskega izračuna.

6.2.4.31 Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti

Finančne odhodke iz poslovnih obveznosti predstavljajo obresti do obvladujoče družbe v skupini v višini 3 tisoč EUR.

6.2.4.32 Davek od dobička

Tabela 90: Davek od dobička

	v 000 EUR			
	2017 Stopnja	2017 Znesek	2016 Stopnja	2016 Znesek
Dobiček pred davki		5.821		4.587
Davek od dobička z uporabo uradne stopnje	19%	1.106	17%	780
Vpliv davčnih stopenj v drugih državah		0		0
Zneski, ki negativno vplivajo na davčno osnovo		898		798
- znesek iz naslova povečanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		0		0
- znesek iz naslova zmanjšanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		889		797
- znesek odhodkov za katere je bil odtegnjen davek		0		0
- morebitno ostali zneski, ki vplivajo na povečanje davčne osnove		9		1
Učinek povečane davčne stopnje na posebne dobičke		0		0
Zneski, ki pozitivno vplivajo na davčno osnovo		255		962
- znesek iz naslova zmanjšanja prihodkov na raven davčno priznanih prihodkov		188		147
- znesek iz naslova povečanja odhodkov na raven davčno priznanih odhodkov		26		141
- morebitni ostali zneski, ki vplivajo na zmanjšanje osnove (npr. znesek dohodkov za katere je že bil odtegnjen davek)		41		673
Sprememba davčne osnove pri prehodu na nov način računovodenja pri spremembah računovodskih usmeritev		0		0
Davčne olajšave				
- uporabljene, ki vplivajo na zmanjšanje davčne obveznosti		741		461
- preostale za koriščenje v naslednjih letih		0		0
Davčna izguba				
- uporabljena, ki vpliva na zmanjšanje davčne obveznosti		3.232		2.211
- nastala v tekočem letu - preostala za koriščenje v naslednjih letih		0		0
Prilagoditev za pretekla leta		0		0
ODMERJENI DAVEK TEKOČEGA LETA	8,1%	473	6,5%	298
Povečanje/zmanjšanje odloženega davka		13		361
DAVEK V IZKAZU POSLOVNEGA IZIDA	8,4%	486	14,4%	658

Družba ima na dan 31. 12. 2017 neizkoriščeno davčno izgubo v višini 22.210 tisoč EUR, ki jo bo mogoče izkoristiti v prihodnjih letih.

6.2.4.33 Preglednica terjatev in obveznosti za odložene davke

Tabela 91: Preglednica terjatev za odložene davke

v 000 EUR			
31.12.2017	Terjatve	Obveznosti	Neto
Finančne naložbe	-1	0	-1
Rezervacije	101	0	101
SKUPAJ	99	0	99

v 000 EUR			
31.12.2016	Terjatve	Obveznosti	Neto
Finančne naložbe	3	0	3
Rezervacije	104	0	104
SKUPAJ	107	0	107

Družba nima obveznosti za odložene davke.

6.2.4.34 Pogojne obveznosti

Tabela 92: Preglednica pogojnih in drugih obveznosti

v 000 EUR		
	2017	2016
Hipoteke	105.860	93.936
Dana jamstva	958	10.872
Možne obveznosti po tožbah- denacionalizacija	4.675	4.675
Zastava vrednostnih papirjev	0	1.304
Ostalo zastava sredstev	291	1.773
SKUPAJ	111.784	112.560

Hipoteke

Vrednost hipotek v višini 105.860 tisoč EUR predstavlja knjigovodska vrednost nepremičnin, danih za zavarovanje kreditov, ki na dan 31. 12. 2017 znaša skupno 46.474 tisoč EUR.

Dana jamstva

V danih jamstvih je poroštvo Save Turizem d.d. v višini 958 tisoč EUR iz naslova bančne garancije, izdane na zajeti kredit pri Slovenskem regionalnem razvojnem skladu.

Preostalo – zastava sredstev

Med preostalimi možnimi obveznostmi v postavki preostalo – zastava sredstev so preostale potencialne obveznosti v skupni višini 291 tisoč EUR.

Pojasnila v povezavi s stanjem denacionalizacijskih zahtevkov v družbi Sava Turizem d.d.

a) Zahteva za denacionalizacijo – Höhn - Šarič

Zdravilišče Radenci d.o.o. je bilo ena izmed strank v postopku denacionalizacije upravičencev Höhn - Šarič. Vlagatelji denacionalizacijskega zahtevka so v postopku med drugim zahtevali vrnitev dela nepremičnin zdraviliškega kompleksa. Postopek je bil v letu 2015 pravnomočno zaključen. Na podlagi predloga za izdajo začasne odredbe so bile nepremičnine, ki so predmet postopka, izločene iz lastninskega preoblikovanja podjetja do zaključka postopka denacionalizacije in jih družba Sava Turizem d.d. vodi izvenbilančno do dokončnega zaključka postopka. Denacionalizacijska zadeva je bila pravnomočno zaključena, nato pa je bila s strani denacionalizacijskih upravičencev vložena ustavna pritožba na podlagi katere je ustavno sodišče v letu 2017 razveljavilo izdane pravnomočne odločbe ter zadevo vrnilo v ponovni postopek.

b) Zahteva za denacionalizacijo – Wiesler in Purre - Wiesler

Predlagatelja sta dne 23. 12. 2010 pri Okrajnem sodišču v Novem mestu vložila predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja v skladu s 145. členom ZIKS in zemljiškoknjižni predlog za zaznambo spora pri nepremičninah, ki so predmet tega postopka, zoper 11 nasprotnih udeležencev, med njimi tudi zoper Zdravilišče Radenci d.o.o.; sodišče je spor zaznamovalo s sklepom z dne 22. 2. 2011.

Okrajno sodišče v Novem mestu je s sklepom z dne 25. 3. 2013 vrnitev zaplenjenega premoženja zavrnilo; to odločbo je potrdilo tudi Višje sodišče v Ljubljani s sklepom opr. št. II Cp 215/2014 z dne 19. 3. 2014. Vrhovno sodišče RS pa je ugodilo reviziji predlagateljev in s sklepom opr. št. II Ips 250/2014 z dne 28. 5. 2015 razveljavilo sklepa sodišč druge in prve stopnje ter zadevo vrnilo sodišču prve stopnje v novo odločanje.

V ponovnem postopku je sodišče dne 10. 5. 2016 izdalo sklep, s katerim je ponovno določilo vrednost spornega predmeta na 34.200.000,00 EUR in predlog za vrnitev zaplenjenega premoženja ponovno zavrnilo; vsaki stranki je naložilo svoje stroške postopka.

Zoper izdano odločbo sta predlagatelja vložila pritožbo v delu, ki se nanaša na zavrnitev predloga za vrnitev zaplenjenega premoženja, ki sta jo dopolnila dne 28. 9. 2016. V postopku smo za Sava Turizem d.d. vložili odgovor na pritožbo dne 20. 10. 2016, s katerim smo pritožbi predlagateljev v celoti nasprotovali.

Višje sodišče je dne 19. 7. 2017 izdalo sklep opr. št. II Cp 3024/2016, s katerim je pritožbi predlagateljev in 8. nasprotne udeleženke zavrnilo in potrdilo sklep sodišča prve stopnje.

Predlagatelja sta dne 23. 8. 2017 zoper izdano sodno odločbo vložila revizijo.

Vrhovno sodišče RS o zadevi še ni odločilo.

c) Zahteva za denacionalizacijo – Čeh

V teku je postopek pred Upravno enoto Radovljica, kjer Ana Jelka Čeh zahteva vračilo zemljišč na območju k. o. Želeče, Sava Turizem d.d. pa je v postopku stranka z interesom. Upravno sodišče je s sodbo opr. št. I U 1049/2014-19 z dne 23. 9. 2015 odpravilo odločbo UE Radovljica in zadevo vrnilo istemu organu v ponovni postopek. UE Radovljica ponovljen postopek vodi pod opr. št. D 321-39/1991, v katerem je bila dne 14. 12. 2017 izdana odločba št. D-321-39/1991-97, s katero je bil zahtevek upravičenke Ane Jelke Čeh za vračilo zemljišč v naravi zavržen.

Uprava družbe ocenjuje, da denacionalizacijski upravičenci v postopku ne bodo uspešni.

6.2.4.35 Vpliv dogodkov na računovodske izkaze po dnevu bilance stanja

Januar 2018: Zaradi prenove skupnih prostorov (hotelske avle z barom, recepcije, hodnikov ter dela konferenčnih dvoran) se za dva meseca zapre Hotel Golf na Bledu.

6.2.4.36 Preračun kapitala s stopnjo rasti cen življenjskih potrebščin

Tabela 93: Preračun kapitala s stopnjo rasti cen življenjskih potrebščin

	Znesek osnovnega kapitala	% rasti	Izračunan učinek	Poslovni izid, zmanjšan za učinek izračuna
KAPITAL.....preračun po rasti cen življenskih potrebščin	39.685	1,70%	675	4.660

v 000 EUR

6.2.4.37 Povezane stranke

Sava, družba za upravljanje in financiranje, d.d., Dunajska cesta 152, Ljubljana, je nadrejena/obvladujoča družba in ima na dan 31. 12. 2017 99,91-odstotni lastniški delež v družbi Sava Turizem d.d. Predstavniki kapitala v nadzornem svetu družbe Sava Turizem d.d. so:

- Klemen Boštjančič, predsednik nadzornega sveta
- Aleš Škoberne, namestnik predsednika nadzornega sveta
- mag. Matej Narat, član nadzornega sveta
- Tina Pelcar Burgar, članica nadzornega sveta

Družba Sava Turizem d.d. je od 24. 4. 2013 100-odstotna lastnica družbe Sava Zdravstvo d.o.o., od 14. 2. 2014 je 85-odstotna lastnica družbe Cardial d.o.o., od 23. 1. 2015 je 30-odstotna lastnica družbe BLS Sinergije d.o.o. in od 1. 8. 2016 50-odstotna lastnica Srednjeevropskega izobraževalnega Centra (SEIC), Moravske Toplice. Ustanovili sta ga družbi Sava Turizem d.d. in Cardial d.o.o.

Družbe Sava Zdravstvo d.o.o., Zavod SEIC in Cardial d.o.o. so odvisne družbe Sava Turizem d.d. Družba BLS Sinergije d.o.o. pa je pridružena družba.

Družbo Sava TMC, d.o.o., ki je bila odvisna družba v 100-odstotni lasti družbe Sava Turizem d.d. od 30. 10. 2013, je bila izbrisana iz sodnega registra zaradi pripojitve k prevzemni družbi Sava Turizem d.d. po pogodbi o poenostavljeni pripojitvi z dne 25. 4. 2017 in dodatku k pogodbi o poenostavljeni pripojitvi z dne 30. 5. 2017. Pripojitev družba Sava TMC, d.o.o. je bila izvedena na presečni bilančni datum 31. 12. 2016.

Družba Sava Zdravstvo d.o.o. v letu 2017 ni poslovala.

V tem poročilu prikazujemo posle s povezanimi družbami, ne pa tudi poslov s pridruženo družbo.

Poročilo se nanaša na posle, ki jih je družba v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2017 sklenila z obvladujočo družbo, ter na posle, ki jih je družba v istem obdobju sklenila s povezanimi družbami.

Opis pravnih poslov, ki jih je družba v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2017 sklenila z obvladujočo družbo Sava, d.d.

Pravni posli z obvladujočo družbo v predmetnem obdobju so:

- storitve uporabe blagovne znamke, IT-storitve skupaj s telefonskimi storitvami in mobilno telefonijo,
- finančni prihodki iz naslova dolgoročnega posojila,
- finančni odhodki iz naslova poslovnih obveznosti,
- notranjerevizijske storitve (sestrska družba Sava NRS).

Iz naslova poenostavljene pripojitve družbe Sava TMC, d.o.o. k družbi Sava Turizem d.d. ima družba Sava Turizem d.d. dolgoročno poslovno obveznost do Sava, d.d. v višini 458 tisoč EUR, ki bo konec leta 2019 medsebojno pobotana.

Posli in razmerja družbe Sava Turizem d.d. z obvladujočo družbo Sava, d.d. na podlagi pogodb, sklenjenih v preteklih letih, ki se pojavljajo v izkazu stanja družbe:

- dano dolgoročno posojilo.

S poenostavljeno pripojitvijo družbe Sava TMC, d.o.o. k družbi Sava Turizem d.d. znaša nova vrednost danega posojila v višini 3.271 tisoč EUR. Poleg slabitve posojila v letu 2015 v višini 424 tisoč EUR smo posojilo oslabili v letu 2017 na vrednost 549 tisoč EUR, kolikor se pričakuje, da bo vrnjeno. Posojilo je zavarovano z 2.544 delnicami Gorenjske banke d.d., Kranj. Na podlagi potrjene prisilne poravnave ga je Sava, d.d. obvezana poravnati do 30. 11. 2019.

Opis pravnih poslov, ki jih je družba v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2017 sklenila z odvisno družbo CARDIAL d.o.o.

Poslovni odnosi se nanašajo na izvajanje zdravstvenih storitev, storitev svetovanja in oglaševanja ter obračun uporabe blagovne znamke Sava.

Opis pravnih poslov, ki jih je družba v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2017 sklenila z zavodom SEIC, Moravske Toplice

Poslovni odnosi se nanašajo na storitve najema poslovnih prostorov, storitve kontrolinga, IT-storitve ter stroškov telefonije in plačilo letnega prispevka ustanovitelja.

Tabela 94: Preglednica vrednosti poslov v obdobju od 1. 1. do 31. 12. 2017 z obvladujočo družbo ter povezanimi družbami:

v 000 EUR

Družba	Prihodki od prodaje	Stroški iz poslovanja	Finančni prihodki iz danih posojil	Finančni odhodki iz poslovnih obveznosti do družb v skupini	Finančni odhodki iz oslavitve finančne naložbe
CARDIAL d.o.o., Ljubljana	15	2			
SAVA NRS, d.o.o., Kranj	7	35			
SAVA d.d., Ljubljana	34	565	26	3	125
SEIC	13	20			
Skupaj	69	622	26	3	125

Pojasnilo:

- prihodki od prodaje: prihodki družbe, zaračunani odvisni oziroma obvladujoči družbi;
- stroški iz poslovanja: stroški družbe, ki se nanašajo na odvisno oziroma obvladujočo družbo;
- finančni prihodki: finančni prihodki družbe, ustvarjeni s finančnimi in poslovnimi transakcijami z obvladujočo družbo;
- finančni odhodki: finančni odhodki družbe, ki se nanašajo na obvladujočo družbo;
- finančni odhodki iz oslavitve finančne naložbe: finančni odhodki iz slabitve posojila in terjatve do obvladujoče družbe, ki sta zavarovana z delnicami GBKR.

Tabela 95: Preglednica stanja terjatev in obveznosti na dan 31. 12. 2017 do obvladujoče družbe in povezanih družb

v 000 EUR

Družba	Dolgoročna posojila	Dolgoročne poslovne obveznosti	Kratkoročne poslovne obveznosti do družb v skupini
CARDIAL d.o.o., Ljubljana			1
SAVA NRS, d.o.o., Kranj			12
SAVA d.d., Ljubljana	2.722	458	55
SEIC			
Skupaj	2.722	458	68

Pojasnilo:

- dolgoročna posojila: posojila družbe, dana obvladujoči družbi, in regresna terjatev ter slabitev posojila družbe, danega obvladujoči družbi;
- kratkoročne poslovne terjatve: poslovne terjatve družbe do odvisne oziroma obvladujoče družbe;
- dolgoročne poslovne obveznosti: poslovne obveznosti do obvladujoče družbe;
- kratkoročne poslovne obveznosti: redne poslovne obveznosti.

6.2.4.38 Podatki o skupinah oseb

Skupni bruto prejemki uprave so leta 2017 znašali 390 tisoč EUR. Navedeni znesek je sestavljen iz bruto prejemkov od plač, povračil stroškov, regresa in bonitet.

Bruto prejemki zaposlenih po individualni pogodbi – brez članov uprave – so leta 2017 znašali 5.378 tisoč EUR. Prejemki so sestavljeni iz bruto prejemkov od plač ter drugih prejemkov (regresa in rednih odpravnin).

Prejemki članov nadzornega sveta so leta 2017 znašali 82 tisoč EUR bruto. Znesek sestavljajo sejnine, plačila za opravljanje funkcije, določene s sklepom skupščine.

Do zgornjih skupin oseb družba ne izkazuje terjatev in dolgov.

6.2.5 Razkritje poslov z izbranim revizorjem

Strošek revizije računovodskih izkazov družbe za leto 2017 po pogodbi z družbo Deloitte Revizija d.o.o. znaša 41 tisoč EUR, strošek drugih nerevizijskih storitev pa je 2 tisoč EUR in se nanaša na druge strokovne storitve.

6.3 Izjava uprave za družbo Sava Turizem d.d.

Uprava družbe potrjuje računovodske izkaze družbe Sava Turizem d.d. za leto, končano na dan 31. 12. 2017.

Uprava potrjuje, da so bile pri izdelavi računovodskih izkazov dosledno upoštevane ustrezne računovodske usmeritve, da so bile računovodske ocene izdelane po načelu previdnosti in dobrega gospodarjenja in da letno poročilo predstavlja resnično in pošteno sliko premoženjskega stanja družbe in izidov njenega poslovanja za leto 2017.

Uprava je odgovorna tudi za ustrezno vodenje računovodstva, vzpostavitev, delovanje in vzdrževanje notranjega nadzora, povezanega s pripravo in pošteno predstavitvijo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake, ter za sprejem ustreznih ukrepov za zavarovanje premoženja in drugih sredstev ter potrjuje, da so računovodski izkazi s pojasnili izdelani na podlagi predpostavke o nadaljnjem poslovanju družbe ter v skladu z veljavno zakonodajo in Slovenskimi računovodskimi standardi.

Na osnovi 545. in 546. člena Zakona o gospodarskih družbah je uprava družbe podala poročilo o razmerjih z obvladujočo družbo in drugimi odvisnimi družbami v Skupini Sava Turizem, v katerem je ugotovila, da družba Sava Turizem d.d. na osnovi okoliščin, ki so ji bile znane v trenutku, ko je bil opravljen pravni posel, ocenjuje, da so bili pravni posli sklenjeni z ustrezno protidajatvijo, zato premoženje družbe Sava Turizem d.d. ni bilo neposredno zmanjšano. Nadalje ocenjuje, da v letu 2017, ni bilo dejanj, ki bi jih družba storila ali opustila na pobudo ali v interesu obvladujoče družbe.

Borut Simonič
član uprave

Ljubljana, dne 20. 3. 2018

Renata Balažič
predsednica uprave

6.4 Poročilo neodvisnega revizorja za družbo Sava Turizem d.d.

Deloitte.

Deloitte Revizija d.o.o.
Dunajska cesta 165
1000 Ljubljana
Slovenija

Tel: + 386 (0)1 3072 800
Fax: + 386 (0)1 3072 900
www.deloitte.si

POROČILO NEODVISNEGA REVIZORJA lastnikom družbe Sava Turizem d.d.

Mnenje

Revidirali smo računovodske izkaze gospodarske družbe Sava Turizem d.d. (v nadaljevanju 'družba'), ki vključujejo bilanco stanja na dan 31. decembra 2017, izkaz poslovnega izida, izkaz drugega vseobsegajočega donosa, izkaz gibanja kapitala in izkaz denarnih tokov za tedaj končano leto ter pojasnila k računovodskim izkazom, vključno s povzetkom bistvenih računovodskih usmeritev.

Po našem mnenju priloženi računovodski izkazi v vseh pomembnih pogledih pošteno predstavljajo finančni položaj družbe na dan 31.12.2017 ter njen poslovni izid in denarne tokove za tedaj končano leto v skladu s Slovenskimi računovodskimi standardi (SRS).

Osnova za mnenje

Revizijo smo opravili v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja (MSR). Naše odgovornosti na podlagi teh standardov so podrobneje opisane v odstavku *Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov* našega poročila. V skladu s Kodeksom etike za računovodske strokovnjake, ki ga je izdal Odbor za mednarodne standarde etike za računovodske strokovnjake (Kodeks IESBA), ter etičnimi zahtevami, ki se nanašajo na revizijo računovodskih izkazov v Sloveniji, potrjujemo svojo neodvisnost od družbe in izpolnjevanje vseh drugih etičnih obveznosti v skladu s temi zahtevami in Kodeksom IESBA. Verjamemo, da so pridobljeni revizijski dokazi zadostna in ustrezna podlaga za naše mnenje.

Poudarjanje zadeve

Pogojne obveznosti

Kot je navedeno v pojasnilu 6.2.4.34 Pogojne obveznosti, so proti družbi sproženi različni zahtevki za denacionalizacijo. Ker ni možno zanesljivo oceniti prihodnjih obveznosti niti napovedati verjetnosti poravnave obveznosti, niso izpolnjeni pogoji za pripoznavanje rezervacij. Pričakuje se dolgotrajni proces reševanja zahtevkov, ki lahko pomembno vplivajo na prihodnje poslovanje družbe.

Druge informacije

Druge informacije obsegajo informacije v letnem poročilu, razen računovodskih izkazov in revizorjevega poročila o njih. Druge informacije smo pridobili pred datumom revizorjevega poročila, razen poročila nadzornega sveta, ki bo na voljo kasneje. Za druge informacije je odgovorno poslovodstvo.

Naše mnenje o računovodskih izkazih se ne nanaša na druge informacije.

Ime Deloitte se nanaša na Deloitte Touche Tohmatsu Limited, pravno osebo, ustanovljeno v skladu z zakonodajo Združenega kraljestva Velike Britanije in Severne Irske (v izvirniku «UK private company limited by guarantee»), in mrežo njenih članic, od katerih je vsaka ločena in samostojna pravna oseba. Podroben opis pravne organiziranosti združenja Deloitte Touche Tohmatsu Limited in njenih družb članic je na voljo na <http://www2.deloitte.com/sloven/pages/about-deloitte/articles/about-deloitte.html>

Družba članica Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Deloitte Revizija d.o.o. - Družba vpisana pri Okrožnem sodišču v Ljubljani - Matična številka: 1647105000 - ID št. za DDV: SI62560085 - Osnovni kapital: 74.214,30 EUR

Naša odgovornost v povezavi z opravljeno revizijo računovodskih izkazov je druge informacije prebrati in pri tem presoditi, ali so pomembno neskladne z računovodskimi izkazi, zakonskimi zahtevami ali našim poznavanjem, pridobljenim pri revidiranju, oziroma ali se kako drugače kažejo kot pomembno napačne. Prav tako ocenimo, ali so druge informacije v vseh pomembnih pogledih pripravljene v skladu z veljavno zakonodajo in predpisi, predvsem, ali so z njimi skladne z vidika uradnih zahtev in postopka za pripravo drugih informacij v kontekstu pomembnosti, torej ali bi lahko kakršnakoli neskladnost s temi zahtevami vplivala na presoje, ki temeljijo na teh drugih informacijah.

Na podlagi opravljenih postopkov in v obsegu, v katerem to lahko ocenimo, poročamo o naslednjem:

- Druge informacije, ki opisujejo dejstva, ki so predstavljena tudi v računovodskih izkazih, so v vseh pomembnih pogledih skladne z računovodskimi izkazi.
- Druge informacije so pripravljene v skladu z veljavno zakonodajo oziroma predpisi.

Poleg tega smo dolžni na podlagi našega znanja in razumevanja družbe, ki smo ju pridobili med revizijo, poročati tudi o tem, ali druge informacije vsebujejo kakršnekoli pomembno napačne navedbe dejstev. Na podlagi izvedenih postopkov v povezavi z drugimi informacijami, ki smo jih pridobili, pomembno napačnih navedb dejstev nismo zaznali.

Odgovornosti posloводства, nadzornega sveta in revizijske komisije za računovodske izkaze

Posloводство je odgovorno za pripravo in pošteno predstavitev teh računovodskih izkazov v skladu s SRS in za takšen notranji nadzor, ki je po mnenju posloводства potreben za pripravo računovodskih izkazov, ki ne vsebujejo pomembno napačne navedbe zaradi prevare ali napake.

Posloводство je pri pripravi računovodskih izkazov odgovorno za oceno sposobnosti družbe, da nadaljuje kot delujoče podjetje, za razkritje zadev, povezanih z delujočim podjetjem, in uporabo predpostavke delujočega podjetja kot podlage za računovodenje, razen če namerava družbo likvidirati ali zaustaviti poslovanje oziroma nima druge realne možnosti, kot da napravi eno ali drugo.

Nadzorni svet in revizijska komisija sta odgovorna za nadzor nad procesom računovodskega poročanja v družbi.

Revizorjeva odgovornost za revizijo računovodskih izkazov

Naš cilj je pridobiti sprejemljivo zagotovilo o tem, da računovodski izkazi kot celota ne vsebujejo pomembno napačnih navedb zaradi prevare ali napake, in izdati revizorjevo poročilo, ki vključuje naše mnenje. Sprejemljivo zagotovilo je visoka stopnja zagotovila, ki pa ni jamstvo, da bo revizija v skladu z mednarodnimi standardi revidiranja (MSR) vedno odkrila pomembno napačne navedbe, če te obstajajo. Napačne navedbe lahko izhajajo iz prevare ali napake in se smatrajo za pomembne, če je mogoče upravičeno pričakovati, da posamično ali skupaj vplivajo na gospodarske odločitve uporabnikov, sprejete na podlagi teh računovodskih izkazov.

Med izvajanjem revidiranja v skladu z MSR uporabljamo strokovno presojo in ohranjamo poklicno nezaupljivost. Prav tako:

- Prepoznamo in ocenimo tveganja pomembno napačne navedbe v računovodskih izkazih, bodisi zaradi prevare ali napake, oblikujemo in izvajamo revizijske postopke kot odziv na ocenjena tveganja ter pridobivamo zadostne in ustrezne revizijske dokaze, ki zagotavljajo podlago za naše mnenje. Tveganje, da ne bomo odkrili pomembno napačne navedbe, ki izvira iz prevare, je večje od tveganja neodkritja pomembno napačne navedbe zaradi napake, saj prevara lahko vključuje skrivne dogovore, ponarejanje, namerno opustitev, zavajajoče prikazovanje ali izogibanje notranjim kontrolam.
- Opravimo postopke preverjanja in razumevanja notranjih kontrol, ki so pomembne za revizijo, z namenom oblikovanja revizijskih postopkov, ki so okoliščinam primerni, vendar ne z namenom izraziti mnenje o učinkovitosti notranjih kontrol družbe.

- Presodimo ustreznost uporabljenih računovodskih usmeritev in sprejemljivost računovodskih ocen ter z njimi povezanih razkritij posloводства.
- Na podlagi pridobljenih revizijskih dokazov o obstoju pomembne negotovosti glede dogodkov ali okoliščin, ki zbuja dvom v spodobnost organizacije, da nadaljuje kot delujoče podjetje, sprejmemo sklep o ustreznosti poslovodske uporabe predpostavke delujočega podjetja kot podlage računovodenja. Če sprejmemo sklep o obstoju pomembne negotovosti, smo dolžni v revizorjevem poročilu opozoriti na ustrezna razkritja v računovodskih izkazih ali, če so takšna razkritja neustrezna, naše mnenje prilagoditi. Revizorjevi sklepi temeljijo na revizijskih dokazih, pridobljenih do datuma izdaje revizorjevega poročila, vendar poznejši dogodki ali okoliščine lahko povzročijo prenehanje organizacije kot delujočega podjetja.
- Ovrednotimo splošno predstavitev, strukturo in vsebino računovodskih izkazov, vključno z razkritji, in ocenimo, ali računovodski izkazi predstavljajo zadevne posle in dogodke na način, da je dosežena poštena predstavitev.

Nadzorni svet in revizijsko komisijo med drugim obveščamo o načrtovanem obsegu in časovnem okviru revizije ter pomembnih revizijskih ugotovitvah, vključno s pomembnimi pomanjkljivostmi notranjih kontrol, ki smo jih zaznali med našo revizijo.

DELOITTE REVIZIJA d.o.o.

Tina Kolenc Praznik
Pooblaščenca revizorka

Ljubljana, 23.3.2017

Deloitte.
DELOITTE REVIZIJA D.O.O.
Ljubljana, 23.3.2017

6.5 Osebe za stike v Skupini Sava Turizem

Sava Turizem d.d.

Dunajska cesta 152
1000 Ljubljana
www.sava-hotels-resorts.si
tajnistvo.savaturizem@sava.si

Uprava

Renata Balažic, članica uprave
tel.: (04) 206 60 21
renata.balazic@sava.si

Mag. Borut Simonič, član uprave
tel.: (04) 206 60 21
borut.simonic@sava.si

Direktorji področij Sava Turizem d.d.

Metka Erjavec Granov, direktorica prodaje,
tel.: (02) 512 22 90,
metka.erjavec-granov@sava.si

Ana Praprotnik, direktorica marketinga,
tel.: (04) 206 60 50,
ana.praprotnik@sava.si

Dr. Nusret Čobo, direktor zdravstva,
tel.: (04) 206 60 46,
nusret.cobo@sava.si

Branka Šketa, direktorica financ,
tel.: (04) 206 60 20,
branka.sketa@sava.si

Marko Jurišič, direktor nabave,
tel.: (04) 206 60 39,
marko.jurismic@sava.si

Gregor Osojnik, direktor službe za pravne in splošne zadeve,
tel.: (04) 206 60 22,
gregor.osojnik@sava.si

Andrej Pogačnik, direktor investicij in vzdrževanja,
tel.: (04) 206 60 16,
andrej.pogacnik@sava.si

Igor Škrinjar, direktor kadrovske službe,
tel.: (04) 206 60 24,
igor.skrinjar@sava.si

Izvršni direktorji destinacij Sava Hotels & Resorts

Vodstvo destinacij

SAVA HOTELI BLED, Bled

Mojca Krašovec, direktorica hotelov

tel.: (04) 579 17 27

mojca.krasovec@hotelibled.com

TERME 3000, Moravske Toplice

Igor Magdič, izvršni direktor destinacije

tel.: (02) 512 50 60

igor.magdic@sava.si

ZDRAVILIŠČE RADENCI, Radenci

Vesna Maučec, direktorica hotelov

tel.: (02) 512 22 50

vesna.maucec@zdravilisce-radenci.si

TERME BANOVC, Veržej

Igor Magdič, izvršni direktor destinacije

tel.: (02) 512 50 60

igor.magdic@sava.si

TERME PTUJ, Ptuj

Mag. Milena Mojzeš, izvršna direktorica destinacije

tel.: (02) 749 45 05

milena.mojzes@terme-ptuj.si

TERME LENDA, Lendava

Helena Sredenšek, direktorica hotelov

tel.: (02) 577 44 46

helena.sredensek@sava.si